

EĞİTİM KAYNAĞI

ÖZEL GÜVENLİK DERS NOTLARI

Temel ve yenileme eğitimi çalışma dokümanı

İÇİNDEKİLER;

- ✓ **ÖZEL GÜVENLİK HUKUKU VE KİŞİ HAKLARI 3-12**
 - ✓ **GENEL KOLLUKLA İLİŞKİLER 13-21**
 - ✓ **GÜVENLİK SİSTEM VE CİHAZLARI 22-31**
 - ✓ **GÜVENLİK TEDBİRLERİ 32-44**
 - ✓ **KALABALIK YÖNETİMİ 45-57**
 - ✓ **KİŞİ KORUMA 58-69**
 - ✓ **UYUŞTURUCU MADDE 70-80**
- ✓ **YANGIN GÜVENLİĞİ VE DOĞAL AFETLERDE MÜDAHALE 81-90**
 - ✓ **TEMEL İLK YARDIM 91-101**
 - ✓ **ETKİLİ İLETİŞİM 102-114**
- ✓ **SİLAH BİLGİSİ VE ATIŞ EĞİTİMİ 115-127**

01

ÖZEL GÜVENLİK HUKUKU VE KİŞİ HAKLARI

Özel Güvenlik Eğitim Notları

HAP BİLGİLER:

- Toplu kuvvet olarak müdahale edilen olaylarda zor kullanmanın derecesini “**müdahale eden kuvvetin amiri**” belirler.
- Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunda özel güvenlik görevlisinin el koyma işlemi ve zapt etme yetkisi “**emanete alma**” olarak tanımlanmıştır.
- Özel güvenlik görevlisi görev alanında işlenmiş ve işlenmekte olan suçları “**genel kolluğa**” bildirmeye zorunludur.
- Anayasa madde 17/3’te; “kimseye işkence ve eziyet yapılamaz, kimse insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz” diyerek “kişi dokunulmazlığını” güvence altına almıştır.
- Adli aramaya karar verme yetkisi “**hâkimindir**”.
- Göreve başlayan özel güvenlik görevlileri “**15 gün içinde valiliğe**” bildirilir.
- Özel güvenlik görevlileri yetkilerini “**görev alanında, görev süresince, suçüstü halinde, kimlik kartı yakaya takılı olduğunda**” kullanabilirler.
- Özel güvenlik şirketinde çalışan bir ÖGG, kendisine verilen disiplin cezasına karşı “**iş mahkemesine**” başvurabilir.
- **5188 Sayılı Kanun** ile “**2495 Sayılı Kanun**” yürürlükten kaldırılmıştır.
- Suçun unsurları “**maddi- manevi-kanuniliktir**”.
- Temel hak ve hürriyetler ; “**ancak kanunla sınırlandırılabilir**”.
- Özel güvenlik görevlileri görev alanları içerisinde suçla karşılaştıklarında; “**suça el koyar, suçun devamını engeller, sanığı yakalar, olay yeri ve delilleri korurlar**”.
- Genel kolluk dışında kalan ve özel yasalarına göre kurulup belirli görev ve yetkilerle donatılan kolluk birimine “**özel kolluk**” denir.
- Bir mal üzerindeki zilyede ait tasarruf yetkisinin kamu gücü kullanılarak kaldırılmasına “**el koyma**” denir.
- Özel güvenlik komisyonunda kararlar “**oy çokluğu**” ile alınır.
- Özel güvenlik hizmeti, niteliği bakımından uzun namlulu silah bulundurmayı ve taşımayı gerektiriyorsa valiliklerce “**Genelkurmay Başkanlığının**” görüşünün alınması gerekir.
- Toplantı, konser gibi etkinliklerle para ve değerli eşya nakli gibi geçici ve acil hallerde özel güvenlik izni “**Vali**” tarafından verilir.
- Görev alanında muhafaza edilen ateşli silahlar, “**devir teslim ve rapor defterine**” imza karşılığı devir teslim edilir.

- Özel güvenlik görevlilerinin hangi koruma ve güvenlik hizmeti için ne miktar ve özellikle ateşli silah bulundurulabileceği “**özel güvenlik komisyonu**” tarafından belirlenir.
- Özel güvenlik görevlisi önleyici kolluk hizmetleri bakımından “**mülki amire**” bağlıdır.
- Suç işledikten sonra özel güvenlik personeline yakalanan kişi veya emanete alınan eşya “**yetkili genel kolluğa**” teslim edilir.
- Genel kolluk kuvvetleri “**Polis – Jandarma – Sahil Güvenliktir**”
- Yapılması istenilen hizmetin söz ve yazı ile ifadesine “**emir**” denir.
- Havalimanı ve havaalanlarında istihdam edilecek özel güvenlik görevlileri alan dersleri ile birlikte “**Uyuşturucu Madde Bilgileri Dersini**” almak zorundadırlar.
- Ülkenin genel asayiş ve güvenliğinden “**İçişleri Bakanlığı**” sorumludur.

Özel güvenlik, Özel hukuk kişilerinin güvenliklerinin sağlanması ve korunmasına yönelik olarak gerçekleştirilen koruma faaliyetlerini ifade eder. Özel güvenlik faaliyeti yürütmek üzere Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş bulunan özel hukuk tüzel kişileri, güvenlik ve koruma gereksinimi duyan özel hukuk kişilerinin taleplerini karşılayabilme olanağına sahiptirler.

Özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilecek kişilerin yasa da öngörülen koşulları taşımaları ve gerekli eğitimi almaları zorunludur. Özel güvenlik görevlileri belirlenmiş yetki dahilinde ve belirli bir süre içerisinde, bina ve tesislerde, hukuk kurallarına uygun talimatlar çerçevesinde, fiziki ve teknik imkanları kullanarak can ve mal güvenliği ve huzuru sağlamak için gözetim, denetim ve kontrol yapma bilgi ve beceresine sahip kişilerdir. Varlığıyla meydana gelmesi muhtemel suçlarda caydırıcılık rolü oynar ve suç işleme niyetindeki kişileri caydırır.

Genel kolluk adli ve idari kolluk olarak ikiye ayrılır

Adli kolluk: Suça müdahale eden kolluk görevlileridir. Jandarma (1839), polis (1845), sahil güvenlik (1982) ve gümrük muhafaza teşkilatı

İdari kolluk: Önleyici görev yapan kolluk görevlileridir. Özel güvenlik görevlileri, belediye zabıtası, orman muhafaza memurları, köy koruyucuları, köy bekçileri, kır bekçileri, çiftçi malları koruma kolluğu

→ 2495 sayılı kanun özel güvenlik hizmetlerinin temelini oluşturmuştur.

→ 26.06.2004 tarihinde yürürlüğe giren **5188 sayılı özel güvenlik hizmetlerine dair kanun** ile özel güvenlik hizmeti sunulan alan genişletilmiş ve önceki yasada bulunmayan düzenlemeler yapılmıştır.

→ **5188 sayılı yasa ile 2495 sayılı yasa yürürlükten kalkmıştır.**

Özel güvenlik izni: Kişilerin silahlı personel tarafından korunması, kurum ve kuruluşlar bünyesinde özel güvenlik birimi kurulması veya güvenlik hizmetinin şirketlere gördürülmesi **özel güvenlik komisyonu kararı üzerine valinin iznine bağlıdır.**

→ Toplantı konser, sahne gösterileri ve benzeri etkinliklerde; para ve değerli eşya nakli gibi geçici veya acil hallerde, komisyon kararı aranmaksızın, valilik tarafından özel güvenlik izni verilebilir.

→ Özel güvenlik komisyonu valinin görevlendireceği bir vali yardımcısının başkanlığın da, il emniyet müdürlüğü, il jandarma komutanlığı, ticaret odası başkanlığı ve sanayi odası başkanlığı temsilcisinden oluşur.

→ Komisyon kararını oy çokluğu ile alır, **oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır** ve **çekimser oy** kullanılamaz.

→ Komisyon, koruma ve güvenlik hizmetini yerine getirecek personelin, bulundurulabilecek silah ve teçhizatın azami miktarını ve niteliğini, gerekli hallerde diğer fiziki ve aletli güvenlik tedbirlerini belirlemeye yetkilidir.

→ Şirketlerin özel güvenlik alanında faaliyette bulunması **İçişleri Bakanlığının** iznine tabidir.

- Yabancı kişilerin özel güvenlik şirketi kurabilmesi ve yabancı şirketlerin Türkiye'de özel güvenlik hizmeti verebilmesi **Mütekabiliyet Yasasına** tabidir.
- **Özel güvenlik şirketleri** üstlendikleri koruma ve güvenlik hizmetlerinde istihdam edecekleri **özel güvenlik görevlilerinin çalışma izin belgelerinin** birer suretini **bir ay içinde ilgili kişi, kurum ya da kuruluşa bildirir.** Özel güvenlik birimleri veya **on beş kişi ve üzerinde** özel güvenlik görevlisi istihdam edilen yerlerde **en az bir güvenlik sorumlusu belirlenir.**
- Güvenlik sorumlularında 10. madde (ögg aranan şartlar) de belirtilen şartlara ilave olarak **en az ön lisans mezunu** olma şartı aranır.
- **Alarm izleme merkezi** kurma ve işletme için **valilikten yeterlilik belgesi** alınması zorunludur.
- **Mülki idare amirleri (illerde vali ilçelerde kaymakam)** kamu güvenliğinin gerektirdiği hallerde **özel güvenlik izni verilen yerlerde alınan özel güvenlik tedbirlerini denetlemeye ve yetersiz bulduğu takdirde ek önlemler aldirmaya yetkilidir.**
- Özel güvenli birimi ve özel güvenlik personeli **mülki idare amiri ve genel kolluk amirinin** emirlerini yerine getirmek zorundadır.
- **Eğitim ve öğretim** kurumlarında, **sağlık tesislerinde, talih oyunları işletmelerinde içkili yerlerde silahlı özel güvenlik görevlisi çalıştırılmasına izin verilmez.**
- Özel güvenlik görevlileri **özel toplantılarda, spor müsabakalarında, sahne gösterileri vb etkinliklerde silahlı olarak görev yapamazlar.**
- Para ve değerli eşya naklinde, geçici ve süreli koruma ve güvenlik hizmetlerinde, özel güvenlik eğitimi veren kurumlara, silah eğitiminde kullanılmak üzere **komisyon kararı ve valinin onayı** ile silah alma, kullanma ve taşıma izni verilebilir.
- Göreve başlayan özel güvenlik görevlileri **işveren tarafından on beş gün içinde** valiliğe bildirilir.
- Özel güvenlik görevlileri **görev alanı ve süresince üniforma giyerler.**
- Görevin ve işyerinin özelliği nedeniyle **gerekli görülen hallerde sivil kıyafetle görev yapılmasına özel güvenlik komisyonu izin verebilir.**
- Özel güvenlik personeli **koruma ve güvenlik hizmetleri dışında başka bir işte çalıştırılmaz.**
- Özel Güvenlik Görevlileri **greve katılamaz, lokavt dolayısıyla işten uzaklaştırılmaz.**

- **Kimlik kartı görev alanı ve süresi içerisinde herkes tarafından görülebilecek şekilde yakaya takılır.**
- Üzerinde **kimlik kartı olmayan** özel güvenlik görevlileri **yetkilerini kullanamazlar.**
- Özel hukuk ve özel güvenlik şirketleri istihdam ettikleri özel güvenlik görevlilerinin üçüncü kişilere verecekleri zararın tazmini **amacıyla özel güvenlik mali sorumluluk sigortası** yaptırmak zorundadır.
- Yönetici veya özel güvenlik görevlisi **olabilme şartlarını** taşımadığı veya bu şartlardan herhangi birini sonradan kaybettiği tespit edilenlerin kimliği iptal edilir.
- Özel güvenlik kartını başkasına kullandıran özel güvenlik yöneticisi ve görevlisine **üç bin** Türk lirası para cezası verilir ve bu kişilerin özel güvenlik kimlik kartları valilikçe iptal edilir. **Bu kişiler bir daha özel güvenlik alanında görev alamazlar.**
- Mülki idare amirinin veya birlikte görev yapılan yetkili genel kolluk amirinin verdiği emirleri yerine getirmeyen ve işlenen suçla bağlantısı tespit edilen kişi, kurum, kuruluş veya şirket yetkilileri bir yıl süreyle özel güvenlik alanında görev alamazlar.
- Grev yasağına uymayan özel güvenlik görevlisi **altı ay süreyle** özel güvenlik alanında görev alamazlar.
- Silahını görev alanı dışında kullanan, görevi dışında üniforması ile toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katıldığı tespit edilen özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik kimlik kartları valilikçe iptal edilir. Bu kişiler **bir daha özel güvenlik alanında çalışamazlar.**

5188 sayılı Kanunun 10'uncu maddesi gereğince özel güvenlik görevlilerinde aşağıdaki şartlar aranır:

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- Silahsız olarak görev yapacaklar için en az sekiz yıllık ilköğretim veya ortaokul; en az lise veya dengi okul mezunu olmak.
- Silahsız olarak görev yapacaklar için **18 yaşını** doldurmuş olmak. **Silahlı** olarak görev yapacaklar için **21 yaşını** doldurmuş olmalıdır.

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa bile;

- **Kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkûm olmamak.**
- **Affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, özel hayata ve hayatın gizli alanına ve cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık ve fuhuş suçlarından mahkûm olmamak. Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, özel hayata ve hayatın gizli alanına, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarından dolayı hakkında devam etmekte olan bir soruşturma veya kovuşturma bulunmamak**
- Görevin yapılmasına engel olabilecek **vücut ve akıl hastalığı ile engelli bulunmamak.**
- 14 üncü maddede belirtilen özel güvenlik **temel eğitimini başarıyla tamamlamış olmak.**
- **Güvenlik soruşturması olumlu olmak.**

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun çerçevesinde özel güvenlik görevlilerinin yetkileri şunlardır;

- Koruma ve güvenliğini sağladıkları alanlara girmek isteyenleri **duyarlı kapıdan geçirme**, bu kişilerin **üstlerini dedektörle arama**, **eşyaları X-ray cihazından** veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.
- **Toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde** kimlik sorma, **duyarlı kapıdan geçirme**, bu kişilerin **üstlerini dedektörle arama**, **eşyaları X-ray cihazından** veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.
- Ceza Muhakemesi Kanununun 90 inci maddesine göre **yakalama**.

Görev alanında, haklarında **yakalama emri** veya **mahkûmiyet** kararı bulunan kişileri **yakalama ve arama**.

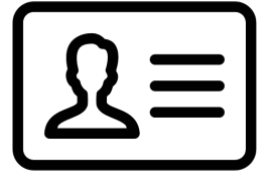
- **Yangın, deprem gibi tabii afet** durumlarında ve **imdat istenmesi halinde görev alanındaki işyeri ve konutlara girme.**
- **Havalimanı, liman, gar, istasyon ve terminal gibi toplu ulaşım tesislerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini dedektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.**
- Genel kolluk kuvvetlerine derhal bildirmek şartıyla, aramalar sırasında **suç teşkil eden veya delil olabilecek ya da suç teşkil etmemekle birlikte tehlike doğurabilecek eşyayı emanete alma.**
- **Terk edilmiş ve bulunmuş eşyayı emanete alma.**
- Kişinin vücudu veya **sağlığı bakımından** mevcut bir **tehlikeden korunması amacıyla yakalama.**
- **Olay yerini ve delilleri koruma**, bu amaçla Ceza Muhakemesi Kanununun 168 inci maddesine göre **yakalama.**
- Türk Medeni Kanununun 981 inci maddesine, Borçlar Kanununun 52.maddesine, Türk Ceza Kanununun 24 ve 25. maddelerine göre **zor kullanma**

Özel güvenlik görevlilerinin görev alanı

- ➔ Özel güvenlik görevlileri **yetkilerini sadece görevli oldukları süre içinde ve görev alanlarında kullanabilirler. Özel güvenlik görevlileri silahlarını görev alanı dışına çıkaramazlar.**
- ➔ İşlenmiş bir suçun sanığı veya suç işleneceğinden kuvvetli şüphe edilen kişinin takibi, dışarıdan yapılan saldırılara karşı tedbir alınması, para ve değerli eşya nakli ve cenaze töreni gibi güzergâh ifade eden durumlarda güzergâh boyu görev alanı sayılır.
- ➔ Görev alanı zorunlu hallerde **komisyon kararı ile genişletilebilir.**
- ➔ Kişi korumasında çalışan özel güvenlik görevlisi görev alanı koruduğu kişi ile birlikte olduğunda ülke geneli, koruduğu kişi olmaksızın kişi koruma izni verilen ilin sınırlarıdır.
- ➔ **Zor kullanma ve yakalama yetkilerinin kullanılmasını gerektiren olaylar hemen genel kolluğa bildirilir; yakalan kişi veya zapt edilen eşya genel kolluğa teslim edilir.**
- ➔ **Alarm izleme merkezi kurma ve işletme için yeterlilik belgesi valilikçe verilir.**

- Komisyon kararı üzerine, özel güvenlik izni verilen kişi veya tesise valilikçe ateşli silah alma yetkisi verilir. Görevin niteliği uzun namlulu silah bulundurmaya ve taşımayı gerektiriyorsa, uzun namlulu silahın niteliği ve sayısı komisyonun kararı ve valinin onayı ile tayin edilir.
- Silahlı özel güvenlik görevlisi adayları 120 saatlik eğitime tabi tutulur. Eğitimin 20 saati silah ve atış eğitime ayrılır. Silahsızlar 100 saatlik eğitim görür.
- Özel güvenlik görevlileri ile yöneticiler kimlik kartlarının yenilenebilmesi için 5 yılda bir yenileme eğitimi alır.
- 5188 sayılı özel güvenlik hizmetlerine dair kanunun 23. maddesine göre özel güvenlik görevlileri Türk Ceza Kanunun uygulamasında Memur sayılır.
- Bunlara karşı görevleri sebebiyle suç işleyenler Devlet Memurları aleyhine suç işlemiş gibi cezalandırılır. PVSK m.4/a suç işlenmesini önlemek amacıyla polise kimlik sorma yetkisi vermiştir.
- Özel güvenlik görevlisinin kimlik sorma yetkisi vardır ancak kimlik tespit etme yetkisi yoktur.
- Özel güvenlik görevlisi genel kolluk kuvvetlerine derhal bildirmek şartıyla, aramalar sırasında suç teşkil eden veya delil olabilecek ya da tehlike doğura bilecek eşyayı emanete alma yetkisi vardır -Terk edilmiş ve bulunmuş eşyayı emanete alma yetkisi vardır. Önleme amaçlı arama sırasında bulundurulması suç olan eşyanın veya suç olayında kullanıldığı anlaşılan eşyalar emanete alınarak derhal genel kolluk görevlilerine haber verilir.
- Özel güvenlik görevlisi görev alanında terk edilmiş veya başkaları tarafından bulunmuş eşyaları sahiplerine iade edilmek veya genel kolluğa teslim etmek amacıyla da emanete alabilir.
- Bir eşya üzerinde kişinin tasarruf yetkisinin rızası dışında elinden alınmasına el koyma denir.
- El koymaya hâkim karar verebilir.
- Zor kullanma kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, maddi güç ve kanuni şartlar gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanılmasını ifade eder.
- Konusu suç teşkil eden emir; Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez Emri alan bunun anayasa, yasa veya tüzüklere aykırı olduğunu görürse yerine getirmez, bu aykırılığı emri verene iletir. Amir emrinde ısrar eder ve bunu yazılı olarak yinelerse emir yerine getirilir. Yerine getirenin sorumluluğu yoktur. Ancak konusu suç teşkil ederse

yerine getiren de sorumluluktan kurtulamaz (hırsızlık, rüşvet, darp vb. konusu suç teşkil eden fiilleri emretmesi gibi)

- Özel güvenlik görevlileri **sendikaya üye olabilir** fakat **greve katılamazlar**.
- **Devlet memuru statüsündeki özel güvenlik görevlisine verilen disiplin cezalarına karşı idare mahkemelerine** başvurabilirler ***işçi niteliğindeki özel güvenlik görevlisi verilen disiplin cezalarına karşı iş mahkemelerine*** itiraz edebilirler.

02

GENEL KOLLUKLA İLİŞKİLER

Özel Güvenlik Eğitim Notları

GENEL KOLLUK

Ülke genelinde iç güvenliği sağlamak ve kamu düzenini korumakla yükümlü silahlı birer kuvvet olan; **polis, jandarma ve sahil güvenlik**ten oluşur.

Polis; belediye sınırları içerisinde,

Jandarma; belediye sınırları dışında kalan ve henüz polis teşkilatı olmayan yerlerde,

Sahil güvenlik; deniz, liman ve karasularımızda kamu düzeninin sağlanması ve korunması konusunda görevli ve yetkilidir.

- **Polis:** Emniyet hizmetleri sınıfına mensup olan silahlı, üniformalı veya sivil olarak görev yapan her rütbedeki personeldir. Polis teşkilatı **Emniyet Genel Müdürlüğü**'dür ve **İçişleri Bakanlığına** bağlıdır. Polisin görev ve yetkileri, **2559 Sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu ile belirlenmiştir.**
- **Jandarma:** Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir. Jandarma Genel Komutanlığı; Silahlı Kuvvetlerle ilgili görevleri, **eğitim ve öğrenim bakımından Genelkurmay Başkanlığına, emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığına** bağlıdır. Jandarmanın görev ve yetkileri, **2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunla** düzenlenmiştir.
- **Sahil Güvenlik:** **Bütün sahillerimiz, karasularımız ve iç sularımızda; liman ve körfezlerimizin** korunması, güvenliğinin sağlanması, **deniz yoluyla yapılan kaçakçılığın önlenmesi**, izlenmesi ve suçlular hakkında gerekli işlemlerin yapılması amacıyla kurulmuş silahlı bir güvenlik kuvvetidir. **Sahil Güvenlik Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşu içerisinde olup barışta, görev ve hizmet yönünden İçişleri Bakanlığına bağlıdır.** Olağanüstü durumlarda Genelkurmay Başkanının isteği üzerine, bir kısmı ya da tümü ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığı harekât komutasına veya emrine, **savaş halinde tümü ile doğrudan doğruya Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrine**

girer. Görev ve yetkileri 2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu ile düzenlenmiştir.

YARDIMCI KOLLUK

Asıl kolluk görevlilerinin bulunmadığı zaman bizzat görevli olan ve asıl kolluk görevlilerinin görev ve yetkilerini kullanan kişilerdir.

- Çarşı ve mahalle bekçileri
- Kolluk yetkisi kullanan gemi kaptanları
- Türkiye Elektrik Kurumu Tesislerini koruma görevlileri
- Devlet Demiryolları İşletmesi

ÖZEL KOLLUK

Genel kolluk dışında kalan ve ancak belirli bazı kolluk görevleri için özel yasalarına göre kurulup belirli görev ve yetkilerle donatılan kolluktur.

- Çiftçi malları koruma kolluğu
- Köy korucuları ve köy bekçileri
- Kır bekçileri
- Orman kolluğu
- Gümrük ve tekelle zabıtası
- Ordu kolluğu
- Belediye kolluğu

KOLLUK TEŞKİLATI	
İDARİ KOLLUK	
İDARİ GENEL KOLLUK (Suç Öncesi, Önleyici)	KAMU ÖZEL KOLLUĞU
Polis	Belediye Zabıtası
Jandarma	Köy Koruyucuları ve Geçici Köy Koruyucuları,
Sahil Güvenlik	Kır Bekçileri, Çiftçi Malları Koruma Kolluğu
	Orman Muhafaza Kolluğu
	Gümrük Muhafaza Görevlileri
	Kamu Özel Güvenliği
	Çarşı ve Mahalle Bekçileri
	Cezaevi Görevlileri,
	Hayvan Sağlığı Kolluğu
	Limanlar Kolluğu,
	Askeri İnzibat Kolluğu

Özel güvenlik ise **sivil kolluk** olarak tanımlanabilir.

GENEL KOLLUĞUN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Kamu düzeninin sağlanması ve korunması kapsamında genel kolluk kuvvetlerine tanınan görev ve yetkiler içerik olarak aynı, görev alanları farklıdır. Belediye sınırları içinde polis, belediye sınırları dışında jandarma, sahil kesiminde ise sahil güvenlik, emniyet ve asayiş sağlama ve kamu düzenini koruma amacıyla görev yaparlar.

- Durdurma, kimlik sorma ve kimlik tespit etme yetkisi

- Parmak izi ve fotoğraflar alma yetkisi
- Arama yetkisi
- Yakalama ve gözaltında tutma yetkisi
- Zor kullanma yetkisi
- Silah kullanma yetkisi
- El koyma yetkisi
- Adli görev ve yetkileri
- Zorla getirme ve ifade alma yetkisi
- Trafik hizmetleri ilişkin görev ve yetkileri
- İstihbarat toplama ve dinleme
- Engel olma, yasaklama (önleme) yetkisi
- Belirli yerlere girme yetkisi

SORUMLULUK ALANI

1. Polisin Görev ve Sorumluluk Alanı: Polisin görev ve sorumluluk alanı; il ve ilçe belediye sınırları dahildir.

2. Jandarmanın Görev ve Sorumluluk Alanı: Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı; polis görev sahası dışı olup bu alanlar, il ve ilçe belediye sınırları dışında kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir.

3. Jandarma ve Polisin Sorumluluk Alanının Belirlenmesi: Jandarma ve polisin sorumluluk alanları; mülki amir ya da yetkili kılacağı görevlinin başkanlığında Jandarma, Emniyet ve belediye temsilcilerinin katılacağı bir komisyon tarafından belirlenir ve bir protokolle gösterilir. Oy birliği ile alınan kararlar kesindir. **Oy birliği sağlanamayan durumlarda; bucak ve ilçelere ilişkin sorumluluk alanları konusundaki itirazları vali; kesin olarak çözümler.** Bu konudaki kararlar, düzenlenecek protokole esas alınır.

ÖZEL GÜVENLİK

Özel Güvenlik Görevlisi: Kanun kapsamında özel koruma ve güvenlik hizmetlerini yerine getirmek amacıyla istihdam edilen kişileri ifade eder.

ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN YETKİLERİ

5188 Sayılı Kanunun 7. maddesinde sayılmıştır.

- Koruma ve güvenliğini sağladıkları alanlara girmek isteyenleri **duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle**

arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.

- Toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.
- 1412 Sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü kanununun 127. maddesine göre yakalama ve yakalama nedeniyle orantılı arama.
- Görev alanında, haklarında yakalama tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunan kişileri yakalama ve arama.
- Yangın, deprem gibi tabii afet durumlarında ve imdat istenmesi halinde görev alanındaki işyeri ve konutlara girme.
- Havalimanı, liman, gar, istasyon ve terminal gibi toplu ulaşım tesislerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.
- Genel kolluk kuvvetlerine derhal bildirmek şartıyla, aramalar sırasında suç teşkil eden veya delil olabilecek ya da suç teşkil etmemekle birlikte tehlike doğurabilecek eşyayı emanete alma.
- Terk edilmiş ve bulunmuş eşyayı emanete alma.
- Kişinin vücudu veya sağlığı bakımından mevcut bir tehlikeden korunması amacıyla yakalama.
- Olay yerini ve delilleri koruma, bu amaçla Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 157.maddesine göre yakalama.
- Türk Medeni Kanununun 981. maddesine, Borçlar Kanununun 52. maddesine, Türk Ceza Kanununun 49. maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerine göre zor kullanma.

GÖREV VE SORUMLULUK ALANI

- Özel güvenliğin görev alanı, esasen genel kolluğun sorumluluğunda bulunan ve komisyon tarafından sınırları belirlenmiş alandır. **Özel güvenlik görevlileri Kanunun 7. Maddesinde sayılan yetkilerini, sadece görevli oldukları sürede ve görev alanlarında kullanabilirler.**
- **Özel güvenlik görevlilerinin;** silahlı görev yapabileceği koruma hizmetleri, bulundura bilecekleri silahların özellikleri ve miktarları **özel güvenlik komisyonu** tarafından belirlenir. Özel güvenlik görevlileri, **silahlarını görev alanı dışına çıkaramazlar.** Ancak zorunlu hallerde, görev alanı, **komisyon**

kararıyla genişletebilir. Ayrıca güzergâh ifade eden durumlarda, güzergâh boyu, görev alanı sayılır.

Kamuya açık yerler: Belli koşullara uymak suretiyle herkesin girebileceği yerlerdir.

Kamuya ait yerler: Sokak, cadde, parklarla akarsu, göl, deniz kıyıları ve benzeri yerlerdir

ÖZEL GÜVENLİĞİN DENETİMİ

1. Denetim:

“Bakanlık ve valilikler, Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğini, yasak uygulama ve davranışların bulunup bulunmadığını ve amaç dışında faaliyet gösterilip gösterilmediğini tespit etmek amacıyla, özel güvenlik şirketlerini, özel güvenlik birimlerini ve özel eğitim kurumlarını her zaman denetleyebilir.”

2. Denetimin Kapsamı:

- Faaliyet izni ve personelin çalışma izinlerinin geçerli olup olmadığı,
 - Özel güvenlik görevlileri için mali sorumluluk sigortasının yaptırılıp yaptırılmadığı,
 - Üçüncü kişilere verilen koruma ve güvenlik hizmetlerine ilişkin sözleşmelerin usulüne uygun düzenlenip düzenlenmediği ve bu sözleşmelerin valiliğe bildirilip bildirilmediği,
 - Görev alanına uyulup uyulmadığı,
 - Silah ve teçhizatın ruhsatlı olup olmadığı ve bunların usulüne uygun korunup korunmadığı, kayıt ve defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı,
 - Eğitim hizmetlerinin yönetmelik hükümlerine uygun yürütülüp yürütülmediği,
 - Kanun ve Yönetmeliğin diğer hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı ve amaç dışında faaliyet gösterilip gösterilmediği incelenir.
- **Genel kolluk faaliyetleri;** kamu düzenini, toplumun güvenliğini, dirlik ve esenliğini, genel ahlâkını ve sağlığını korumaya yönelik tedbirleri alırken, gerektiğinde kanunların verdiği yetkiyle kişilerin ve toplulukların temel hak ve hürriyetlerini sınırlayabilen bir kamu hizmetidir.

Kamu Hizmetinin Özellikleri:

Süreklilik ve düzenlilik: İhtiyaç doğrultusunda sürekli, yani kesintisiz ve düzenli olarak yürütülmesi kamu hizmetinin en önemli özelliklerindendir.

Tarafsızlık ve eşitlik: İdarenin, kamu hizmetini yürütürken objektif davranması, vatandaşlar arasında herhangi bir biçimde ayırım yapmadan eşit hizmet sağlamakla yükümlü olmasıdır.

Değişkenlik: Kamu hizmetlerinin değişen toplumsal ihtiyaçlar ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayacak şekilde düzenlenmesidir.

Bedelsizlik: Kamu hizmetlerinin bedelsiz sunulması, katkı payı şeklinde bir bedel alınması gerekiyorsa bu hizmetten yararlananların ödeme gücünü aşmayacak şekilde olmasıdır.

Korumakla sorumlu oldukları alanda, özel güvenlik görevlileri;

- Can ve mal güvenliğini ve kamu düzenini sağlar, suç işlenmesini önler, taşınması veya bulundurulması yasaklanmış her türlü maddeyi tespit amacıyla elektronik cihazlarla üst araması yapabilir, yangın, deprem ve sel gibi afetlerde arama-kurtarma görevlilerine yardımcı olur, bir suçla karşılaştığında suça el koyar, suçun devamını önler, sanığı tespit eder ve yakalar. Olay yerini ve suç delillerini korur ve yetkili genel kolluğa teslim eder.
- Spor müsabakaları, sahne gösterileri, düğün ve cenaze törenleri, konserler, toplantılar ve toplu ulaşım tesislerinde (havaalanı, liman, gar) kimlik sorabilir.
- Özel güvenlik görevlileri gece görevlerinde, spor müsabakalarında, konser ve sahne gösterilerinde üniformalarının üzerine, arkasında ışıltı yansıtan “ÖZEL GÜVENLİK” ibaresi yazılı yelek giyerler.
- Özel güvenlik görevlilerinin; görev alanı ve süresi dışında suçla karşılaştıklarında, yetkileri herhangi bir vatandaştan fazla değildir.

Özel güvenlik personeli;

- Parmak izi ve fotoğraf alamaz.
- Teknik takip ve dinleme yapamaz.
- Özel hayata müdahale edemez.
- Suç soruşturamaz, delil inceleyemez.
- Elle arama yapamaz.
- Kimlik tespit edemez.
- İfade alamaz.

➤ **Tutuklama yapamaz.**

- Özel güvenlik görevlilerinin üniforma ve üniformayı tamamlayan diğer unsurları; TSK ve genel kolluk kuvvetleri ile kanunlarla kurulan **özel kolluk kuvvetlerinde kullanılan renk, biçim ve motifte olamaz.**
- Özel güvenliğin üniformalı çalıştırılmasının amacı, görev yaptığı alanda **“farkındalık”** yaratmak, o yerin korunduğunu göstermektir.
- 5188 Sayılı Kanunda özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk emrine girmesini gerektiren şartlar oluştuğunda; özel güvenlik görevlileri genel kolluk mensuplarının, hizmete ilişkin, hukuka uygun ve konusu suç teşkil etmeyen, yani kanuna uygun emirlerini yerine getirmek zorundadır.
- Komisyon tarafından, görev alanı olarak tanımlanmış bölgede güvenliğin, özel güvenlik tarafından sağlanması, genel kolluğun o alandaki yetkilerini kısıtlamaz, emniyet ve asayişle ilgili konularda asıl yetki genel kolluktur.

(KAAN) ; GENEL KOLLUK-ÖZEL GÜVENLİK İŞBİRLİĞİ VE ENTEGRASYON PROJESİ

Genel Kolluk – Özel Güvenlik İşbirliği ve Entegrasyon (KAAN) Projesi, öncelikli olarak 25 Mart 2019 tarihinde İstanbul ilinde ve akabinde diğer illerimizde faaliyete geçirilmiştir. “Türkiye benim ülkem, Türkiye için ben de hazırım” sloganı ile KAAN uygulamasında; kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyette görev yapan özel güvenlik görevlilerinin, görev yaptıkları kamu hastaneleri, eğitim kurumları, havalimanları, alışveriş merkezleri, park ve bahçeler ile toplu taşıma istasyonları ve güzergahları ile diğer uygun görülen yerlerde; **Amacına uygun, etkin, verimli, denetlenebilir, sürdürülebilir ve**

ölçülebilir güvenlik hizmetinin sunulması, Özel güvenlik görevlilerinin aidiyet duygularının geliştirilmesi, Özel güvenlik ve genel kolluk görevlilerinin etkin işbirliği ve koordinasyonu ile olay meydana gelmeden suçun önlenmesi, meydana gelen olaylarda ise en seri şekilde genel kolluğa bildirilmesi amaçlanmıştır.

(ÖGNET) ; ÖZEL GÜVENLİK BİLGİ SİSTEMİ OTOMASYONU

Özel Güvenlik Bilgi Sistemi Otomasyon Projesinin (ÖGNET) açılışı 23 Temmuz 2019 tarihinde İstanbul ilinde gerçekleştirilmiştir.

ÖGNET'in getirdiği yenilikler; Özel Güvenlik hizmetlerine ilişkin iş ve işlemlerin yerine getirilmesinde kullanılan fiziki ve beşeri unsurların en aza indirilmesi, Bürokratik işlemlerin ve kırtasiyeciliğin azaltılarak tüm işlemlerin elektronik ortamda yapılması, Özel Güvenlik sektöründe faaliyet gösteren tüm paydaşların, zaman kaybetmeden hızlı, kolay ve güvenli bir şekilde dijital ortamda görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi, Oluşturulan elektronik arşiv sayesinde istenilen istatistik ve raporlara hızlı ve en güncel şekilde ulaşılabilmesi, Elde edilen istatistiki verilerden hareketle, denetleme işlemlerinin sonuç odaklı online olarak yapılabilmesi, ileriye ve geriye dönük kontrollerin sağlanabilmesidir. Yazılım, geliştirme ve güncellemeye uygun şekilde tasarlandığından, uyum ve standardizasyon çalışmaları devam etmektedir. Kurulan Güvenli Ağ üzerinden Jandarma Genel Komutanlığı ve bağlı birimlerinin de projeye erişimi sağlanmıştır.

03

GÜVENLİK SİSTEM VE CİHAZLARI

Özel Güvenlik Eğitim Notları

- Dağlar, tepeler, su yolları “doğal” fiziki engellerdir.
- Duvarlar, tel örgüler, çitler, kule, bariyer, aydınlatma, kilit sistemleri, ikaz levhaları, kapanlar, hız kesme kasisleri, araç engelleri fiziki engellerdir.

İnsan yapısı fiziksel engeller şunlardır;

1. Duvarlar Beton Engeller: Korunan yerin özelliğine göre, çevresine duvarlar veya betonla yapılan fiziki engellerdir. Taş ve betondan yapılır. Boyu tırmanmayı güçleştirmek için 2,15 – 3 m arasında olmalıdır. Ayrıca üzerine de dikenli tel örgülerle takviye yapılmalıdır.

2. Tel örgüler: Korunan bölgenin mülkiyeti ile arazi sınırlarını belirlemek ve içeriye yetkisiz kişilerin ya da hayvanların girişini engellemek amacıyla kullanılır.

3. Kule: Geniş bir alanı gözetlemek amacıyla kullanılır. Yerden en az 3 m yükseklikte olmalı, birbirlerini, çevreyi ve engelleri rahatça gözleyebilmelidir.

4. Bariyer: Korunan bölgenin ana giriş kapılarına konularak giriş çıkışları kontrol altına almak için kullanılır. Güvenli geçiş kontrol sistemlerinin ana temel yapılarından biride bariyerlerdir. Bariyerler kullanım alanı olarak daha çok açık alanlarda veya kapalı otoparklarda kullanılır. Giriş ve çıkışlarda kontrol ve diğer güvenlikle uyum içinde çalışabilen bir yapıdır. Bina otomasyonunda yetkisiz giriş çıkışların engellenmesi yanında denetime yardımcı olur. Çalışma sistemleri kontrol yapısına göre şekillenir. Kontrol yapıları, genellikle kart okuma ve uzaktan kumandalı olarak yapılırlar. Açık ve kapalı otoparklarda, otoyolların giriş ve çıkışları ile özel mülklerin giriş çıkışlarında tercih edilirler.

5. Aydınlatma: Gündüz saatlerinde yapılan etkin güvenliğin hava karardığında da yapılabilmesini amaçlar.

6. İkaz levhaları: Korunan yere yetkisiz kişilerin girişini engellemek, caydırmak, faydalanan kişileri bilgilendirmek amacı ile uygun mesafeden görülebilecek şekilde asılan levhalardır.

7. Kilit: Girilmesi yasak olan yerlere izinsiz ya da yetkisiz şahısların girmesine engel olmak amacıyla kullanılır.

8. Turnike: Güvenli geçişin kontrol altında tutulması istenen giriş çıkışın çok yoğun olduğu yerlerde kullanılan ana temel yapılardan biridir. Tek tek personel giriş çıkışını düzenleyen ve raporlayan geçiş sistemidir. Halka açık alanlarda metro, tramvay, havaalanları ve kurum veya işletmeye giriş ve çıkışların bir düzen dâhilinde kontrollü bir şekilde yapılması için kullanılır.

9. Kapan: Korunan ya da istenmeyen bölgelerde araçların park etmesini, bu bölgelere araçların geçmesini ya da araçların yönlendirilmesinde kullanılır. Yerden yüksekliği 75 cm olmalıdır

10. Hız kesme kasisi: Korunan bölgelerdeki giriş kontrol noktalarına araçlarla gelirken araçların hızlarını azaltmak için oluşturulan engellerdir. Korunan bölgenin giriş kısmı geniş alana açılıyorsa zikzak (S) şeklinde engeller konulur.

11. Araç engelleri: Araçların hiçbir engelle karşılaşmadan korunan yerlere ulaşmasını engellemekte kullanılır

- ★ Can ve mal güvenliğinin önemsendiği her türlü alan ve tesis girişlerinde en yaygın kullanılan elektronik güvenlik cihazları; metal detektörleri ve X-ray cihazlarıdır.

METAL DETEKTÖRLER

Metalle karşılaştıklarında sesli veya ışıklı uyarı sinyali veren, metale duyarlı cihazlardır. İki tipi mevcuttur.

1. El Tipi Metal Detektörleri:

El Tipi Metal Detektörlerin Kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Cihaz çalışır durumda ve aranacak kişinin üzerinden yaklaşık 5 cm (2,5 – 7,5 cm) mesafeden gezdirilerek arama yapılmalıdır.
- Arama sırasında detektör tüm vücudu tarayacak şekilde gezdirilmelidir.
- Cihaz arama esnasında hareket halinde olmalıdır.
- Tespit ettiği metalin büyüklüğüne göre cihazın ses-ışık uyarısının şiddeti de artar.
- Kullanım sırasında şarjının dolu olması gerekir.

- Kontrol edilen kişi bayan ve etek giyinmişse kontrol, bayan görevli tarafından etek üzerinden yapılmalıdır.
- Fiziki kontrol, herkesin göremeyeceği ayrı bir odada yapılmalı ve ikinci bir şahıs da bulunmalıdır.
- Özürlü kişilerin kontrolünde incitici davranışlardan kaçınılmalıdır.
- Kişilerin üzerinde suç unsuru eşya bulunursa alınarak tutanakla tespit edilmelidir.

El Detektörleri;

- ❖ Kullanma talimatına uygun kullanılmalı,
- ❖ Islak zemine bırakılmamalı,
- ❖ Metal zemine bırakılmamalı,
- ❖ İnsanın baş kısmına tutulmamalı,
- ❖ Başka amaçlarla kullanılmamalı,
- ❖ Kapalı durumda iken şarj edilmelidir.

2. Kapı Tipi Metal Detektörler:

Aşırı hava akımından, sıcak – soğuk ve nemden etkilenecek yanış alarm verdiğinden hassasiyet ayarları bu faktörler dikkate alınarak yapılmalıdır.

Fiziki konum olarak yakınında bulunan metal maddelere duyarlılık göstermesi nedeniyle kapı tipi metal detektörler monte edilirken; hareketli metallerle aralarında en az 1 metre, yan yana birden fazla detektör çalıştırılması gerekiyorsa aralarındaki en az 50 cm mesafe olması sağlanmalıdır.

Kapı Tipi Metal Detektörlerin Kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

- ❖ Cihazın çalışıp çalışmadığı kontrol edilmeli ve kontrol edilecek kişiler, önce üzerlerinde metal maddeleri çıkarmaları hususunda uyarılmalıdır.
- ❖ Cihaz metalle karşılaştığında sesli veya ışıklı uyarır. Kontrol eden görevli uyarı kaynağını bulmak zorundadır. Özel güvenlik görevlileri elle arama yapamayacağı için alarmin kaynağını nokta olarak tespit ederken el detektörü kullanılmalıdır.
- ❖ Kişiler detektöre 1 metre mesafede bekletilerek cihaz hazır olmadan ikinci bir kişinin geçişine müsaade edilmemeli, görevliler de 1 metre mesafede durmalıdır.
- ❖ Cihaza temas halinde yanış alarm verdiğinden sürtünmeden geçilmelidir.

- ❖ Metal detektörden geçen kişilerin el bagajları X-ray cihazıyla kontrol edilmelidir.
- ❖ Detektörlerden geçmek istemeyen hamile bayanlar ve kalp rahatsızlığı olanlar geçmeye zorlanmamalıdır.

METAL DETEKTÖRLERİN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ; Üretici firmalar, şu anda üretilmiş bulunan metal detektörlerin kalp cihazlarını ve hamile bayanları etkilemediğini kesinlikle bildirmiştir. Detektörden geçmek istemeyen hamile bayanlar ile kalp pili kullananlar geçmeye zorlanmaması ve fiziki olarak kontrol edilmeleri yerinde olur. Vücudunda platin olan kişiler arama kabinine alınarak hemcinsi tarafından aranması sağlanmalı ameliyat izi olan bölge kontrol edilmeli kişinin vücudunda platin olduğundan emin olunmalıdır.

ÖZELLİKLİ KİŞİLERİN KONTROLU

Değerli madde taşıyanlar: Ayrı bir yerde kontrol edilmelidir, aksi durumda kişi hedef haline gelebilir.

Silah taşıma yetkisine sahip olanlar: Bulunulan yerde silah ile geçişe izin verilmiyorsa ruhsat ile silah seri numarası karşılaştırılır, gerekli kontroller yapılır; kişiye çıkışta geri vermek üzere tutanakla teslim alınır ve çıkışta tutanakla geri verilir.

VIP şahıslar: Özel ilgi ve muamele yapılır.

Hasta/Fiziksel özürlü olanlar: Fazla rahatsız etmeden, incitmeden, küçük düşürücü davranışlarda bulunmadan kontrol edilmelidir.

Yaşlı insanlar: Genellikle kontrol edilmek istemezler, ama her zaman kontrol edilmelidir.

Çocuklar: Çok rahatça başkaları tarafından kontrol edilebilirler, bu nedenle kesinlikle aranmalıdır.

Kurumda çalışanlar: Kurumun kendi hazırladığı yönergeleri uygulanmalıdır.

X-RAY CİHAZI

Bagajı açmadan, içerisinde tehlikeli madde olup olmadığını bagajın üzerinden X ışını geçirerek ekranda görevli tarafından izlenmesini sağlayan ve düşük radyasyonla çalışan cihazlardır.

X-Ray Cihazı: Üç ana üiteden oluşur. Bunlar;

1. **X ışını ünitesi:** X ışınlarının gönderildiği, algılandığı ve eşyaların konulduğu taşıyıcı bandın bulunduğu ünite
2. **Ekran:** Aygıttan geçen eşyaların içinin görüldüğü yer
3. **Kontrol paneli:** Aygıtı kontrol eden düğmelerin yer aldığı kısım
4. **Taşıyıcı bant (Konveyör):** X-Ray cihazının içerisinden geçirilecek nesnelerin taşındığı hareketli kısımdır.

X-Ray Cihazları ile Çalışırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

- Kontrol edilecek paket ve bavullar, taşıma bandına aralarında en az 50 cm. ve geniş yüzeyleri banda paralel olacak şekilde konulmalıdır.
- Görüntü yorumlanmakta zorluk çekilirse bagajın pozisyonu değiştirilerek tekrar geçirilmelidir.
- İnceleme sırası; önce büyük, sonra küçük cisimler şeklinde olmalıdır.
- Bagajın içerisinde kesin fikir edinilemeyen durumlarda bagaj, sahibine açtırılarak kontrol edilmelidir.
- Cihaz çalışırken cihaz tüneline el sokulmamalı, taşıyıcı banda oturulmamalı, tünelin önünde ve arkasında bulunulmamalıdır. Ayrıca cihazın üzerine yiyecek-içecek maddeler bırakılmamalıdır.
- Canlılar hiçbir şekilde X-ray cihazıyla kontrol edilmemelidir.
- X-ray cihazı ile çalışan personelin maruz kalacağı radyasyonun belirlenen sınırları aşmaması için kullanılan X-ray cihazına uygun dozimetre kullanımı sağlanmalıdır.

Dozimetre (Doz ölçer): X-ray cihazı kullanan personelin maruz kaldığı X ışını dozunu ölçmek için kullanılan filmlili karta denir.

- Dozimetre başka birine ödünç verilmez ve alınmaz. Toka ve giysilerin metal parçalarının yanına konulmaz.
- İnsan vücudunun emdiği radyasyon düzeyi Rem ya da Milirem ile ölçülür. İnsan vücudunda birikmesine izin verilen radyasyon düzeyi en fazla 50 miliremdir.

- X-ray cihazlarının ve dozimetrelerin ölçüm ve kontrolleri Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından sertifikalandırılmaktadır.

X-ray cihazları; organik ve organik olmayan maddeleri ekrana farklı renklerde yansıtır.

- ❖ **Metal** maddeler **koyu mavi**,
- ❖ **Organik** maddeler **sütlü kahverengi veya turuncu**,
- ❖ **Az yoğun** maddeler ise **yeşil** renkte ekrana yansımaktadır.

Kapalı Devre Televizyon Sisteminin (CCTV) Elemanları:

Kamera: İstenilen bir bölgenin görüntüsünün video sinyaline çevrilerek monitöre aktarılmasını sağlar.

Monitör: Ekipmanlardan gelen video sinyalinin ekran üzerinde görülmesini sağlar.

Switcher (Seçici): Kameralardan gelen görüntülerin ayarlanan süre kadar atlamalı olarak görüntülenmesini sağlar.

Quad (Bölücü): Aynı ekranda dört kamerayı seyretmeye imkan sağlar.

Video Kayıt Cihazı: Güvenlik sistemlerinde tercih sebebi olan video kayıt cihazı 3 saatten 960 saate kadar aralıklı kayıt yapabilir.

Multiplexer (Çoklayıcı): Aynı anda 8 ya da 16 kameranın görüntüsünü tek bir ekrandan izleme olanağı sağlar.

Video Motion: Sürekli hareketin izlenmesi gereken yerlerde bu sistem kullanılır.

Lensler: Merceklerin temel işlevi bir alandan yansıyan ışığı toplamak ve kameranin görüntüleyici ünitesinde net, berrak bir görüntü odaklamaktır.

Pan-Tilt: Sabit kameraya hareket vermek için kullanılır. Kameranin istenilen hareketi sağlaması için (sağa-sola, yukarı-aşağı) uzaktan kumanda edilebilen motorlu parçadır. 5 derece-saniye hızında dönebilir, dönüş açısı ayarlanabilir.

Housing: İç ve dış mekanlarda görünüm açısından toza, dumana, suya veya insanların müdahalelerinden korumak için kameraların konduğu muhafazalara denir.

TANIMLAR

Biyometrik Cihazlar; El yazısı, iris ve retina şekli, damar yapısı, el geometrisi, ses karakteristiği gibi özelliklerinin sisteme kaydedilmesi yoluyla giriş-çıkış yetkilendirilmesin ve kontrolü yapılmasını sağlar.

Personel Devam Kontrol Sistemi (PDKS): Kartlı geçiş sistemine ilave bir programla kurum çalışanlarının giriş-çıkış zamanlarının kayıt ve kontrol altına alınmasını sağlayan sistemdir.

Turnike Geçiş Sistemleri: Sadece izin verilen kişinin geçişini sağlayan ve diğer güvenlik sistemlerine bağlanıp uyumlu çalıştırılabilen geçiş sistemleridir. Tam boy, yarım boy ve hızlı geçiş üniteleri olan çeşitleri vardır.

ALARM SİSTEMLERİ:

Girilmesi izne tabi ya da yasak olan yerler ile koruma altına alınmış yerlere izinsiz/yetkisiz girmek isteyen kişileri algılama, suç işleme niyetinde olan kişileri caydırma ve yakalanmasını sağlamak amacı ile merkezlere sesli ya da sessiz uyarıda bulunan elektronik sistemlerdir.

Tiplerine göre üç ayrı biçimdedir:

a) Yerel (lokal) alarm sistemleri: Başka bir merkezle irtibatları yoktur. Civardakiler tarafından sesin duyularak, ilgili yerlere bildirilmek suretiyle önlem

alınmasını sağlar. Dış uyarılara karşı duyarlı olan detektörlerin kumanda paneli üzerinden ses verici diğer bir üniteye bağlanması şeklinde kurulur.

b) Merkezi alarm sistemleri: Kurum içinde alarm izleme merkezi olan yerlerde kullanılır. Dış uyarılara karşı duyarlı detektörler algıladığı uyarıları kumanda paneline gönderir. Panel de aldığı sinyalleri ana kumanda odasına yollar. Alarm sinyallerini 24 saat takip edecek görevlilerin bulunması gerekir.

c) Alarm izleme merkezleri: Çok sayıda alarm abone birimlerinin, teknolojik iletişim kullanılarak abonede bulunan kontrol panelindeki bilgilerin bir merkezden kontrol edilerek sevk ve idaresinin yapıldığı merkezlerdir.

Kullanılan detektör tipleri şunlardır:

- 1. Manyetik kontak detektörü:** Kasa dairelerine, kapılara, bodrum ve zemin katlarda bulunan pencerelere takılır. Açılması durumunda alarm bilgisi yollar.
- 2. Cam kırılma detektörü:** Cam ve tavana yerleştirilir. Yalnızca cam kırılma sesini algılar.
- 3. Kızılötesi hareket detektörü (PIR):** Canlılar yüzeylerindeki ısıyla orantılı bir kızılötesi enerji yayar. Bu ısı yayımı PIR detektörleri etkin duruma geçirir.
- 4. Mikrodalga hareket detektörü:** Mikrodalga sinyalleri ile bir koruma alanı oluşturarak bu alandaki hareketi algılar.
- 5. Ultrasonik detektörler:** Korumakta olduğu bölgeye insan kulağının duyamayacağı ses dalgaları yayar. Gönderilen sesler geri alındığında aynı frekansta değilse alarm oluşur.
- 6. Çift özellikli detektör:** Tek bir kılıf içine yerleştirilmiş (biri kızılötesi olmak koşuluyla) iki ayrı detektör türünün bileşiminden oluşur.

7. Titreşim (darbe) detektörü: Korunan bölgenin duvarlarına, tavanlarına ve döşemelere yerleştirilir. Kazma, delme v.b. Yoluyla oluşan titreşimleri algılar. Işık engellemeli sistem: Işığa karşı duyarlı bir ünite ve görünmez ışınlar yayan bir elektronik öğeden oluşur.

Panik butonu: Kişinin kolayca erişebileceği bir yerde olup, elle ya da ayakla basıldığında devreye girer.

Uyarı aygıtları: Sesli ya da görsel uyarı verir. Zil, siren, flaşör buna örnektir.

➔ Eşya ve araç kontrolünde aşağıdaki güvenlik sistem ve cihazları kullanılır.

- EDS sistemi
- Eğitilmiş köpekler
- X-ray cihazları
- Tomografi cihazları

04

GÜVENLİK TEDBİRLERİ

Özel Güvenlik Eğitim Notları

Güvenlik Planlaması Özellikleri

Dinamik olmalı; Güvenlik planlamasında kullanılacak sistemler ve tedbirler kullanışlı, geliştirilebilir, arttırılabilir veya azaltılabilir olmalı, ihtiyaca veya risklerin durumuna göre sistem üzerinde düzenlemeler yapılabilmelidir.

Caydırıcı olmalı; Suç işleme potansiyeli olan kişiler yapacakları eylem öncesinde keşif ve plan yaptıklarından dolayı alınacak güvenlik tedbirleri caydırıcı olmalıdır.

Maliyet ve fayda dengesi gözetilmeli; Cihazın pahalı olması her zaman istenen verimi sağlamayabilir, kullanılacak güvenlik sistem ve cihazlar seçilirken kullanışlı olmasına ve yeterli personelle çalışması göz önünde bulundurulmalıdır.

Özgürlük ve güvenlik dengesi gözetilmeli; Uygulanacak güvenlik kişilerin özgürlüklerini kısıtlamamalı, kısıtlamaktan ziyade kolaylaştırmaya yönelik olmalıdır.

KONTROL NOKTALARININ AŞAMALARI

1.Uzak çevre güvenlik halkası (En dış halka); Görevlilerin görev yaptığı yerlerin en dış çevresine karşılaştıkları olumsuz ve şüpheli olayları genel kolluk ile paylaşmasıdır.

2.Ana giriş kontrol noktası (Dış halka); Bina ve tesisin sınırından içeri girişte kurulan kontrol noktasıdır. Burada araç ve kişi kontrolü yapılabileceği gibi yalnızca araç kontrolü de yapılabilir. Korunan yere yapılacak saldırı için ilk müdafaa yeridir. Görevliler üniformalı ve dış halkada fiziki engeller oluşturulmalıdır.(Duvar, tel örgü, çit, bariyer, kapan vs.)

3.Bina giriş kontrol noktası(Orta halka); Korunan binanın giriş kapılarında kurulan kontrol noktasıdır. Burada binaya giren kişilerin beraberindeki eşyaların kontrolü de yapılır.

4.Kritik alan giriş kontrol noktası(iç halka); Bir bina içerisinde belli yerlere ve katlara girmeden önce elektronik güvenlik sistem ve cihazları ile

yapılan kontroldür. Korunan yerin en kritik aşamasıdır. Yetkili veya izin verilen kişiler ancak iç halkaya girebilmelidir.

KONTROL NOKTALARINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Kontrol Noktası Çalışma Esasları: Koruma ve güvenliğini sağladıkları yerin çalışma saatleri göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir. Kontrol noktası içerisinde iletişim ve acil haberleşme sistemlerinin bulunmalı, görevin yoğun olduğu yerlerde yardımcı güvenlik cihazlarından faydalanılmalıdır. Personel sayısı kontrol noktasının yoğunluğuna göre değişebilir. İnsan ve eşya trafiğinin yoğun olduğu yerlerde X ray cihazı ve kapı dedektörü ile varsa en az 5 personel, yoğunluğun az olduğu yerlerde ise 3 personel görevlendirilmelidir. **Kontrol noktasında bulunması gereken araç-gereç ve ekipmanlar**, X-Ray cihazı, metal ve kapı dedektörü, Yangın söndürücüler, Kırtasiye malzemeleri, İlk yardım malzemeleri, Yedek anahtarlar, Silah dolabı, vb.dir. Kontrol noktasından geçen ziyaretçilerin, eşyaları kontrol edilmelidir. Kontrol noktası görevlisi, yaptığı kontrol esnasında, ruhsatsız bir ateşli silaha rastladığı zaman Şahsı ve silahı muhafaza altına alıp genel kolluğa haber vermelidir. **Kontrol noktasında üstünü ve eşyasını aratmak istemeyen kişiye ısrar edilmez ve içeriye girişine izin verilmez.**

TELSİZ KONUŞMASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN TEMEL KURALLAR

- Mesajlar, mümkün olduğu kadar kısa, açık, anlaşılır cümlelerden oluşmalıdır
- Anlaşılması zor isimler, alfabeye göre kolay anlaşılacak şekilde kelimeler ile kodlanmalıdır
- Telsizin sesi fazla açılmamalı, kendi duyabileceği ses ayarında olmalıdır
- Telsizle konuşmak isteyen istasyon; Sırasıyla “ kendi kodunu” sonra “MERKEZ” ibaresini daha sonra “konuşmak istediği istasyonun kodunu” söyleyerek haberleşme yapar.
- Bir kanaldaki konuşmaları birden fazla kişi farklı telsizlerden aynı anda dinleyebilir.
- Telsizin bas-konuş mandalına basılarak kanala girilip konuşma yapılır.
- Gizli konuşmalar, çok önemli olaylar telsiz ile söylenmez.

- Konuşması biten istasyon, karşı tarafa konuşmasının bittiğini bildirmek amacıyla “tamam” diye bilgi verir.
- Aynı kanal ve gruba bağlı farklı telsizlerden aynı anda birden fazla çağrı (konuşma) yapılamaz.

ARANMASI ÖZEL HÜKME BAĞLI KİŞİLER

- Cumhurbaşkanı,
- Milletvekilleri
- Diplomatik dokunulmazlığı bulunanlar
- Hakim ve savcılar
- Avukat büroları
- Noterler

SİLAH İLE GİRİLEMEYECEK YERLER

Aşağıda belirtilen yerlere hiçbir suretle ateşli silahla girilemez.

- Duruşmalara, mahkeme salonlarına
- Hastanelerin psikiyatri bölümlerine, akıl hastanelerine,
- Ceza ve tutukevleri ile her türlü ıslah ve infaz kurumlarına,
- Öğrencilerin toplu olarak oturdukları yurtlara,
- Siyasi partilerin açık hava ve kapalı yer toplantılarına,
- İzinli ya da izinsiz toplantı ve gösteri yürüyüşlerine,
- Sendikalara, derneklere ve bunların toplantı ve kongrelerine,
- Her türlü spor karşılaşmaları ve yarışmalara,
- Kanuna uygun ve kanuna aykırı olarak grev yapmakta olan işyerlerine,
- TBMM ana binaları ile Meclis Başkanlığınca belirlenen yerlere girilemez.

DEVİRİYE: Görev alanı içinde **genel emniyeti ve caydırıcılığı sağlamak, suç işlenmesini önlemek**, olay olduktan sonra **işlenen suçları ve faillerini takip etmek**, işlenmiş suçlarda **Şüphelileri yakalamak, delilleri korumak ve kolluk kuvvetlerine teslim etmek**, yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmek üzere sorumluluk bölgesinde belirlenen bir güzergâhta yaya veya araçlı gezerek yapılan, üniformalı ve tam teçhizatlı, iki özel güvenlik görevlisinden oluşan bir güvenlik hizmetidir.

DEVİRİYELERİN DİKKAT EDECEĞİ HUSUSLAR

- Devriye görevlileri en az iki kişiden oluşur ve görevin gerektirdiği teçhizatlara sahip olarak göreve çıkılır,
- Devriye görevleri üniformalı yapılır,
- Devriye hizmeti, belirli bir güzergâhta ağır adımlarla tempolu yapılır.
- Yürüyüşlerde ani dönüşler yapılarak, gözetlenip gözetlenmediğini kontrol eder.
- Devriye görev bölgesinde yüksek seviyede görünür olmalı, tehlike anında her an müdahale edebilecek şekilde dikkatli olmalıdır.
- Meydana gelmiş bir olayda telaş veya tereddüt göstermeden her an müdahaleye hazır olmalıdır.
- Devriye personelinin fiziki görünüşü düzgün olmalıdır
- Devriye personelini çevresi ile ilgili olmalıdır
- Devriye personelini çevresi ile iyi iletişim kurmalıdır
- Devriye personelini kuvvetli hafızaya sahip olmalıdır
- Devriye giren çıkan kişileri gözlemler, şüpheli durumlara müdahale eder
- Devriyeye çıkan görevliler zorunlu olmadıkça mıntıklarını terk etmezler.
- Devriyeye çıkan görevliler görev bölgesini iyi tanımalıdır.
- Görev bölgesini kontrol altında tutacak şekilde görev yapmalıdır.
- Gerekli olabilecek telefon ve diğer bilgileri yanında bulundurmalıdır.
- İyi bir izleyici ve gözlemleyici, aynı zamanda aktif bir dinleyici olmalıdır.
- Çevresine duyarlı olmalı, şüphe çeken tavır ve davranışlara karşı tedbirli olmalıdır.
- Devriyeye çıkan görevliler vatandaşların desteğini ve katılımını sağlamalıdır.
- Devriye görevi esnasında uygunsuz davranışlarda bulunulmaz, devriye görevlisi daima kibar ve nazik olmalıdır.

YAYA DEVRİYE DİKKAT EDECEĞİ HUSUSLAR;

- Yaya devriye ekibi, en az iki görevliden oluşur ve kıdemli personel ekibin sağında yürür.
- Devriye görevi esnasında kısa duraklamalarla etrafı kontrol etmelidir
- Her zaman aynı güzergâh kullanılmamalıdır
- Kapı içi veya girişlerinde dolaşan kimseler gözlenmelidir
- Dükkân veya binalardaki camların kırık olup olmadığına dikkat edilmelidir
- Elektrik, su, havagazı şebekeleri kontrol edilmelidir

Bir iş merkezinde görev yapan devriye görevlisi

- Hırsızlık yapanların muhtemel giriş ve çıkış yerlerini öğrenmeli, Alarm sistemleri hakkında bilgiye sahip olmalı,
- Açılış ve kapanış saatlerinin kontrolünü yapmalı,
- Çalışan kapıcı ve iş yerinin bakımından sorumlu kişileri tanımalıdır.

Devriye Görevini Yürütürken Durdurma Ve Kimlik

Sormanın Amacı;

- Suç işleme eğiliminde olan kişileri caydırmak
- Suçları olmadan önlemek
- Olay sonrası suç failini yakalamak
- Yasalara saygılı diğer bireylere güven vermek

DEVRIYE ÇEŞİTLERİ

- Yaya devriye
- Araçlı devriye
- Kombine devriye

DEVRIYE YÖNTEMLERİ

- **PLANLI DEVRIYE;** Yetkili amirler tarafından önceden belirlenip devriye personelinin uyması istenen belirli güzergâhlara bağlı kalmak üzere çıkarılan devriye yöntemidir.
- **OLAĞAN (RUTİN) DEVRIYE;** Devriye görevinin bir plan ve programa bağlı kalmadan devriye bölgesinin rastgele gezilmesidir.
- **DAİRESEL DEVRIYE;** Devriye alanının tahmini merkezden içerden dışarı ya da dışarıdan içeri dairesel halinde yapılmasıdır.
- **GERİ DÖNÜŞLÜ DEVRIYE;** Devriyenin kritik bölgelerde veya kontrol ettiği bölgenin tekrar kontrol edilmesidir.

DEVRIYE PERSONELİNDE BULUNMASI GEREKEN ARAÇ VE GEREÇLER

- Mevsimine göre kıyafet
- Not defteri ve kalem
- Kelepçe
- Düdük
- El feneri
- Cop
- Silah ve mühimmatı

- Görev ile ilgili ihtiyaç duyulabilecek malzemeler

Düdük İşaretleri

1. Tek düdük: Yoklama içindir. İşiten aynı şekilde karşılık verir.

2. İki düdük: Birbirini takip eden iki düdük, davete işarettir. İşiten aynı şekilde karşılık vererek derhal çağrıya uyar.

3. Birbiri ardınca ve sürekli düdük: İmdat istenildiğine işaret eder. İmdada koşanlarda "geliyorum" anlamında kesik ve kısa aralı, üç düdük sesiyle karşılık verirler.

KELEPÇE

- Kendisine zarar vermesini önlemek için el ve bileklerini bağlamaya yarayan her türlü araç, kelepçedir.
- Etkisiz hale getirmek ve kontrol altında tutmak amacıyla güvenlik görevlileri tarafından kullanılan bir zor kullanma aletidir.
- Henüz 18 yaşını doldurmamış çocuklara kelepçe takılmasına izin verilmez.

MALZEME TÜRÜNE GÖRE KELEPÇELER

- Plastik kelepçeler
- Metal kelepçeler

UYGULAMA TÜRÜNE GÖRE KELEPÇELER

- Masonet kelepçe
- Parmak kelepçe
- Plastik kelepçe
- Zincir kelepçe
- Sevk zinciri

NOT ALMA: Görme, koklama, dokunma, duyma ve tatma duyu organlarıyla hafızada algılanan bilgilerin yazılı olarak kayıtlara geçirilmesine denir.

RAPOR: Rapor herhangi bir iş veya olay sonucu yapılanların, elde edilen bilgi-belge, duyum ve düşüncelerin belirli bir düzen dahilinde yazılı olarak bildirilmesidir

TUTANAK: Tutanaklar, usulüne uygun olarak yer, tarih ve saat belirtmek suretiyle ilgili şahısların tanıklığı ve yeterli maddi delillerle desteklenmek

suretiyle düzenlendiği takdir de, aksi ispat edilinceye kadar geçerli hukuki, yazılı belgelerdir.

TUTANAĞIN BÖLÜMLERİ

- Başlık
- Giriş
- Gelişme
- Sonuç
- Tarih ve saat
- İmza

TUTANAK ÇEŞİTLERİ

- Olay tespit tutanağı
- Yakalama tutanağı
- Arama tutanağı
- Emanete alma tutanağı
- Teslim-tesellüm tutanağı
- Yangın tutanağı
- Salıverme tutanağı
- Tebliğ-tebellüğ tutanağı
- Buluntu eşya tutanağı
- İhbar tutanağı

TUTANAK

(X) AVM Yöneticisi Murat Kaymak tarafından, 18.11.2019 tarihinde saat 02.30'da AAA Temizlik Firması sorumlusu Ahmet Kolcu nezaretinde 34 BY XXX plakalı Isuzu kamyon ile geleceği bildirilen 20 koli temizlik malzemesi 03.00'da AVM Mal Kabul bölümüne intikal etmiştir. Güvenlik personelimizin refakatinde depo açılmış, kontrolü gerçekleştirildikten sonra 20 koli temizlik malzemesi taşınmış ve taşıma işlemi 03.40'ta sona ermiştir, güvenlik personelince depo tekrar kilitlemiştir.

İş bu tutanak tarafımızca tanzim edilerek altı birlikte imza altına alınmıştır. 18.11.2019 / 04:00

Metin Başaran AVM Güvenlik Görevlisi	Mustafa Yavrukurt AVM Güvenlik Görevlisi	Murat Sarı AAA Temizlik Firma Sorumlusu
---	---	--

İLK EKİBİN GÖREVLERİ VE OLAY YERİNİN ÖNEMİ

TEMEL KAVRAMLAR

- **Olay:** Kanunlarda açıkça suç olarak belirtilen fiil ve hareketlerin belirli bir zamanda ve mekânda gerçekleşmesidir.
- **Olay Yeri:** Olayın işleniş tarzının, mağdur ve suç sanıklarının ilişkisinin saptanabildiği dinamik bölgeye denir. Bununla birlikte olay yeri; işlenen bir suç sonrasında maddi suç delillerinin en geniş sınırları ile bulunabileceği mekândır. Olayın türüne göre olay yeri; birkaç metre karelik bir alan olabileceği gibi, yüzlerce metre karelik bir alan da olabilir.
- **Olay Yeri İncelemesi:** Suçun aydınlatılması amacıyla olay yerlerinde; her türlü iz, eser, emare ve delil özelliği taşıyabilecek bulguların çeşitli bilimsel, teknik yöntemlerle araştırılması, elde edilen bulguların tespit edilmesi ve belgelenmesi, toplanması, muhafazası ve incelenmek üzere ilgili yerlere gönderilmesi işlemidir.

- **Olay Yeri İncelemesinin Amacı:** Olay yeri, fail, mağdur arasındaki ilişkiyi saptayacak, kovuşturma esnasında olayın tekrar canlandırılmasını sağlayacak iz ve delilleri bulmaktır.
- **Olay Yerinin Korunmasının Önemi:** Olay yeri incelemesi, suç soruşturmasının ilk ve en önemli aşamasıdır. Olay yerinde yapılacak en basit bir hata dahi soruşturmanın seyrini etkileyerek yanlış bir sonuca ulaştırabilir. Olay yerindeki delillerin herhangi bir şekilde değişmeleri, bozulmaları, kaybolmaları ya da kirlenmeleri telafisi mümkün olmayan zararlar verebilir.

MADDİ DELİL ÇEŞİTLERİ

a) BİYOLOJİK DELİLER; Canlıların vücudundan kopan, düşen veya akan her türlü delile biyolojik delil denir. Biyolojik delillerin incelemesinde temel amaç; DNA ya ulaşmaktır. Biyolojik deliller; Kan, kıl, tükürük, burun akıntısı, ter, meni, doku parçası, tırnak, dışkı, kepek ve deri döküntüsü.

b) KİMYASAL DELİLLER; Olay yerinde mağdur, maktul, fail üzerinde veya çevresinde bulunan kimyasal özellik taşıyan ve üzerinde kimyasal inceleme gerektiren tüm deliller; Kimyasal deliller; Patlayıcı maddeler, boyalar, yanıcı ve yakıcı maddeler, barut artıkları, narkotik maddeler, ilaçlar ve diğer kimyevi maddeler.

c) FİZİKSEL DELİLLER; Olay yerinde mağdur, maktul veya şüpheli üzerinde veya çevresinde bulunan, suçta kullanılan, fiziksel özellik taşıyan ve üzerinde inceleme gerektiren tüm bulgulardır. Fiziksel deliller; Silah, mermi çekirdekleri, kovan, kartuşlar, olayla ilgili belge niteliğindeki deliller, lifler, cam veya cam kırıkları, paralar ve kalpazanlık araçları, giyecekler, suçta kullanılan diğer araç ve gereçler,

Eşkal Tespitinde Yararlanılacak Unsurlar

Boy, Yaş, Fiziksel Yapı, Ten Rengi, Kafa Yapısı, Saçlar, Yüz Yapısı, Alın Yapısı, Kaş Yapısı, Göz Yapısı, Burun, Ağız Yapısı, Çene, Boyun, Kulak

İLK EKİP VE GÖREVLERİ

CMK'nın 90. maddesine göre; işlenmekte olan bir suçun, yani suçüstünün (meşhut suçun) söz konusu olduğu hallerde, vatandaşların da geçici olarak müdahale edebilme ve suçluyu yakalama yetkileri vardır. Bu durumda ilk ekip;

olay yerine ilk ulaşan ve olaya ilk müdahale eden, genel kolluğa dâhil; karakol, terör, çevik kuvvet, asayiş ve trafik ekibi gibi tüm birimlerden olabileceği gibi, olayın meydana geldiği yerde görev yapan özel güvenlik personeli de olabilir. İlk ekibin olay yerinde alacağı koruma tedbirleri, soruşturmanın sağlıklı yürütülebilmesi açısından son derece önemlidir.

1. İlk Ekibin Olay Yerinde Yapması Gerekenler:

- Olay yerine ulaşıldığında, olay devam ediyorsa müdahale edilir ve kontrol altına alınır.
- Olay yerinde bulunanların can güvenliği sağlanır, yaralı varsa ambulans istenir.
- Olay yeri "Olay Yeri Girilmez" yazılı güvenlik şeridi ile koruma altına alınır.
- Olay yerine girilmez, girilmesi gerekirse giriş-çıkışlarda aynı hat kullanılır.
- Delillerin hava şartları nedeniyle bozulmaması için tedbir alınır.
- Genel kolluk kuvvetlerine teslim edene kadar, maddi suç delillerinin korunması olay yeri güvenliğinin en önemli aşamasıdır.
- Olay yerine toplanan meraklı kalabalık varsa uzaklaştırılır.
- Olay yerindeki hiçbir eşyaya, çıplak elle dokunulmaz, dokunulması zorunlu ise eldiven ve şapka takılır.
- Şüpheli ile mağdurun, aynı mekânda bulunmaları ve birbirleriyle konuşmaları engellenir.
- Olay yerinde tabanca, kovan, mermi çekirdeği, fişek veya olayda kullanıldığı düşünülen eşyalar varsa yerleri değiştirilmez. Basın mensuplarına ve meraklı kalabalığa olayla ilgili bilgi verilmez.
- Olay yerinde tanınmayan herhangi bir madde veya şüpheli bir paket ile karşılaşıldığında, kesinlikle el sürülmemeli, madde veya paketin yeri değiştirilmemelidir.

2. Olay Yerinin Korunması Esnasında Yapılan Hatalar:

- Olay yerinin yakın ve geniş çevresinin tam olarak belirlenememesi,
- Olay yerine giren kişiler ve davranışlarının kayıt altına alınamaması,
- Olay yerinde her şeyin delil olabileceğinin göz ardı edilmesi,
- Olay yerine girildiği halde bunun ilgili ekiplere bildirilmemesi,
- Olay ile ilgili gözlem altına alınan şüpheliler hakkında inceleme ekibine bilgi verilmemesi,
- Tanık ve sanıkların birbirleri ve çevre ile temaslarının önlenmemesi,
- Olay yerinden sevk edilen yaralıların sevk edildikleri hastaneler ve sağlık durumları hakkında bilgi verilmemesi,

3. Olay Yerinin Korunma Süresi:

- Olay yerinin korunması, suç sayılan olayın meydana gelmesiyle başlar ve olay yeri inceleme ekiplerinin çalışmaları sona erene kadar sürer.

ŞÜPHELİ ŞAHIS, PAKET VE POŞETLERDE ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

1. Şüpheli paket olaylarında;

- Kolluk görevlerine haber verilerek, paketin bulunduğu yerdeki insanların paniğe yol açmadan tahliyesi sağlanmalıdır.
- Şüpheli paket yola yakın bulunuyorsa, yol; araç ve yaya trafiğine kapatılmalı en az 100 metrelik emniyet hattı oluşturulmalıdır.
- Şüpheli pakete dokunulmamalı, hareket ettirilmemeli, etrafında; ses, ısı ve titreşime engel olunmalı, haberleşme cihazları kullanılmamalıdır.
- Paketi ilk görenler tespit edilerek, ifadelerinin alınması için olay yerinden ayrılmamaları sağlanmalıdır.
- Bomba imha uzmanı gelinceye kadar etraftan bilgi toplanmalı, kolluk kuvvetinin direktiflerine göre hareket edilmelidir.

2. Patlama olaylarında;

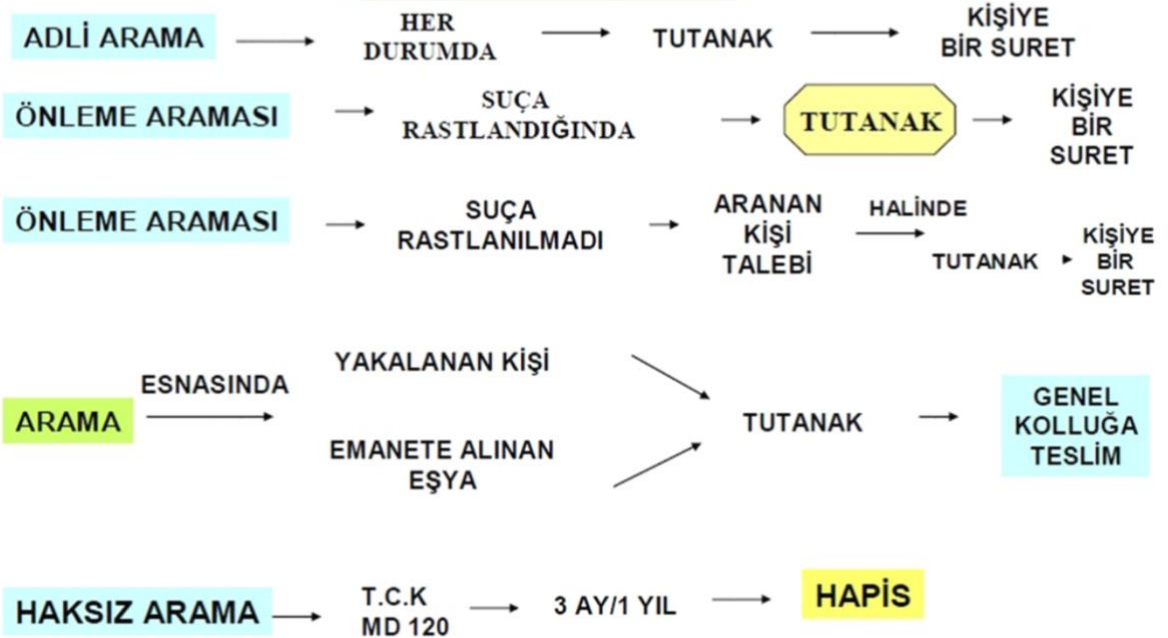
- Herhangi bir patlama olayından sonra, olay yerine ilk ulaşan ÖGG tarafından kolluk kuvvetleri aranarak; olay yerinin adresi, yaralı sayısı, ihtiyaç varsa ambulans ve itfaiye aracı miktarı bildirilmelidir.
- Olay yerinde bulunan insanların can güvenliği sağlanmalı, ikinci patlayıcı madde bulunma ihtimaline karşı gerekli önlemler alınmalıdır.
- Olaya tanıklık edebilecek kişiler tespit edilmeli, olay yerine yetkisiz kişilerin girmesine ve delillerin kaybolmasına engel olunmalıdır.
- Başka patlayıcıların da bulunma ihtimali göz önüne alınarak hareket edilir.

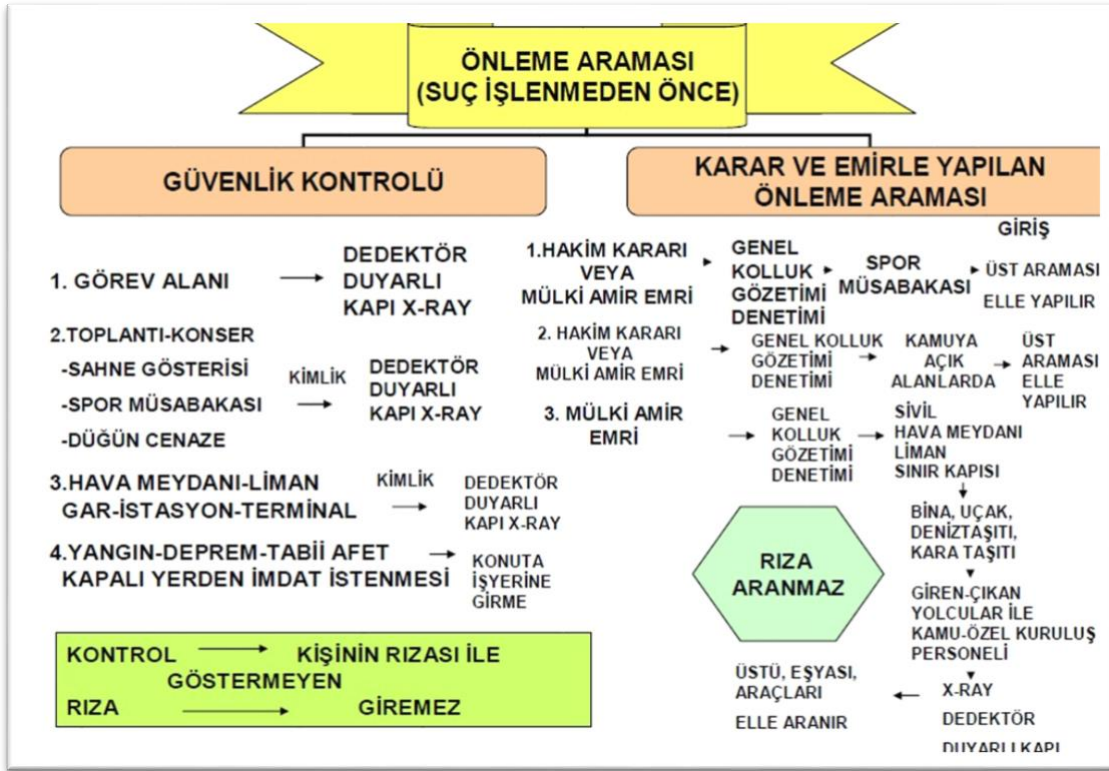
3. Şüpheli bomba ihbarlarında: Yeri tespit edilen şüpheli paket ve bombaların durumunu inceleyip gerekli tedbirleri alarak müdahalede etmek bomba uzmanlarının görevidir. Bomba ihbarını alan personel, ihbarı kendi amirine ve 155 haber merkezine bildirmelidir.

ARAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

ARAMA YETKİSİ

05

KALABALIK YÖNETİMİ

Özel Güvenlik Eğitim Notları

- **Doğuştan Gelen Davranışlar:** Öğrenme ürünü olmayan davranışlardır. Canlının yaşamını sürdürmesini ve neslini devam ettirmesini sağlar.
 - **Refleks:** Canlılarda dışarıdan gelen etkilere verilen ani ve değişmez tepkilere denir. Refleks hareketleri beyne ulaşmadan, omurilik tarafından yönetildiği için hızlıdır. Sinir sistemine sahip tüm canlılarda refleks davranışı vardır. Bilinç dışı gerçekleşir, kalıtsal ve türe özgüdür.
 - **İçgüdüsel davranış:** Belli bir içgüdü davranışı, bir seri faaliyeti içine alır. İçgüdü şeklindeki davranışlarda bir organizma belli bir uyarıya karşı daima aynı şekilde tepki gösterir.
 - **Sonradan Kazanılan Davranışlar:** Öğrenme veya etkileşim yoluyla kazanılan bilgi, beceri ve tutumlardır.
- **Bilgi:** Öğrenilen bir konunun teorik olarak bilinmesidir.
 - **Beceri:** Vücudun teorik bilgiyi uygulaması, tekrarlayarak otomatik hale getirmesidir.
 - **Tutum:** İnançlar, duygular, alışkanlıklar gibi nedenlerle oluşan davranışların tutarlı halem gelmesidir.

KÜLTÜRÜN ÖZELLİKLERİ

- Biyolojik varlığın bir sonucu olmaması,
- Doğuştan getirilmemesi,
- Diğer bireylerle ilişki ve etkileşim sonucunda öğrenilmesi,
- Nesilden nesile aktarılmasıdır.

GRUP OLMANIN KOŞULLARI

- Grubu oluşturan insanlar uzun süreli ilişki içinde bulunmalıdır.
- Mensupları; grubu grup olarak, kendilerini de o grubun üyesi olarak görmelidir.
- Grup kendi normlarını, üyelerinin rollerini ve nasıl davranacaklarını belirleyen kuralları koymalıdır.
- Ortak amaçlar geliştirilmelidir.
- Belirli karşılıklı rollere, statülere, değerlere ve inançlara sahip olmalıdır.
- Grup üyeleri, özelliklerinin farkında olarak karşılıklı ilişki içinde bulunmalıdırlar.

KALABALIĞIN ÖZELLİKLERİ

- Belirli ve dar alanda yer alır.
- Aralarında iş bölümü yoktur.
- Birbirlerini tanımazlar, ilişkileri en alt düzeydedir.
- Ortak yönleri, sadece gelip geçici heyecan paylaşımlarıdır.
- Birbirlerine şuursuzca uyum gösterirler.
- Tedirgin ve duygusaldırlar.
- Kalabalığın gücünü, kendi güçleri olarak hissedebilirler.

KALABALIĞIN SINIFLANDIRILMASI

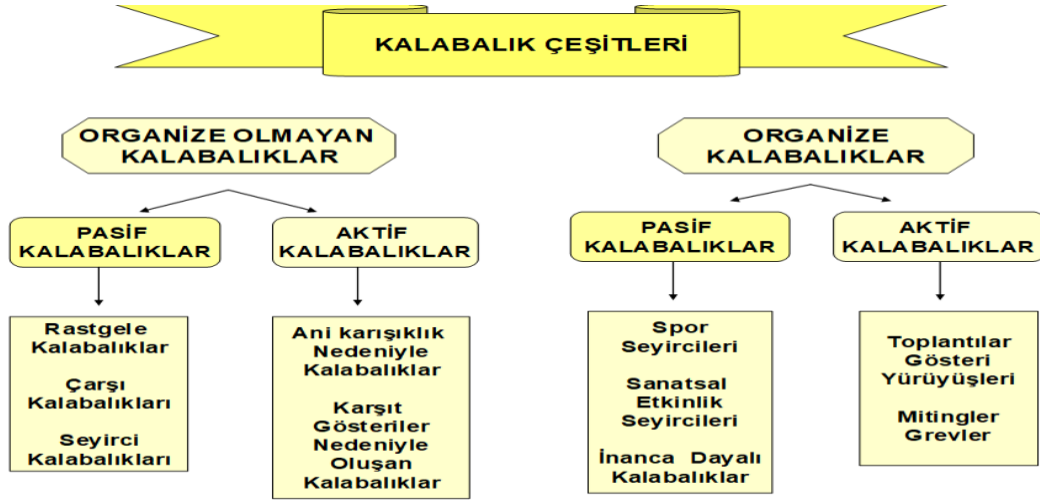
- Kalabalıklar, organize kalabalıklar ve organize olmayan kalabalıklar diye ikiye ayrılır. Bunlar da kendi aralarında aktif kalabalıklar ve pasif kalabalıklar diye ikiye ayrılır.

A. ORGANİZE KALABALIKLAR;

- Bu tür kalabalıklar özel bazı amaçlarla bir araya toplanan genellikle mevcut kurallara uygun davranış gösteren çok sayıda insansallardan oluşur.
- Kendi arasında Organize Aktif Kalabalıklar ve Organize Pasif Kalabalıklar olarak ikiye ayrılır.

1- **Organize Aktif Kalabalıklar;** Belirli amaçlar üzerinde halkı aydınlatmak veya kamuoyu yaratmak üzere toplanan insanlardan oluşan kalabalıklardır. (Toplantı, gösteri yürüyüşü, miting, grev alanında bulunan kalabalıklar gibi)

2- **Organize Pasif Kalabalıklar;** Bazı amaçlarla bir araya toplanan mevcut kurallara uygun davranışlar gösteren insanlardan oluşan kalabalıklardır. (Spor seyircileri, sanatsal etkinliklerdeki seyirciler, Sinemaya film izlemek için gelen seyirciler, inanç etkinliklerinde bulunan kalabalıklar vb.)

KALABALIK ÇEŞİTLERİ

- 1. İrade Kalabalığı:** Belli bir konuyu ifade etmek için bir araya gelen insanlardan oluşur. Örnek; tiyatro, spor etkinlikleri, dans partileri verilebilir.
- 2. Dinleyici Kalabalıklar:** Etkilenme düzeyi yüksek olan; konser, konferans, basın açıklaması gibi etkinliklerde oluşur.
- 3. Dini Hizmetlere Yönelik Kalabalıklar:** Tarikat mensupları veya camilerde dini vecibeleri yerine getirmek için toplanan insanların oluşturduğu kalabalık türüdür.
- 4. Önceden Planlanmış Toplantılar:** Derneklerin düzenlediği etkinlikler bu gruba girer. Siyasi parti toplantıları örnek olarak verilebilir.
- 5. Kızgın Kalabalıklar:** Aniden oluşan, etrafa zarar veren, tepki gösteren, isyan eden insanların oluşturduğu kalabalık çeşididir. Somut bir amaçları ve liderleri izleyen bir kalabalık vardır.

Kalabalık İçindeki Kişi Tipleri

- A. ÖNDERLER (Liderler);** Genelde topluluğu içeriden yöneten kişilerdir. Planlı önceden hazırlıklı topluluklarda liderler belli iken önceden hazırlıksız topluluklarda lider oradakilerin arasından sonradan çıkabilir.
- B. PROFESYONEL KİŞKİRTİCİLER (Provokatörler);** Yasadışı bir toplumsal eylemde huzursuzluğu ve eylemi başlatma ve devam ettirme konusunda tecrübe sahibi ve deneyim sahibi olmuş kişilerdir. Toplumsal bir olayda güvenlik görevlisinin en çok dikkat etmesi gereken kişi tipidir.

Provokasyon; Birini, bir topluluğu suç sayılabilecek bir eyleme harekete itmek için tahrik etme kışkırtmadır.

Ajan- provokatör; Genellikle karşıt görüşlü topluluğu veya göstericilerin arasına karışarak onları taşkınlığa veya suç sayılan eylemlere iten, böylece kendi tarafının veya örgütünün misilleme yapmasını haklı gösterecek uygun bir ortam hazırlayan kişidir.

- C. **ATILGANLAR;** Olayların içinde etraflıca düşünmeden ani karar veren ve bu yolla kendilerine topluluk içerisinde statü edinmeye çalışan kimselerdir. Bunlar her türlü eylemi başlatır ve devam ettirirler. Olayın sonucunu düşünmezler ve planlı bir amaçları yoktur.
- D. **TESİR ALTINDA KALANLAR;** Eylemleri başlatacak kadar cesareti olmayan ve atılgan ve kışkırtıcıların söz ve daha ziyade eylemleri doğrultusunda hareket eden kimselerdir.
- E. **İHTİYATLILAR;** Biraz daha akıllıca hareket eden, bir eylem anında katılmayıp, duruma bağlı olarak iştirak eden kimselerdir
- F. **DESTEKÇİLER;** Toplu hareketlere gerçekte katılmayıp bunlara karşı sempati duyan, dışarıdan çığırtkanlık-propaganda yaparak destekleyen insanlardan oluşur.
- G. **SEYİRCİLER;** Topluluk eylemlerine katılmayıp onları sadece seyreden olumlu ya da olumsuz tepki belirtmeyen insanlara denir. Eylemcilere manevi destek sağlarlar.
- H. **KARŞI EYLEMCİLER;** Yapılan eylem karşı çıkan eylemi desteklemeyen insanlardan oluşur. Bunlar kalabalığın içinden çıkabileceği gibi dışarıdan müdahale şeklinde de olabilir.

OLAYLARIN HAZIRLIK SAFHASI

- ➔ Önderlik
- ➔ Kabarma ve horozlanma devresi
- ➔ Topluluğun büyümesi
- ➔ Fikrî hazırlık devresi
- ➔ Çabuklaştırıcı olay
- ➔ Kontrolden çıkmış zorbalık safhası
- ➔ Zorbalık hareketlerinin yayılması

OLAYLARI BAŞLATMA USULLERİ

- ✓ Yaygın propaganda yapmak
- ✓ Konuşma yapmak
- ✓ Heyecanı artırmak
- ✓ Eyleme geçiş

ÇATIŞMA NEDENLERİ VE ÖNLEME YÖNTEMLERİ;

- ✓ **Genel Anlamda Çatışma;** Hayatının her evresinde karışık güdülerin etkisinde kalan kişinin sürekli çelişki içinde kalmasıdır.
- ✓ **Toplumsal Çatışma:** Grup içerisinde kişinin hem kendisi, hem de iki ya da daha fazla birey ve grup arasında çeşitli nedenlerden kaynaklanan anlaşmazlığa çatışma denir.

Çatışma süreci dört safhadan oluşmaktadır.

- ✓ **Birinci Safha: Potansiyel Çatışma;** Çatışmanın olması için fırsat yaratan koşulların varlığıdır.
Bu koşulların doğrudan çatışmaya yol açması gerekmez, ancak çatışmanın çıkması için bu koşullardan en az birinin olması gerekir.
- ✓ **İkinci Safha: Algılanan Çatışma;** Çatışmanın bu aşamasında bireyler ve grup üyeleri çatışmanın var olduğunu farkına varırlar ve bir çatışmanın olduğunu artık biliyorlardır.
Bir başka ifadeyle bu safha, bir kişi ya da grubun, amaç ya da isteklerinin, bir başka kişi ya da grup tarafından engellendiğinin farkına varmasıyla ortaya çıkar. Her iki taraf da, çatışmanın kökenlerini araştırır, çatışmanın niçin doğduğunu inceler ve birbiriyle yaşadıkları problemlerin nedenleri hakkında bir senaryo yazarlar.
- ✓ **Üçüncü Safha: Davranış;** Bir veya daha çok tarafın anlaşmazlıklar veya yanlış anlamalar sonucunda gerginlik veya kaygı hissetmesiyle birlikte çatışma, algılanan çatışmadan hissedilen çatışmaya dönüşür. Yani, bir çalışan diğerinin amaçlarına ulaşmasını engelleyen ya da diğerlerinin çıkarlarını engelleyen hareketler yaparsa bu aşamadayız demektir. Yapılan bu hareket niyetli bir hareket olmalıdır. Yani diğerlerini engellemek için bilinçli bir çaba olmalıdır. Bu anda çatışma açığa çıkmış olur.
- ✓ **Dördüncü Safha: Açığa Çıkma;** Açık çatışma; gizli, dolaylı ve çok kontrol edilen sataşma tiplerinden, doğrudan, saldırgan, şiddet içeren ve kontrol edilmeyen anlaşmazlıklara kadar çok geniş bir davranış yelpazesini

kapsar. Bu safhada aynı zamanda çatışmayı idare etme davranışları da başlar. Çatışma açığa çıktığında, taraflar çatışmayı yönetecek bir yöntem geliştireceklerdir.

Çatışmayı Önleme Yöntemleri

Problem Çözme Problem çözme tarzı, taraflar arasında işbirliğini kapsar ve iki taraf içinde kabul edilebilir bir çözüm bulabilmek amacıyla bilgi alış verişiyle taraflar arasındaki farklılıklar ortaya koyulur.

Uzlaşma Karşılıklı kabul edilebilir bir karara ulaşmak için her iki tarafın da bazı şeylerden vazgeçmesi gerektiği mantığına dayalı bir yaklaşımdır

Zorlama Kazanan-kaybeden yaklaşımıyla ya da kazanmak için zorlayıcı davranışa başvurma ile açıklanabilir.

Kaçınma Çatışmaya müdahale etmeme, sorumluluğu başkasına yükleme ya da geri çekilme şeklinde açıklanabilir.

Uyma; Bu strateji bazı kaynaklarda, yatıştırma, yumuşatma olarak da adlandırılmaktadır.

- Hakeme Başvurma
- İletişimim Arttırılması
- Politik Yaklaşımlar
- Meşgul Etme
- Kaynakların Arttırılması
- Yapısal Değişiklikler Yapmak
- Çatışmaya Taraf Olan Kişileri Değiştirmek
- Çatışma Kaynağının Ortadan Kaldırılması
- Oylama
- Kura Çekme

EYLEM TAKTİKLERİ

- ➔ Olay yaratarak dikkatleri başka noktaya çekme
- ➔ Dağılıyor görünerek tekrar toplanma
- ➔ Büyük bayrakla, flamayla yürüyüş ve marş söyleme
- ➔ Topluluğun etrafına yaşlı, kadın, çocuk ve gazilerin dizilmesi
- ➔ Topluluğun güvenlik güçlerini kuşatması

EYLEM BİÇİMLERİ

- Hakaret (Aşağılama, tahkir)
- Yazılı ve sözlü gereçlerle tahrik
- Bazı maddelerin atılması
- El silahları kullanılması
- Ateşli silahlar ve patlayıcı maddeler atılması
- Eşya tahribi ve yağma

TOPLUMSAL OLAYLARDA GENEL İLKELER

- Organizatörlerle diyalog kurma
- İkna edici ve inandırıcı olma
- İnisiyatif kullanma
- Caydırıcılık
- Provokasyona gelmeme
- Profesyonel olma
- Tarafsız olma

PROFESYONEL İMAJIN UNSURLARI

- ✓ Üniforma,
- ✓ Görünüm,
- ✓ Duruş,
- ✓ Profesyonel tavidir.

GÖREVLİNİN TAVIR VE DAVRANIŞI: Bir görevlinin tavrı, davranışları ve görüntüsü, durumu kontrol etme yeteneğini doğrudan etkiler.

Tavir ve davranışları etkileyen unsurlar;

- ✓ Zindelik,
- ✓ Düzenlilik,
- ✓ Tetikte olma,
- ✓ Farkında olma,
- ✓ Kontrolü almaya hazır olma,
- ✓ Otoriter resmi varlığıdır.

Tepkisel Bölge; görüşülen kişi ve görevli arasında, görevlinin ikinci bir hamlesine tepki verebilmesi için yeterli zaman veren, yaklaşık iki metrenin üzerinde olan tampon bölgedir.

Tehlike Bölgesi; Tepkisel bölge içindeki kişinin görevliye uzanabileceği veya fiziksel olarak dokunabileceği, iki metreden az olan bölgedir.

COP ÇEKME POZİSYONLARI

- Rahat pozisyon
- Hazır pozisyon

Cop kullanma şekilleri:

- ✓ Kolun uzantısı olarak kullanılır.
- ✓ Kişiyi yaralamaktan ziyade etkisiz hale getirme amaçlı kullanılmalıdır.
- ✓ Copla şahısların başına ve diğer önemli uzuvlara vurulmamalıdır.
- ✓ Saldırganı etkisiz hale getirmek için daha çok saldırganın bilek ve dirsek arasındaki kısma, bacakların ön ve arka yüzüne vurulmalıdır.
- ✓ Kişi taşımada kullanılır.
- ✓ Cop bağı kelepçe olarak kullanılabilir.

COP İLE SUÇLU TAŞIMA TEKNİKLERİ

- ➔ Copun saldırganın bacak arasından geçirilerek götürülmesi tekniği,
- ➔ Götürme tutuşu,
- ➔ Çaprazlama boğma tutuşu,
- ➔ Copun kelepçe yerine kullanılması.

COPLA VURUŞ TEKNİKLERİ

- ➔ Tam ileri doğru dürtme hamlesi
- ➔ Açılı hamle
- ➔ Tam ileri vuruş
- ➔ Değişik vuruş
- ➔ Yan hamle
- ➔ Direkt darbe

COPLA BLOK TEKNİKLERİ

- Üst seviyede blok
- Orta seviyede blok
- Alt seviyede blok
- ★ Zanlı copun kontrolünü ele geçirirse; Derhal bırakın, Müdahale etmeyin, Yüksek sesle sözlü emirler verin ve yardım çağırın.

Organize/Organize Olmayan Aktif/Pasif Kalabalık

1. Faaliyetin yeri ve zamanı önceden belirlenmişse organize, belirlenmemişse organize olmayan kalabalık.
2. Kolluk kuvvetlerinin müdahalesini gerektiren bir durum varsa aktif, yoksa pasif kalabalık.

Örnekler;

- ➔ Sinemaya film izlemek için gelenler; **organize - pasif**
- ➔ Pazar yerindeki kalabalık; **organize olmayan – pasif**
- ➔ Bir gösteri yürüyüşünde etrafa zarar veren, taşkınlık yapan kalabalık; **organize - aktif**
- ➔ Tecavüzcü ya da kapkaççıyı linç etmeye kalkışan kalabalık; **organize olmayan - aktif**

GÖZ YAŞARTICI GAZLARIN YAYILMA YOLLARI

1. Yanma ile yayılma: Göz yaşartıcı gazların ısı vasıtasıyla yanmasıdır. Gazın etkisinin yanında fazladan çıkardığı duman sayesinde, topluluğu oluşturanların birbirlerini görmesini engellediği için kişilerde ayrılma-dağılma duygusu yaratır. Bu yönüyle psikolojik etkisi fazladır. Dezavantajı; muhafazası içinde yanan maddeyi göstericilerin güvenlik güçlerine geri atmasına zaman bırakmasıdır.

2. Patlama ile yayılma: Metal muhafaza içindeki gaz patlayarak havaya karışır. Bu metot göz yaşartıcı gazın, göstericiler tarafından güvenlik güçlerine geri atılmasına zaman bırakmaz.

3. Sıkıştırılmış aerosol ile yayılma: Göz yaşartıcı gazın küçük zerreciklere ayrılarak buharlaşmadan havayı uzun süreli kaplaması yöntemidir. Göz yaşartıcı gazı ani ve dengeli yaydığı için güvenlik güçlerince en çok tercih edilen yöntemdir.

4. Sisleme ile yayılma: Göz yaşartıcı gazın eriyip çözülmesi sonucu, atıldığı alanda yoğun bir toz bulutu oluşturmaya yöntemidir.

GÖZ YAŞARTICI GAZLARIN FİZYOLOJİK ETKİLERİ

- Göz yaşarması ve göz kapaklarının kontrolsüz olarak kasılması nedeniyle görememe,
- Göz, burun, boğaz ve cilt yüzeyinde yanma, iğne batar gibi acı,
- Ağız ve burun salgısında artış,

- Nefes darlığı, sürekli öksürme ihtiyacı,
- Geçici denge kaybı, mide bulanması ve kusma oluşur.
- Gazın yoğunluğuna ve maruz kalma süresine göre oluşan bu etkiler, 10-20 dakika içerisinde geçer.

GÖZ YAŞARTICI GAZLARA KARŞI İLK YARDIM

- Gazlı ortamdan uzaklaşılmalı, temiz havaya çıkılmalıdır.
- Gözler rüzgâra karşı açık tutulmalı, varsa kontak lensler çıkartılmalıdır.
- Göz kapakları mümkün olduğu kadar açılıp kapatılmalıdır.
- Burun temizlenip normal nefes almaya gayret edilmelidir.
- Vücutta kimyasal maddenin bulaştığı yerler, bol su ile ovuşturulmadan yıkanmalı,
- Kimyasal maddenin temas ettiği vücut bölgelerine kesinlikle kolonya, krem, losyon vb. sürülmemelidir

Kapalı Alanların Gazlardan Temizlenmesi: Kapalı alanların yüzeylerini gazlardan tam olarak temizleyebilmek için temizleme suyunun içine %5 oranında çamaşır sodası(sodyum karbonat) karıştırılmalıdır.

Göz Yaşartıcı Mühimmatları Saklama Koşulları: Göz yaşartıcı mühimmatların özelliklerini kaybetmemeleri için ortalama olarak 21 derece sıcaklıkta % 70 rutubet ortamında saklanması gerekir.

TOPLUM PSİKOLOJİSİNİN ÖZELLİKLERİ

- İrade zayıflığı,
- Duygusallık,
- Telkin,
- Özentî,
- Taklit,
- Yayılma,
- Tesir altında kalma,
- Anonim (isimsizlik).

TOPLU DÜZENLER

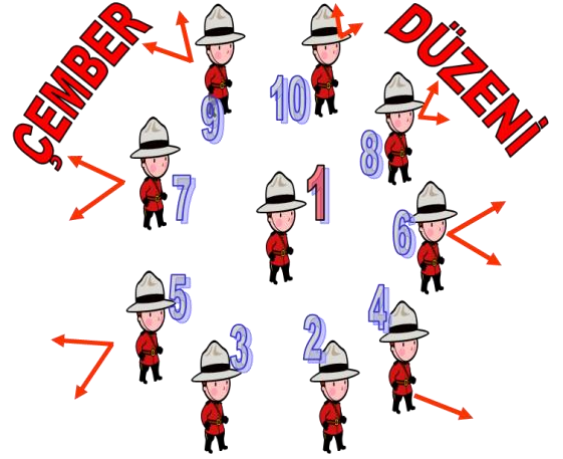
1. Hat Düzeni:

- Yol veya belirli bir alanı kapatma
- Bir bina veya şahsı koruma,
- Topluluğu geriye itmek, belirli bir bölgeden çıkarma,
- İki grubu birbirinden ayırma,
- Her yönden gelebilecek tehditlere karşı tedbir almada kullanılır.

2. Çember Düzeni:

- Bir şahsı koruma,
- Kıymetli bir malzemeyi koruma,
- Korunan kişi veya aracını kalabalık içerisinde geçirme,
- 360 derecelik koruma gerektiren hallerde kullanılır.

3. Kama Düzeni:

- Topluluk veya kalabalığı bölmek ve yanlara doğru dağıtma,
- Topluluk veya kalabalık içerisindeki lider suçluları yakalayıp tahliye etme,
- Topluluk veya kalabalık içerisinde yol veya koridor açma,
- Korunan kişi veya aracını kalabalık içerisinde geçirmek gerektiğinde kullanılır.

DAVRANIŞ: İnsanların veya hayvanların gözlenebilen, kaydedilebilen veya ölçülebilen hareketlerine denir. Davranışları; uyarıcılar ve tepkiler oluşturur.

PROPAGANDA: Herhangi bir düşüncüyü savunanların çıkar ve görüşlerine uygun düşecek biçimde, kendi yandaşlarını çoğaltmak amacıyla diğer insanların tutum ve davranışlarını değiştirmeye yönelik etkinliklerin örgütlü olarak yapılmasıdır.

PANİK: Topluluğu kaplayan ani dehşet duygusu ve mantığın geçici olarak kaybı sonucu, insanlarda emin bir yere ulaşabilmek için dayanılmaz bir korku ve heyecanın etkisi ile meydana çıkan kontrolsüz hareketlerdir.

GÖZ YAŞARTICI GAZLARLA İLGİLİ TANIMLAR

1. Yoğunluk: 1 metreküp hava içerisindeki kimyasal maddenin “miligram” olarak ifadesi.

2. Doz: Vücut tarafından alınan veya emilen madde miktarı.

3. Dozaj: Canlıların bir süre içinde kaldıkları belli hacimdeki bir havada bulunan kimyasal madde ölçüsü

4. Öldürücü Dozaj: İnsanı öldürebilecek en az yoğunluk ve maruz kalma süresinin çarpımı ile bulunan değer.

5. Aerosol: Buharlaşmayan fakat uzun süre havayı kaplayacak şekilde küçük zerreciklere ayrılan katı veya sıvı madde

GAZ MASKESİ; Gözleri ve yüzü örterek kullanıcıyı Kimyasal,

Biyolojik ve Radyoaktif maddelerden koruyan ekipmana denir.

GAZ MASKELERİ; Gözleri ve yüzü örterek kullanıcıyı kimyasal, biyolojik ve radyoaktif maddelerden korur. Gaz maskesi karbonmonoksit gazına karşı etkili değildir, ayrıca insanın yaşaması için gerekli olan havadaki oksijen miktarının %17 oranının altında olduğu durumlar- da kullanılmaz.

Gaz Süzgeci (Filtre) Sanayi gazları hariç diğer kimyasal gazlara karşı etkilidir. 10 yıl ömrü 90 dakika kullanım süresi vardır. Yakıcı gazlara karşı kullanım süresi 15 çok yoğun göz yaşartıcı ortamda 30 dakikadır. Filtre cihazı havadaki oksijen konsantrasyonu % 18-23 arasında iken kullanılmalıdır. Bir kez kullanılır ve atılır.

06

KİŞİ KORUMA

Özel Güvenlik Eğitim Notları

SUİKASTLARIN TEMEL NEDENLERİ

- ➔ Siyasi nedenler
- ➔ Ekonomik nedenler
- ➔ Psikolojik nedenler
- ➔ Kişisel nedenler
- ➔ Dini ve sosyal inançlar
- ➔ Terör

SUİKASTÇILARIN SIK OLARAK KULLANDIĞI YÖNTEMLER

1. Hafif silahlarla ateş açarlar
2. Arabayla kaçarken ateş açarlar
3. El bombası atarlar
4. Roketle suikast yaparlar
5. Patlayıcı madde yüklenmiş araçla eylem yaparlar
6. Uzun menzilli silah eylem yarlar
7. Hedef yakınında patlayıcı madde ihtiva eden paket, bavul vs. bırakmak suretiyle eylem yapabilirler
8. Bombalı mektup ve koli göndermek suretiyle eylem yapabilirler

KORUMANIN TANIMI: Koruma, can ve mal emniyetini bozmaya yönelik mevcut veya muhtemel tehlikelere karşı alınan tedbirlerin bütünüdür.

A – GENEL EMNİYET VE ASAYİŞ HİZMETLERİ İLE KORUMA;

Anayasanın 5.Maddesi içerisinde devletin temel amaç ve görevleri tanımlanırken; “Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, cumhuriyet ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için şartları hazırlamaya çalışmaktır” Devlet bu sorumluluğunu genel emniyet ve asayiş hizmetleri çerçevesinde genel kolluk aracılığı ile yerine getirmektedir.

B – ÖZEL KORUMA HİZMETLERİ;

Milli ekonomiye ve devletin savaş gücüne önemli katkısı Olan yıkılmaları veya hasara uğratılmaları ülke güvenliği, ülke ekonomisi ve toplum hayatı bakımından olumsuz neticeler doğuracak olan kamu ve özel kişilere ait tesisler ile bir ülkede önem arz eden kişiler korumaya alınmaktadır. Bu tesisler ile kişilerin korunması genel emniyet ve asayiş hizmetlerince yerine getirilen koruma hizmetleri ile yapılamamaktadır. Bunun yerine “Özel Koruma” hizmetleri ile koruma yapılmaktadır.

KORUMAYA ALINACAK KİŞİLER

- a)** Görevleri sebebi ile korumaya alınan kişiler, (Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı, Bakanlar)
- b)** Görevleri süresince taleplerine bakılmaksızın korumaya alınan kişiler,(Genelkurmay Başkanı, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı, Anayasa Mah. Başkanı, Yargıtay Başkanı)
- c)** Görevden ayrıldıktan sonra taleplerine bakılmaksızın süreli olarak korumaya alınanlar (Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı, Genel Kurmay Başkanı, Anayasa Mah. Başkanı, Adalet Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı)
- d)** Görevleri süresince talepleri halinde korumaya alınacaklar (Terör ve anarşi ile mücadelede görev yapan adli, istihbari, idari ve askeri görevliler zabıta amir ve memurları,

Ayrıca talepleri halinde korumaya alınacak diğer şahıslar;

- İtirafçılar, tanık ve ihbarcılar, terör odaklarının açık hedefi haline gelenler, yakınlarının durumu sebebiyle can güvenliği bulunmayan kimseler, tehdit altında bulunan yabancı misyon temsilcileri ile diğer yabancı şahıslar, çeşitli sebeplerle can güvenliği tehdit altında olanlar,

Yukarıda sıralanan **korunacak kişiler ile ilgili kararı almak ve durumlarını takip etmek amacı ile illerde İl Koruma Komisyonları ile Merkezde Merkez Koruma Komisyonu kurulmuştur. Özel Koruma kararları her yılın Ocak ayında ilgili komisyonlarca gözden geçirilir.**

Koruma Komisyonlarının Oluşturulması ve Kararları

Merkez Koruma Komisyonu; İçişleri Bakanlığı Müsteşarı veya yardımcısı başkanlığında, Genel Kurmay Başkanlığı, Adalet Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı temsilcileri ile Emniyet Genel

Müdürlüğü Terörle Mücadele ve Harekât Daire Başkanı, İstihbarat Daire Başkanı veya temsilcisi ile Koruma Daire Başkanı'ndan oluşur.

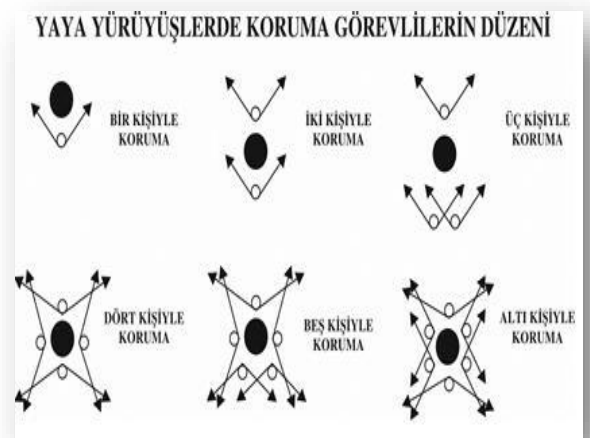
KORUMA ÇEŞİTLERİ

- **Özel koruma;** önemli kişiyi konutta, işyerinde, gezide vb. yerlerde koruma şeklidir.
- **Yakın koruma;** önemli kişiyi konutu dışında koruma şeklidir.
- Konut ve işyeri koruma; önemli kişiyi konutunda ve işyerinde koruma şeklidir.
- **Konut koruma;** önemli kişinin konutunda sağlanan koruma şeklidir.
- **İşyeri koruma;** önemli kişinin işyerinde sağlanan koruma şeklidir.
- **Çağrı üzerine koruma;** önemli kişinin çağrısı üzerine koruma görevlendirilmesidir.

YAYA KORUMA TEKNİKLERİ

- **Bir Kişiyle Koruma:** Bu bir refakat korumasıdır. 360 derecelik koruma sağlanmalıdır.
- **İki Kişiyle Koruma:** Her görevli 180 derecelik koruma sağlar, öndeki görevli öncü görevinde görür.
- **Üç Kişiyle Koruma:** Her görevli 120 derecelik koruma sağlar. Genellikle yoğun alanlarda kullanılır.
- **Dört Kişiyle Koruma:** Koruma amiri dikkatini VIP'e yöneltir. Diğer korumalar 120 derecelik koruma sağlar.
- **Beş Kişiyle Koruma:** Koruma amiri dikkatini VIP'e yöneltir. Diğer korumaların her biri 90 derecelik koruma sağlar.

→ **Altı Kişiyile Koruma:** Koruma amiri dikkatini VIP'e yöneltir. Diğer korumaların her biri 72 derecelik koruma sağlar.

TERÖRİST SALDIRININ SAFHALARI: Terörist saldırının beş safhası vardır.

Sırasıyla:

1. Hedef seçme
2. Bilgi toplama
3. Plan
4. Saldırı
5. Kaçış

KORUMANIN AŞAMALARI

- Tehlikeden zarar görmeden geçmek,
- Tehlike ile karşı karşıya kalındığında tehlikeyi bertaraf etmek,
- Saldırı başlamışsa, bu saldırıyı ortadan kaldırarak önemli kişiyi kurtarmak,
- Önemli kişiyi her şekilde korumak, saldırganı etkisiz hale getirmektir.

TEMEL KORUMA PRENSİPLERİ

- Günümüzde tam koruma mümkün değildir.
- Önemli kişiyi korumak ve tehlike anında kaçırmak asıl amaçtır.
- Kaçış istikameti ve güvenli yer önceden tespit edilmelidir.
- Koruma hizmeti önemli kişiye göre yapılmalıdır.
- Koruma hizmeti önemli kişiyi engellememelidir.
- Önemli kişi koruma esaslarını bilmelidir.
- Korumalar önemli kişinin hayat tarzına uygun olmalıdır.
- Koruma planı ve araç-gereç hazır tutulmalıdır.
- Koruma sürekli (24 saat) olmalıdır.
- Giriş-çıkış saatleri rutin olmamalıdır.
- Ekip birbiriyle uyumlu olmalıdır.
- Koruma personeli sadece koruma hizmeti yapmalıdır.
- Saldırıya açık noktalara dikkat edilmelidir.
- Kalabalıktaki insanların giyimlerine, ellerine ve yüz ifadelerine dikkat edilmelidir.

- ➔ Haberleşme anlaşılır olmalı ve kod kullanılmalıdır.
- ➔ Saldırı anında kaçırma planları ve güvenli noktalar ile acil durumlarda gidilebilecek Hastaneler veya Sağlık kuruluşları yakın koruma personeline detayları ile bilinmelidir

KİŞİSEL FİZİKİ GÜVENLİK

FİZİKİ GÜVENLİK; Can ve mal güvenliğine yönelik tehlike ve saldırılara karşı alınan teknolojik tedbirlerdir. Saldırganların bir tesise, kaynağa veya fiziksel bilgiye ulaşmalarını önlemek, Korunan kişinin can ve mal emniyetini sağlamak ve saldırıyı engellemek veya caydırmak için önemli kişinin etrafında daimi veya geçici şekilde yararlanmak amaçlı alınan önlemlerdir. Başlıcaları şunlardır;

Fiziki Güvenlik Tedbirleri:

- Bahçeler-Parklar
- Işıklandırma –Aydınlatma
- Kapılar-Pencereler
- Anahtarlar ve kilitler
- Diğer-malzemeler-Kartlı giriş çıkış kontrol sistemleri
- İkaz levhaları - Duvar-Beton-Engeller-Kuleler-Tel Örgüler–Bariyerler–Kapanlar-Kuleler-zincirler kordonlar

DUVARLAR Binaların bulunduğu alanlara veya korunan diğer alanlara girişi sınırlamak amacıyla veya bu alanları diğer yerlerden ayırmak amacıyla beton ve benzeri yöntemlerle yapılan fiziki engellerdir. Genellikle tel örgü veya çitlerle birlikte kullanılır. Bahçe duvarı, çelik çitler veya dikenli tel engellerinin yerleştirilmesi, bahçe çevresi tamamen duvarla kapatılabileceği gibi, bir metresi duvar üstü çelik çit veya tel olabilir. Eğer saydığımız imkânlar yok ise sadece dikenli telle de bahçe etrafı çevrilebilir Böylece usulsüz girişlere mani olunur.

BARİYERLER Kontrol noktalarında, içeriye giriş-çıkışı fiziki olarak engelleyen sistemlerdir. Özelliği, kişilerin isteğine bağlı olarak açılıp kapanabilmesidir. Bu sistem, giriş kartına sahip araçlar veya şahısların,

manyetik kartlarını cihaza atmak suretiyle açılıp kapanabileceği gibi mekanik veya elle de açılıp kapanmaktadır. Bariyer acil durumlarda korunan yere giriş ve çıkışı engellemek için de kullanılır. Park yerleri ve garaj girişlerinde de kullanılır. Bu noktalardaki bariyerler, kaçmayı engelleyecek sağlamlıkta olmalıdır.

KAPANLAR Korunan bölgeye taşıtların giriş ve çıkışlarını belirli yerlerden yapmalarını temin etmek amacıyla yapılan fiziki engellerdir. Görevlinin isteğine göre kontrol edilebilen cinsleri olduğu gibi sabit olanları da mevcuttur.

KİLİTLER İzinsiz girişlere mani olmak için kapatılan kapılarda kullanılır. Anahtarlarla açılan t sistemleri olduğu gibi, manyetik olarak da açılan kilit sistemleri mevcuttur. Kilitler personel tasarrufu da sağlayan bir yöntemdir.

Turnikeler Sadece izin verilen kişilerin geçişini sağlayan elektro-mekanik geçiş sistemleridir. Turnike sistemleri diğer güvenlik sistemleri ile birlikte uyumlu çalışabilir. Örneğin, CCTV sistemleri turnikelerde geçişte doğabilecek sorunda kayda geçebilir. TV sistemi binanın çevresindeki alanı, dış duvar, bahçe giriş kapısı, binaya giriş kapısı ve çevredeki nöbetçileri görmelidir.

Aydınlatma Gündüz saatlerinde yapılan koruma görevinin karanlık saatlerde de sürdürülmesi amacıyla yapılır. Sabotajlara karşı etkin bir fiziki tedbirdir. Aydınlatma, korunan yerin devamlı gözlem altında bulundurulmasını sağlamak için gereklidir. Gerektiği gibi kullanıldığı takdirde görevi kolaylaştıracak ve personelden istifadeyi sağlayacaktır. Aydınlatma sistemleri korunan yerin özelliğine göre yapılmalıdır. Aydınlatma, yaklaşma istikametine göre nöbetçinin görüşünü engellemeyecek ve nöbetçinin arkasından gelecek şekilde konuşlandırılmalıdır.

Kartlı Giriş-Çıkış Kontrol Sistemleri Korunmak istenen bölgenin kapı girişine yerleştirilir. Doğru kart ve doğru şifre giren bir kullanıcı korunan bölgeye girmek istediği zaman manyetik kart kapıyı açar Kullanıcı içeri girdikten sonra kapı tekrar kilitlenir. Çıkarken de aynı işlem gerçekleşir. Bu sistem kurulurken, sadece kart sahibinin geçişini sağlayacak bir yöntem kurulmalı ve denetlenmelidir. Sistem kapalı devre TV sistemi ile birlikte kullanıldığı takdirde ancak güvenli olabilmekte ve personel tasarrufu sağlayabilmektedir.

İkaz Levhalar Korunan yerlere yetkisiz kişilerin girişlerini engellemek, caydırmak, kişileri bilgilendirmek amacıyla uygun mesafeden görülebilecek şekilde asılan levhalardır. İkaz levhaları korunan bölgeye yaklaşan herkesin

rahatlıkla görebileceği, anlayabileceği büyüklükte ve hava şartlarından etkilenmeyecek şekilde olmalıdır. Korunan yerin özelliğine göre, kişilerin uyması gereken kuralları açık ve net bir şekilde ifade etmelidir. Korunan yerlerde kişilerin uyması gereken kurallar da ikaz levhaları ile belirlenebilir.

Giriş Kontrol Noktaları Giriş kontrol noktaları fiziki güvenlik önlemleri ve çevre güvenliğinin bir parçasıdır. İhtiyaca göre güvenlik altına alınan alanın başladığı yerde veya binaların girişlerine konuşlandırılır.

Diğerleri Bahçe tanzimleri, su kanalları, diğer binalar, çiçeklikler, zincirler, kordonlar, paravanlar, taşıtlar, perdeler vb. malzemelerde koruma amaçlı kullanılabilir.

YAKIN KORUMA PERSONELİ

- Koruma amiri
- Ekip amiri
- Koruma görevlileri
- Sürücüler

KORUMA ÇEMBERLERİ

- **Dış Çember:** Hâkim yere yerleştirilmiş keskin nişancılar, yaklaşma istikametlerini kapatan ve güzergâh üzerindeki kritik yerleri emniyete alan ve kontrol eden birimden oluşur.
- **Orta Çember:** Savunma hattıdır. Yerel kolluk veya sabit özel güvenlik personelinin oluşur.
- **İç Çember:** Korunan kişinin en yakınında, yakın koruma personeli tarafından oluşturulan en güvenli ve en önemli halkadır. Korunan kişinin izin verdiği yakınları ve güvenlik kontrolünden geçmiş kişiler girebilir.

ÖNCÜ İSTİHBARAT ÇALIŞMASI

Korunan kişinin programı dâhilinde veya ani gelişmeler üzerine gideceği güzergâh ve mevkide bir güvenlik alanı oluşturmak için yapılan bütün koruma planlarını ve faaliyetlerin tümünü oluşturan çalışmaya **Öncü İstihbarat** çalışması denir. Program sayısı, yoğunluğu katılımcı sayısına göre önemli kişinin gelişinden en az **48 saat önce** başlar.

Öncü İstihbarat Çalışmasının Amacı: Korunan kişinin gideceği yer ve güzergâh üzerinde güvenli bir alan oluşturarak önemli kişiye yönelik riski ortadan kaldırmak.

KEŞİF YAPMANIN ÖNEMİ

- Güzergâh keşfinde keşfi yapan kişi en güvenli yolu seçmek zorundadır. Seçilen güzergâha ek olarak 1 ya da 2 alternatif yol belirtilmelidir.
- Bu seçimi yaparken eldeki istihbarat çalışmalarından ve toplanan bilgilerden güzergâh üzerindeki hassas noktalar, güvenli bölgeler ve detaylara dikkat edilmelidir. Bu amaçla keşif ekibi tehdit düzeyini düşürmek ve caydırıcılığı arttırmak düşüncesi ile yerleşim noktalarını belirlemek zorundadır.

ÖNCÜ İSTİHBARAT EKİBİNİN SORUMLULUKLARI

Keşif Timi tarafından mevkinin keşfi yapıldıktan sonra VIP'in güvenliğini sağlamak için;

- Talep edilen tüm düzenlemelerin yapılıp yapılmadığını ve herkesin kendi özel görevini anlayıp anlamadığını kontrol etmelidir.
- Araçtan inilen ve araca binilen yerler tespit edilmeli, Bomba Arama Timi tarafından arama yapılmalı ve emniyete alınmalı.
- Kalabalığı kontrol altında tutmak için kullanılan bariyerlerin kontrolü ve diğer güvenlik birimleri ile koordine sağlanmalı.
- Basın mensupları ekipmanları da dahil olmak üzere kontrol edilmeli.
- Koruma ekibinin ve VIP aracının park edileceği alan belirlenmeli.

ÖNCÜ İSTİHBARAT EKİBİNİN SORUMLULUKLARI

- Araçtan inilen yerden toplantı salonuna giden güzergâh belirlenmeli,
- Konuşma platformu aranmalı ve emniyete alınmalı,
- Güvenli bir yer belirlenmeli,
- Konuşma sonrası bir oturum olacak ise yerler belirlenmeli.

VİP bir konuşma yapacaksa;

- Kurşungeçirmez materyalden yapılmış bir kürsü kullanılabilir.
- VIP'in önüne birçok mikrofon yerleştirilebilir ve ışıklar seyircilere tevcih edilebilir.
- Toplantı salonunda projektör var ise buraya 1 koruma görevlisi yerleştirilebilir.

- Eğer VIP'e hediyeler verilecekse, bu hediyeleri verecek kişiler VIP'e yaklaşımdan önce (kötü bir imaj bırakmamak amacıyla) platformun arkasında aranmalıdır.

Platform ile halk arasındaki ise;

- Platform mümkün olduğu kadar izleyicilerden uzakta olmalıdır.
- Kalın bariyerlerle bölümlere ayrılmalıdır.
- Yürüme yolları iplerle ayrılmalıdır.
- Kalabalık halk topluluğunun içerisinde elleri arkada veya ceplerinde olan kişilere uygun bir şekilde müdahale edilmelidir.
- VIP, büyük bir grup içinde oturuyorsa koruma amiri VIP'in arkasında oturmalıdır.
- VIP'in yanındaki şahıs platformu terk etmediği sürece, bir sonraki şahsın VIP'e yaklaşmasına izin verilmemelidir.
- Keşif timi yardımcı kuvvetleri denetlemeli ve onların görevlerini yerine getirmelerini sağlamalıdır. -Karşılama komitesinin bir hatta sıralanması istenmelidir. (kontrol / gözlem işlevi daha kolay olur.) Sıraları gelene kadar yerlerinde oturmalıdırlar.

BOĞMA (BOĞUM) NOKTASI: Korunan kişinin bir yerden, bir yere giderken geçmek zorunda olduğu, alternatifi olmayan noktadır. Boğma noktaları, hız yapmaya müsait olmamaları nedeniyle saldırıların gerçekleşmesi için en uygun noktalardır. Korunan kişilere saldırılar en çok buralarda gerçekleştirilmektedir.

BOĞMA NOKTALARI

- ➔ Trafiğin yoğun olduğu yerler
- ➔ Yol çalışmaları
- ➔ Kırsal ve ıssız alanlar
- ➔ Trafik lambalarının bulunduğu yerler
- ➔ Kavşaklar
- ➔ Yüksek binalar ve köprüler
- ➔ Tüneller, hemzemin, alt-üst geçitler
- ➔ Araçların manevra yapmasına imkan vermeyecek darlıktaki yollar
- ➔ Araçtan iniş-biniş noktaları

BOĞMA NOKTALARI ŞU ŞEKİLDE SIRALANABİLİR,

- ➔ İniş ve biniş noktaları - Hemzemin Geçitleri

- ➔ Kalabalık Trafik - Trafik Lambaları
- ➔ Kavşaklar - Yüksek binalar ve Köprüler
- ➔ Tüneller - Yol Çalışması

ÖNEMLİ KİŞİNİN ACİL DURUMLARDA KULLANABİLECEĞİ GÜVENLİ BÖLGELER

- ➔ Kolluk Kuvvetleri Binaları - Hastaneler
- ➔ Kamu Binaları - Haberleşme Merkezleri
- ➔ Bakanlık, Valilik Binaları - Belediye Binaları

VİP'İN GÜZERGÂHI ÜZERİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR:

- ➔ Mevsime ya da bölgeye göre uygunsuz giyinmiş kişiler
- ➔ Okunamayacak şekilde silinmiş ya da değiştirildiği bariz plakalı araçlar
- ➔ Arıza yapmış araçlar
- ➔ Yol üzerinde yapılan yol çalışmaları

KONVOYU OLUŞTURAN ARAÇLAR

- ➔ Öncü İstihbarat Aracı
- ➔ Eskort Aracı (Kılavuz Araç)
- ➔ Öncü Koruma Aracı
- ➔ Makam Aracı
- ➔ Karşı Müdahale Ekip Aracı
- ➔ Ambulans
- ➔ Motosikletler
- ➔ Konuk Heyet Aracı
- ➔ Basın Aracı
- ➔ Artçı Araç (Takip Aracı)

MAKAM ARACINDA ARANAN ÖZELLİKLER

- Motoru güçlü ve hızlı olmalı
- Zırhlı olmalı
- 4x4 çeker olmalı
- Dört kapılı ve iniş-biniş tutma yerleri olmalı
- Çarpışmalara karşı dayanıklı olmalı
- Ülkenin hava ve yol şartlarına uygun olmalı

VİP'in araçla gideceği güzergâhı üzerinde dikkat edilmesi gereken hususlar;

- Mevsime ya da bölgeye göre uygunsuz olarak giyinmiş kişiler
- Okunamayacak derecede silinmiş ya da değiştirildiği bariz plakalı araçlar,
- Arıza yapmış araçlar,
- Yol üzerinde yapılan yol çalışmaları dikkat edilmelidir.

ÖNEMLİ KİŞİ ARACA BİNERKEN UYULMASI GEREKEN KURALLAR

- Araçlar önemli kişiden hemen önce binilecek yere getirilmelidir
- Makam aracı mümkün olduğu kadar bina girişine yaklaştırılmalıdır
- Araçlar çalışır vaziyette olmalıdır
- Önemli kişi aracı çıkışın tam karşısında olmalıdır
- Önemli kişi araca binmeden korumalar koruma aracına binmemelidir
- Koruma amirinin araçlı koruma düzenlerinde oturduğu yer Makam aracının ön sağ koltuğudur.
- Önemli kişi makam aracının arka koltuğunun sağına oturmalıdır.
- Önemli kişi oturup kapı kapatılmadan düzen bozulmaz, koruma çemberi devam eder.

ÖNEMLİ KİŞİ ARAÇTAN İNERKEN YAPILMASI GEREKEN KURALLAR

- Öndeki araç iniş pozisyonu için süratlenmelidir
- Koruma görevlilerinin inişi sağlanmalıdır.
- Hızlı bir şekilde pozisyonlar alınmalı ve sorumluluk alanları gözetlenmelidir.
- Gerekli mesafe korunarak yaya koruma düzeni oluşturulmalı ve önemli kişi araçtan indirilmelidir.
- Önemli kişi binaya binene kadar aracın kapısı açık tutulmalıdır

07

UYUŞTURUCU MADDE BİLGİLERİ

Özel Güvenlik Eğitim Notları

Uyuşturucu maddeler;

Belirli dozlarda alındığı zaman;

- Kullanıcının merkezi sinir sistemi (MSS) üzerine etki ederek,
- Akli, fiziki ve psikolojik dengesini bozan,
- Alışkanlık ve bağımlılık yapabilen
- Fert ve toplum içerisinde iktisadi ve sosyal çöküntü meydana getiren, Kanunların kullanılmasını, bulundurulmasını ve satışını yasakladığı doğal, yarı sentetik veya sentetik maddelerin tamamıdır.

- ★ Günümüzde keyif verici olarak kullanılan maddelerin hemen hepsi, başlangıçta tıbbi tedavi amaçlarıyla kullanılmıştır.

Ülkemizde de Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün kullandığı terminoloji Uyuşturucu bağımlılığı yerine "Madde Bağımlılığı" terimi kullanılmaktadır.

Madde Bağımlılığın Tanımı; Kişinin kullandığı maddeyi bırakmak istemesi ve bu amaçla çeşitli çabalar içine girmesine rağmen bırakamaması, bırakma çabaları sırasında yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması ve zararlarını bilmesine rağmen madde kullanımına devam etmesi ve en önemlisi kullandığı maddenin dozunu devamlı artırması durumudur.

Madde Bağımlısının Tanımı; Maddeye karşı bedenen veya psikolojik olarak şiddetli bir istek ile bağımlılık gösteren ve kullandığı dozu devamlı artırma ihtiyacı duyan, maddeyi bulamadığı zamanlarda şiddetli fiziki ve psikolojik tepkiler veren kişilerdir.

UYUşTURUCU MADDEYE BAşLAMA NEDENLERİ;

- Merak etkisi,
- Arkadaş Israrı,
- Kişisel sorunlar,
- Eğlence amaçlı,
- Ailesel sorunlar,
- Özenme,
- Diğer nedenler

MADDE BAĞIMLISININ GENEL BELİRTİLERİ

Kişilerin fizyolojik, psikolojik ve sosyal yaşantılarını olumsuz yönden etkileyen madde kullanımı ve madde bağımlısı kendini birçok belirtiyile ortaya koymaktadır. Bu Belirtiler;

1) Fiziksel Belirtiler

- Kol bölgelerinde mor ve siyah iğne yerleri,
- Aşırı kilo kaybı ve iştahsızlık,
- Gözaltlarında belirgin derecede morluk ve çöküklük,
- Kaşıntı varmış gibi vücudu sık aralıklarla kaşıma eğilimi,

2) Psikolojik Belirtiler

- İlgi ve isteklerin sık değişiklik,
- Kararsızlığın ağır basması,
- İçine kapanık ve aşırı alınganlık,
- Herkesten kaçıp sürekli yalnız kalma isteği,
- Karamsar ve depresyon eğilimi bir karakter yapısı

3) Davranışsal Belirtiler

- Aile ve yakınlarından uzaklaşma,
- Çok sık aralıklarla arkadaş değiştirme,
- Yalan söylemesi ve hırsızlık yapmanın sürekli hale gelmesi,
- Maddi gelir ile gider arasındaki farkın büyük miktarda olması,

MADDE YOKSUNLUĞU: Madde bağımlısı olunan maddenin bulunamadığında, azaltıldığında veya bırakıldığında kişi üzerinde meydana gelen "Fiziksel ve Ruhsal" belirtilerin ortaya çıkması halidir.

TOLERANS: Aynı etkiyi elde etmek için, daha fazla miktarda madde alınmaya başlanmasına tolerans denir. Kullanılan madde miktarının giderek arttırılmasıdır.

UYUŞTURUCU İLE İLGİLİ BAZI TANIMLAR

Doğal (Tabi) Uyuşturucular; tabiatta normal koşullar altında yetişen çeşitli bitkilerden elde edilen maddelerdir.

Sentetik Uyuşturucular; fabrikalarda ve **laboratuvarlarda** kimyasal yollardan elde edilen uyuşturuculardır.

UYUŞTURUCU MADDELERİN ELDE EDİLİŞ KAYNAKLARINA GÖRE SINIFLANDIRILMASI:

DOĞAL KAYNAKLI UYUŞTURUCULAR;

Dişi Hint Kenevirinden elde edilenler	(reçine, toz, pres, sıvı)
Afyon (Haşhaş)'dan elde edilenler	(Afyon, morfin, eroin, kodein, metadon)
Koka ağacından elde edilenler	(Kokain, crack)

YAPAY (SENTETİK) KAYNAKLI UYUŞTURUCULAR;

Uyarıcılar	(Amfetaminler)
Sakinleştiriciler	(Barbitüratlar, Trankilizanlar, Sedatifler)
Sentetikler	(Extacy, captagon, Methamfetamin, Lsd, Ghb, Pcp)
Uçucu Maddeler	(Tiner, Benzin, Yapıştırıcı Maddeler, Gazlar, Solventler (Endüstri üretim sektöründe yağ giderme, temizlik vb. kullanılır.

Uyuşturucu Maddeler Yarattıkları Etkilere göre 3'e ayrılır;

1.) MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ YAVAŞLATANLAR
(Doğal uyuşturucular) Afyon, Morfin, Eroin, Kodein, Metadon
(Yapay Uyuşturucular) Barbituratlar, Trankilizanlar, Sedatifler
(Uçucular) Bally, Uhu, Tiner, Benzin, Aseton, vs.

2.) MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ UYARANLAR
Koka bitkileri, Kokain, Amfetaminler, Extacy, Captagon, Crack, MDE, DOB, MDDB

3.) MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ BOZANLAR(HAYAL GÖSTERİCİ)

Hint Keneviri, Marihuana, Meskalin, Esrar (Toz, Sıvı, Pilaka esrar) LSD, PCP

★ Türkiye'de, Sağlık Bakanlığınca; sentetik uyarıcılar için **KIRMIZI**, uyuşturucular için **YEŞİL** reçete sistemi uygulanmaktadır.

★ **Sentetik uyuşturucuların** özellikleri "Laboratuvar ortamında" üretilmesidir.

MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ YAVAŞLATANLAR;

1.) AFYON: Morfin, kodein ve eroin afyonun türevleridir. Bu grup uyuşturucular, haşhaş bitkisinden elde edilir. Haşhaş ekimi ve ürünün işlenmesi, ekim alanının izin belgesine uygunluğu gibi konular, Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından düzenlenmektedir. Haşhaş kozasının çizilmek suretiyle akan süt gibi beyaz renkli usaresinden (özsü) elde edilmektedir.

Afyon Kullanımının Belirtileri; Mide

bulantısı, Baş dönmesi, Kalp ve solunum yavaşlaması, Bilinç Kaybı, Vücut renginin solması, Sıkı ve ağır seyreden bağırsak rahatsızlıkları.

2.) MORFİN: Afyonun kimyasal yollarla ayrılmasından elde edilen bir maddedir. Beyaz renksiz, kokusuz acı ve suda eriyen bir yapısı vardır. Tablet, kapsül veya sıvı hallerde bulunur. En yaygın kullanım Deri altına enjekte biçimidir. Genellikle 200 mg. Öldürücü doz olarak kabul

edilir. Tedavide küçük dozlar halinde ağrı kesici ilaç olarak kullanılır

Morfinin Kullanımının Belirtileri; Aşırı uykusuzluk, Aşırı sinirlilik hali, Göz bebeklerinde küçülme, Ellerde gözle görülür titremeler, Hafızada zayıflama, Karar verme gücünde azalma.

3.) EROIN: Morfinin yarı sentetik türevidir.

Eroin morfin maddesinden üretilmektedir. Baz morfinin Asetik Anhidrit ile birlikte ısıtılması ve diğer kimyasal işlemlerden sonra oluşur Genellikle ısıtılarak nefes yoluyla, soda veya limon suyunda çözüldükten sonra enjeksiyon yada burunla çekilerek alınır. Sigara gibi içilmesi sık kullanılan yöntemdir.

Eroin Kulanım belirtileri; Şiddetli kas ağrıları, Aşırı uykusuzluk, Kramplar, Sık ishal durumu, Gözlerde yaşarma ve burun akıntıları

4.) KODEİN; Morfinden elde edilen bir maddedir. Beyaz kristal toz olarak, hap ve şurup formlarında bulunur. En yaygın kullanım şekli ağız yolu ile gerçekleşir. Damara da enjekte edilir. Alışkanlık yapma derecesi azdır. Alkol ile alındığında bulantı, baş dönmesi olur. Terleme gözlerde hassaslık yabancılaşma görülür.

5.) BARBİTÜRATLAR: Merkezi sinir sistemini (kısa, orta ve uzun süreli) yavaşlatarak "sakinleştirici" özelliğe sahiptir. Damardan alındıktan sonra bir dakika içinde etkisini göstermektedir.

Kullanımının Belirtileri; Afyon kullanımı ile oluşan etkilerin birçoğu görülür. Alınmadığı zaman yoksunluk sendromları afyonunkinden çok daha güçlüdür.

6.) TRANKİLİZANLAR: Uzun süre aşırı dozda alındığında fiziksel bağımlılık oluşturan bu madde ani kullanımlarda ölüm riski yaratabilmektedir.

Kullanım Belirtileri; Aşırı bitkinlik ve sürekli uyku hali, Deride oluşan egzamalar, Kan değerindeki anormallikler, Çoğu zaman yaşanan bilinç kaybı

7.) SEDATİFLER: Barbitüratların tersine uyuşukluk halini ortadan kaldırır.

8.) METADON: Sentetik olarak Afyondan üretilen ve Özellikle Eroin bağımlılığı tedavisinde kullanılan ve eroin yoksunluğunun yarattığı krizleri telafi etmek için kullanılan bir uyuşturucu maddedir.

9.) UÇUCU ÇÖZÜLÜLER; Endüstriyel alanda yaygın olarak kullanılmakta olan maddelerdir. Bu maddeler arasında yapıştırıcılar (bally, uhu vb.)Tiner, Benzin, Aseton gibi maddeler. (Aseton; Birçok organik maddeyi eritmekte kullanılan ve kolayca alev alan sıvı)

Kullanım Belirtileri; Akciğer, karaciğer ve böbrek rahatsızlıkları Beden hareketlerinde uyum bozukluğu, Dil dolaşmaları, Sürekli öksürük Burun kanamaları, Aşırı kilo kaybı

MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ UYARANLAR

Merkezi sinir sisteminin aktivitesini hızlandırır. Sentetik ve doğal olarak bulunur. Tabiatta doğal olarak bulunan ve en çok bilinen çeşitleri "Epinephrine" ve "Kafein"dir.

1.) KOKA BİTKİSİ; İki bin yıldan fazla süredir Güney Amerika'nın And Dağları bölgesinde yetiştirilmekte ve yaprakları ilk defa 1850 yılında Kimyager Gaedecke tarafından kristal hale getirilmiş ve "Erythroxyline" adı verilmiştir.

2.) KOKAİN; Güney Amerika'da yetişen Koka ağacından elde edilir. Beyaz renkli ve toz şeklinde bir maddedir. Kokusuz ve kristalizedir. Genellikle şeker tozu ya da prokain (penicillin) ile karıştırılmaktadır.

Kullanımı; Buruna çekilerek kullanılır. Buharın içe çekilmesi, sigara gibi sarılması Veya vücuda enjekte edilmektedir.

3.) AMFETAMİN; İlk kez 1887 yılında bulunan amfetamin sülfat, 1932 yılında astım ve burun tıkanıklığı tedavisinde kullanılmaya başlanmıştır. Uyarıcı ve Zihin açıcı olarak bilinir. Bu nedenle uzun yol sürücüler, gece vardiyalarında çalışanlar, öğrenciler tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Doping olarak sporcular arasında

kullanılması yaygınlaşmıştır. En yaygın olarak beyaz ve pembe kristalize toz biçiminde kullanılmaktadır. Ülkemizde, bu tür ilaçlar eczanelerde **yeşil ve kırmızı reçete** ile satılmaktadır.

- 4.) **EXTACY;** MDMA(Moda)olarak adlandırılır. Merkezi sinir sistemini hızlandıran ve genç nüfusu hedef alan sentetik uyuşturucu haptır. Beyaz, kahverengi, pembe ya da sarı tablet ve kapsüller şeklinde bulunur. Kişide canlılık, hareketlilik, enerji artışı, karşı cinse yakınlık, güven duygusu, algı değişiklikleri görülüyor.
- 5.) **CAPTAGON;** Amfetamin grubuna üye, Sentetik bir uyuşturucudur. Amfetaminlere benzer özellik taşır. Etkin maddesi ve içerisinde ne olduğu tam olarak bilinmemektedir.
- 6.) **CRACK;** Beyaz veya açık krem renkli ve kokusuz bir maddedir. Bağımlılık potansiyeli kokainden yüksektir. Bir iki kez denenmesi bağımlılık yapabilmektedir. Eroin ve kokainden en az 3 kat daha zararlıdır. Sigara şeklinde içimi sırasında çıkardığı çıtırtıya benzer seslerden dolayı "Crack" adı verilmiştir.
- 7.) **MDA:** Hem amfetamine, hem de LCD'ye yakın bir maddedir.
- 8.) **MDE:** Kullanıcıların keyif hali çok kısa sürede depresyona dönebilmektedir.
- 9.) **MBDB:** 1986 yılında imal edilmiştir. Etkisi tam olarak bilinmemektedir.
- 10.) **DOB:** Halüsinasyon etkileri görülmekte, MDA' ya göre yüz kat daha fazla.

MERKEZİ SINİR SİSTEMİNİ BOZANLAR (HAYAL GÖSTERİCİLER)

Merkezi sinir istemini uyararak kişinin ruhsal durumunun değişmesine neden olan ve halüsinasyonlar meydana getiren maddelerdir.

- 1.) **MARIHUANA;** Kenevir bitkisinin bir türevidir. Bitki kurutularak yaprakları ve çiçekleri tütün formuna getirilir. Sigara gibi içilmek suretiyle kullanılır. Yağ sever (lipofilik) özelliği ile anında vücuda ve hayati organlara dağılmakta ve otuz gün süreyle kalabilmektedir.
- 2.) **HİNT KENEVİRİ;** Tropik ve ılıman olan bütün bölgelerde yetişen narkotik bir maddedir. Sigara şeklinde sarılarak içilir. Yenilmek sureti ile de alındığını bilinmektedir.
- 3.) **MESKALİN;** Ananas şekli ve büyüklüğünde, Peyote kaktüsünden elde edilmektedir. (Güney Amerika'da yetişen dikensiz bitki), Türkiye'de yaygın

bir kullanım alanı yoktur. Tablet, kapsül ve sıvı halde bulunan bu maddenin güçlü ve acı bir tadı vardır.

4.) PİLAKA ESRAR; Haşhaş, Kenevir bitkisinin narkotik madde açısından zengin olan salgısının toplanıp, kurutulmuş ve preslenmiş formudur. Genellikle Krema rengine olur. Türkiye'de yaygın olarak Sigara halinde sarılarak içilir. Kullanıcılar arasında yaygın olarak "Jont" adı verilir. Diğer maddelerin kullanımında ilk basamak esrar olmaktadır.

★ Dünyada ve Ülkemizde en çok tüketimi olan madde "Esrar"dır.

5.) SIVI ESRAR; Kenevir bitkisinin özü olarak bilinir. Damıtma yoluyla elde edilir. Marihuana ve haşhaştan daha etkilidir.

6.) LSD (Lysergic Acid Diethylamide); 1938 yılında çavdar-mahmuzunun (mantarın) içinde bulunan bir asitten imal edilmiştir. Sentetik uyuşturucu çeşitleri arasında en çok kullanılan türüdür. Önemli bir özelliği de, deri vasıtasıyla emilmesidir. Kullanımı, Genellikle ağız yoluyla alınır. Damara enjekte edilerek kullanılır.

7.) PCP (Phencyclidine); Veterinerlikte kullanılmak üzere üretilen ve anesteziye kullanılan narkotik bir maddedir. 1967 yılından beri gizli ve kontrolsüz olarak laboratuvarlarda üretilmektedir.

GÜNLÜK YAŞANTIDA ve "ARGODA" UYUŞTURUCU MADDELER PAZARLANIRKEN (Kendi Piyasasında Farklı İsimlerle Adlandırılır)

Eroin	Mal, beyaz, toz, beyaz kelebek, kireç, cevher, kız, beyaz peynir
Esrar	Derman, ot, plaka, mühür, sarıkız, anten, sarma, paspal, gıya, gogo, gonca, kuru, cigara, cigaralık, patates, keçi, yeşil, kendir, elek altı, siyah Saddam, jelatin, sarı, kına, nane...
Kokain	Altın tozu, gök tozu, beyaz kız, neşe pudrası, şans tozu, kok, kokojamboo, kola, pırlanta, otoban, beyaz ten, pudra, toz şeker
Hap	Leblebi, roş, papik, roş ikilik, sarı bomba, roş onluk, aspirin
Extacy	Ex, E, beyaz kumrular, soda, uçuş, kanat.
Kodein	Okul çocuğu

MADDE BAĞIMLILIĞI İLE MÜCADELE

A) Bilgilendirme Yöntemi:

Madde kullanımının etkili ve sonuçları hakkında kişileri bilgilendirmek.

B) Caydırma Yöntemi:

Uyuşturucu kullanımına bağlı risklerin göz önüne serilmesi, insan bedeni ve psikolojisi için ne derece tehlikeli

C) Etkili Eğitim Yöntemi: Konunun uzmanlarınca toplantılar ve konferanslar verilme yöntemidir.

- ★ Görev alanında Narkotik madde suçları ile karşılaşan Özel güvenlik görevlileri, suça el koymak, suçun devamını önlemek, şüpheliyi tespit ve yakalama ile olay yerini ve suç delillerini muhafaza ederek yetkili genel kolluğa teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

Özel Güvenlik Görevlisi görevi esnasında uyuşturucu ve uyarıcı bir madde kullandığı anlaşılan bir şahısla karşılaşılması durumunda;

- ➔ Derhal genel kolluğa haber verilir,
- ➔ Sağlık kuruluşuna haber verilir,
- ➔ Şahıs gözetim altına alınır,
- ➔ Şahıs çevreye ve kendisine zarar verecek kadar kriz durumunda ise kelepçe takılır,

Uyuşturucu Kullanan Kişiye İlk Yardım;

- ➔ Soğukkanlı davranılmalı,
- ➔ Sakinleştirerek şahsa güven verilmeye çalışılmalı,
- ➔ Bilincini kaybetmişse yan yatırıp soluk alması sağlanmalı,
- ➔ Gerginlik hali ya da tepkisizliği devam ederse 112 aranmalıdır

Uyuşturucu kullanan şahıslarla karşılaşıldığında, onlara karşı yaklaşma bilme ve iletişim kurma ilişkileri

- ➔ Öncelikle paniğe kapılmamalı, sakın bir şekilde davranılmalıdır.

- ➔ Kişiy e yaşadığı bu problemin bir hastalık olduğunu ve tıbbi bir müdahale ve tedavi ile çözüşeeceğı anlatılmalıdır.
- ➔ Aşırı tepkili olmamalı ve kendisine dostça ve arkadaşça yaklaşılmalıdır.
- ➔ Kullanılan maddenin, türü, miktarı ve kullanım sıklığı öğrenilmelidir.
- ➔ Suçlayıcı kelimeler ve davranışlar yerine dostça yaklaşarak yardım etmek istediğiniz anlatılmalıdır.
- ➔ Onu korumak ve bu hastalıktan kurtarmak istediğiniz anlatılmalıdır.
- ➔ Konu ile ilgili derhal uzmanlardan yardım istenmelidir.

Uyuşturucu madde kullanıcılarının tanıma ve bağımlı profilleri;

Bitkinlik, dalgınlık, konuşma güçlüğü, iğne belirtileri, asabilik, saldırganlık, solunum güçlüğü, gözlerde kanlanma, göz bebeklerinde büyüme ve küçölme, burun akıntısı vs.

TÜRKİYE'DE UYUŞTURUCU MADDE İLK YARDIM TEDAVİ MERKEZİ

AMATEM- (Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi), hizmet verilmektedir.

Bunun yanında madde bağımlılığı tedavi hizmetleri **Üniversiteler** ve **Devlet Hastanelerinin Psikiyatri** kliniklerinde de verilmektedir.

08

YANGIN GÜVENLİĞİ VE DOĞAL AFETLER

Özel Güvenlik Eğitim Notları

İtfaiyenin Esas Görevleri

- ➔ Afetlerde can ve mal kurtarma çalışmalarına katılmak,
- ➔ Devlet tarafından kullanılan binalarda yangınlara karşı bulundurulacak araç, gereç ve diğer malzemelerin belirlenmesine yardımcı olmak,
- ➔ Sivil savunma ile ilgili kişileri eğitmek,
- ➔ Halkı, kurum ve kuruluşları yangınlara karşı alınacak önlemler konusunda aydınlatmak,
- ➔ Afetler sonunda oluşan enkaz ve çöküntüler altında can ve mal kurtarma çalışmalarına katılmak,
- ➔ Devlet tarafından kullanılan binalarda yangınlara karşı bulundurulacak araç gereç ve diğer malzemelerden hangilerinin bulundurulacağını belirlenmesine yardımcı olmak
- ➔ Sivil savunma ile ilgili teşkil ve tedbirler tüzüğü gereğince kurulan itfaiye servisi mükelleflerini eğitmek
- ➔ Halkı kurum ve kuruluşları yangınlara karşı alınacak önlemler konusunda aydınlatmak,
- ➔ Büyük trafik kazalarında mal ve can kurtarmak,
- ➔ İnsan ve hayvan kurtarmak,
- ➔ İmar planlarına göre parlayıcı patlayıcı, ve yanıcı madde depolarını tespit etmek,
- ➔ Umuma açık yerler ile fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek bu konularda mevzuata göre izin ve ruhsat vermek,
- ➔ Belediye sınırları içerisinde bacaları belediye meclisince tespit edilecek ücret karşılığında temizlemek veya temizletmek ve bacaları yangına karşı önlemler konusunda denetlemek
- ➔ Talep edilmesi halinde orman yangınlarına müdahale etmek
- ➔ Belediye başkanından alacağı emirle belediye sınırları dışındaki yangınlara müdahale etmek
- ➔ Hava alanları, limanlar, rafineriler ve dolum tesisleri ile askeri birlikler gibi özelliği olan kurum ve kuruluşlarda kendi yangınla mücadele teşkillerini kurmakla yükümlüdürler.

İTFAİYENİN TALİ GÖREVLERİ: Susuz semtlere istenildiğinde su dağıtmak. Belediye sınırları içerisinde cadde, sokak, meydan ve yeşil alanları sulamak

Encümençe belirlenecek ücret karşılığı fosseptikleri ve su baskınlarını dışındaki suları boşaltmak

İŞYERİNDE, KURUM VE KURULUŞLARDA ACİL DURUM PLANI VE

EKİPLERİN KURULMASI: Bir tesiste oluşabilecek herhangi bir acil durum halinde en uygun ve yararlı tepkiyi en hızlı bir şekilde vermek, kayıpların oluşmasını engellemek veya en aza indirmek ve iş devamlılığını sürdürebilmek amacıyla mevcut acil durum planlamalarını oluşturmak güncelliğini ve uygulanabilirliğini sağlamak gerekir. Bunu sağlayabilmenin en iyi yolu da değişik zamanlarda tatbikatlar yapmaktan (Yılda en az bir kere) geçer.

Yangının söndürülmesi esnasında oluşturulacak ekipler ve görevleri şunlardır;

- **Söndürme ekibi:** Binada çıkacak yangına derhal müdahale ederek söndürmek ve genişlemesine mani olmak.
- **Kurtarma ekibi:** Yangın yerindeki can ve malları kurtarmak.
- **Koruma ekibi:** Kurtarılan eşyaları korumak, yangın sırasında veya yangından sonra meydana gelebilecek panik ve kargaşayı önlemek, yağma ve talan olaylarına mani olmak.
- **İlk yardım ekibi:** Yangın nedeniyle yaralanan ve rahatsızlananlara ilk yardımı yapma, sağlık kuruluşlarına sevk etme ve gelen ilk yardım ekiplerine yardımcı olmakla yükümlüdürler.

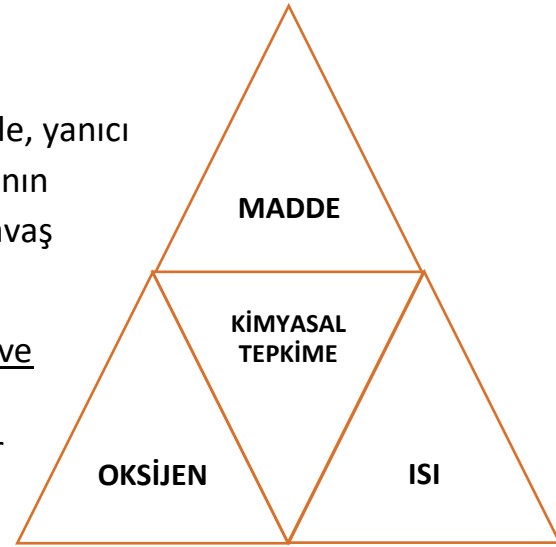

YANMA NEDİR; Yanma genellikle kimyasal bir olay olarak tanımlanır Esası; yanıcı maddenin ısı yardımı ile oksijenle birleşmesi sonucu ortaya çıkan kimyasal olaydır. Yanma olayının meydana gelebilmesi için üç şartın bir arada olması gerekmektedir. Bu şartlar Yanıcı Madde, Isı Ve Oksijendir. Şartlardan herhangi birisinin bulunmaması veya yeterli miktarda olmaması halinde yanma olayı meydana gelmez. **Yanma olabilmesi için oksijen miktarının % 14-16 oranında bulunması yanma için yeterli** olmaktadır.

YANMA ÇEŞİTLERİ

1. YAVAŞ YANMA: Yanıcı maddenin bünyesi itibariyle, yanıcı buhar veya gaz meydana getiremediği halde, Yeterli ısının olmaması halinde, Yeterli oksijen olmaması halinde, Yavaş yanma meydana gelmektedir.

Örneğin: Demir, Bakır gibi metallerin havadaki oksijen ve hava ısı ile oksitlenmesi olayında olduğu gibi, yanıcı madde buhar veya gaz çıkarmamakta dolayısıyla demir oksit ve Bakır oksit oluşmaktadır.(Canlıların hücre solunumu olayı da bir nevi yavaş yanma olayıdır)

2. HIZLI YANMA: Alev, ısı, ışık ve korlaşmanın olduğu yanma çeşididir.

3. PARLAMA VE PATLAMA: **Parlama;** benzin gibi kolay ateş alabilen maddelerde görülür. **Patlama;** maddenin tamamının bir anda yanması nedeniyle tam bir yanma olayıdır.

4. KENDİ KENDİNE YANMA: Yavaş yanma sonucu oluşan oksitlenme ile artan ısının bir süre sonra tutuşarak hızlı yanmaya dönüşmesidir.

YANGIN; Yanmanın kontrol altına alınamayan kısmına yangın denir. Kontrol dışı yanma olaylarıdır. Yangın yerinde Kimyasal tehlikeler, patlamalar, göçük altında kalmalar, yanma ve en çok Karbon monoksit zehirlenmesi tehlikesi görülmektedir.

YAVAŞ YANMA		PASLANMA YETERLİ ISI YOKTUR. OKSİJEN YETERSİZ GELİR.
HIZLI YANMA		KATI MADDENİN YANMASIDIR. KOR, ISI VE ALEV VARDIR.
PARLAMA VE PATLAMA		DOĞALGAZ, TÜP, LPG
KENDİ KENDİNE YANMA		BİTKİSEL YAĞLARIN ORTAMDAKİ ISIIYI EMEREK KENDİ KENDİNE YANMSIDIR.(BEZİR YAĞI) YAVAŞ YANMANIN HIZLI YANMAYA DÖNME Sİ DURUMUDUR.

YANGIN SAFHALARI

- **Koku:** Birinci aşama
- **Duman:** İkinci aşama
- **Alev:** Üçüncü aşama

YANGIN SEBEPLERİ

- Korunma önlemlerinin alınmaması
- Bilgisizlik
- İhmal ve dikkatsizlik
- Kazalar
- Sabotaj
- Sıçrama
- Tabiat olayları

YANGIN SINIFLARI

- **A SINIFI KATI MADDELER YANGINI:** Katı yanıcı maddeler; Çeşitli odun, kereste, ham ve mamul tekstil maddeleri, vb. maddeler parafin, mum ve katı yağlar, Naftalin

Söndürme Prensipleri; Soğutma ve yanıcı maddenin uzaklaştırılması ile söndürülebilir.

Kullanılacak Madde veya Malzemeler; Su, su esaslı cihazlar, kuru kimyevi tozlu cihazlardır.

- **B SINIFI SIVI MADDELER YANGINI:** Sıvı yanıcı maddeler; benzin, mazot, madeni yağlar, vernik, alkol tiner, vernik, boyalar vb.
- **C SINIFI GAZ HALİNDEKİ MADDELER YANGINI:** Likit Petrol Gazı (Tüp gaz, oto gaz), Doğal gaz, Hava Gazı, Hidrojen ve bunun gibi yanıcı gazların çıkarttığı yangınlardır. Elektrik donanımlarının yanmasıyla oluşan yangınları ayrı bir sınıf içinde değerlendirmeyip C sınıfı yangınların içerisinde inceleyebiliriz.

Söndürme Prensibi; Yanıcı Madde Ortadan kaldırılmalıdır. Önce yanıcı madde olan gaz musluğundan kapatılmalı, daha sonra etrafta tutuşturduğu ve yanmasına sebep olduğu maddelerin cinsine uygun söndürme uygulanmalıdır. Elektrik akımı kesilerek müdahale edilmeli ve kuru kimyevi toz kullanılmalıdır.

- **D SINIFI YANABİLEN HAFİF METALLER YANGINI:** Yanabilen hafif metallerin ve alaşımların (Magnezyum, Lityum, Sodyum, Seryum gibi) yanmasıyla meydana gelen yangınlardır. Kimyasal Reaksiyon Sonucu söndürme prensibi uygulanmalıdır. Yanan metale uygun kimyasal söndürme maddesi kullanılmalıdır. Kuru kimyevi tozlarda bu yangınları söndürmede kullanılırlar.
- **F SINIFI PİŞİRME YAĞI YANGINI:** Yağ tavaşı yangınları, bitkisel ve hayvansal pişirme yağlarının yangınlarını kapsar. Sulu Kimyasal söndürücüler ya da toz söndürücüler ile söndürülür. "ASLA SU İLE SÖNDÜRMEYİNİZ. AKSİ HALDE PARLAMA VE PATLAMA OLUR."

YANGIN TÜRLERİ	ANA SÖNDÜRME MADDESİ
A SINIFI KATI MADDELER YANGINI	SU
B SINIFI SIVI MADDELER YANGINI	KÖPÜK
C SINIFI GAZ HALİNDEKİ MADDELER YANGINI	KATI KİMYEVİ TOZ
D SINIFI HAFİF METALLER YANGINI	D TOZU, KUM, TOPRAK
F SINIFI PİŞİRME YAĞI YANGINI	SIVI KİMYASAL, SIVI KÖPÜK

YANGINLARIN SEBEPLERİ

Korunma Önlemlerinin Alınmaması, Bilgisizlik, Kazalar, Sıçrama, Sabotaj ve Tabiat Olaylarıdır.

YANGIN ÇEŞİTLERİ

- ➔ **DOĞALGAZ YANGINLARI;** Gaz yangınlarının söndürülmesinde uygulanacak genel kural önce gaz akışını kesmek, sonra söndürmektir. Doğalgazın kullanıldığı her yerde tercihen KKT (kuru kimyevi toz) esaslı

veya karbondioksit esaslı yangın söndürme cihazı bulundurulmalıdır. Doğalgaz kaçağında Gaz Havada birikir. Renksiz, kokusuz ve tatsızdır.

➔ **AKARYAKIT YANGINLARI;** Akaryakıt yangınlarının en etkili söndürme maddesi Köpük ile söndürmedir. Benzin Ateşle temas etmesi durumunda kapalı yerlerde buharlaşınca patlama, açık yerlerde parlama özelliğine sahiptir.

➔ **ELEKTRİK YANGINLARI:** Elektrikten çıkan yangınların nedenlerini genel olarak iki ana grupta toplayarak izah edebiliriz.

(1) Kullanıcıdan Kaynaklananlar

(2) Tesisattan Kaynaklananlar

★ Elektrik yangınlarında SU kesinlikle kullanılmaz.

➔ **ORMAN YANGINLARI;** Orman yangınlarının oluşmasında en önemli etken insan, diğeri ise yıldırımdır. Yurdumuzda çıkan orman yangınlarının yaklaşık %99'u insanlar tarafından çıkarılmaktadır.

➔ **ARAÇ YANGINLARI;** Araç yangınlarının mücadelesinde su en önemli söndürücüdür. Başlangıç halinde ise kuru kimyevi toz söndürücüler kullanılabilir. İlk anında araçta bulunan akü kutup başları çıkarılmalıdır,

➔ **BİNA YANGINLARI;** Bina içerisindeki Elektrik tesisatından çıkan yangınlara müdahale sırasında söndürücü maddelerden Kuru kimyevi toz (KKT), Halokarbonlar, CO2, ve Köpük kullanılmalı, Su iletkenliğinden dolayı kesinlikle kullanılmamalıdır.

➔ **LPG YANGINLARI;** Hava ile karışmadıkça yanmazlar, karışım oranı %30 propan %70 bütandır, kapalı ortamlarda patlayıcı özelliğe sahiptir. LPG buharları havadan daha ağırdır. LPG gaz kaçağında gaz yerde birikir.

YANGIN NEDENLERİ

Sigara Ve Kibrit, Kıvılcım, Hayvanların Sebep Olduğu Yangınlar, Güneş Isısının Sebep Olduğu Yangınlar

★ Hava ile iltibatı kesme= Örtme/Boğma

SÖNDÜRÜCÜ MADDELER

Yangın söndürmede temel prensip, Isı, Oksijen veya Yanan Maddeden herhangi birisinin ortadan kaldırılması ya da Yanan Madde ile havadaki Oksijen arasındaki kimyasal zincir reaksiyonunun kırılması gerekir.

- **Su:** Yangın söndürmede en fazla kullanılan madde sudur. Su soğutucu, kapatıcı (boğma özelliği), akıcı, karıştırıcı, yayıcı (söndürücü) özelliklere sahip bir maddedir. Ahşap malzeme, kâğıt, ot, dokuma vb. yangınlarında ideal söndürücüdür.
- **Karbondiyoksit (CO₂):** Zehirli olduğundan kapalı ortamlarda kullanılması tehlikelidir. Benzin, akaryakıt, elektrik yangınlarında kullanılır. Gemilerin makine daireleri, matbaa makineleri, boya imali yapılan yerler için ideal söndürücüdür. Karbondiyoksitin söndürücü özelliği ateşi boğmasından (oksijenle temasını kesme) kaynaklanır.
- **Kuru Kimyevi Toz:** Birçok yangın türünde kullanılabilir. Özellikle akaryakıt yangınlarında ve elektrikli makinelerin yangınlarında, araçlarda rahatlıkla kullanılabilir. Zehirli değildir ancak. Kapalı ortamlarda kullanılması durumunda solunum güçlüğüne neden olabilir. Kimya fabrikaları, nükleer istasyonlar gibi yerlerde çıkan yangınlar için ideal söndürücüdür.
- **Köpük (FOAM):** Köpük, yangın yüzeyini bir battaniye gibi örterek, **hava ile teması keser**. Ayrıca soğutma özelliği de vardır. Kimyasal madde depoları, kimya laboratuvarları, boya-vernik atölyeleri, havaalanları, uçak hangarları gemilerde, Rafineriler, kimya laboratuvarları, kimyasal madde depoları, Boya ve vernik atölyeleri ve depoları, Akaryakıt depolama yerleri ve dolum istasyonları, Artık yağların döküldüğü hendekler, Akaryakıt tankerleri, kargo ambarları gibi benzeri yerlerde çıkan yangınlar için uygun söndürücüdür.
- **Halojenli Hidrokarbonlar:** Kullanıldığı alanlarda **zarar vermeden ve iz bırakmadan** söndürür. Bilgi işlem merkezlerinde, laboratuvarlarda, bilgisayar ve hassas cihazların bulunduğu alanlarda telekomünikasyon merkezleri vb. yerlerde çıkan yangınlar için ideal söndürücüdür.

★ SU KULLANILMAYAN YANGINLAR
B SINIFI SIVI MADDE YANGINLAR
D SINIFI METAL MADDE YANGINLARI
F SINIFI PIŞİRME YAĞI YANGINLARI
ELEKTİRİK YANGINLARI

YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARI

Portatif yangın söndürücülerin manometrelerindeki ibre yeşil alanı göstermesi cihazın halen kullanılabilir olduğu anlamına gelmektedir.

Taşınabilir (12 Kg dan hafif olanlar) yangın söndürme cihazlarının duvara montaj yüksekliği 90 cm olmalıdır.

YANGIN SÖNDÜRME SİSTEMLERİ:

Yangın Dedektörleri: Yangın dedektörleri Duman, Isı, Koku ve Alev'e karşı duyarlı olarak çalışırlar.

Yağmurlama (Sprinkler) Sistemi:

Tavana yerleştirilen borularla suyun püskürterek yangını söndürme amaçlı kullanılan bir sistemdir. A sınıfı yangınlar için ideal sistemdir.

Köpüklü Söndürme Sistemi:

Köpük yapıcı kimyasal madde belli oranda basınçlı su ile karışarak köpük oluşturur. Yanan sıvının yüzeyini kaplar.

Kuru Tozlu Söndürme Sistemi: Kimya fabrikaları, nükleer enerji istasyonları, rafineriler vb. yerlerde tesis edilen sistemdir.

CO2 Gazlı Söndürme Sistemi: Gemilerin makine daireleri, boya kabinleri, matbaa makineleri vb. yerlerde kurulacak bir sistemdir.

Halon (Halo Karbon) Gazlı Söndürme Sistemi: Telefon santralleri, makine dairelerinde, elektrik panolarında, bilgisayar odalarında, uçakların motor bölümlerinde vb.

TANIMLAR

Afet: Genel olarak insan için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar meydana getiren, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen doğal, teknolojik ve insan kökenli olaylara AFET denilmektedir

Doğal Afet: Yerleşim, üretim, alt yapı, ulaşım, haberleşme araçlarını ve normal yaşamın akışını bozacak ölçüde, aniden ve belirli bir süreç içerisinde meydana gelen doğal yer ve hava hareketleridir.

Doğal Afetler; Deprem (Yer Sarsıntısı), Su baskını (Sel), Kaya düşmesi, toprak kayması (Heyelan), Çığ, Kuraklık, Fırtına-Kasırğa-Tayfun-Tornada-Hortumlar-Volkan patlaması, Tusunami (Deprem sonrası oluşan dev dalgalar)

A. **Teknolojik Afetler:** Baraj patlaması Sınai kazalar

B. **İnsan Kökenli Afetler:** Yangın, Hava, Su, Çevre Kirlenmesi, Ulaşım (Karayolu-Demiryolu-Hava-Deniz) kazaları

→ **DEPREM;** Yerkabuğunun içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak ortaya çıkan titreşimlerin dalgalar halinde yayılarak geçtikleri ortamlara ve yer yüzeyini sarsma olayına deprem denir

→ **TSUNAMİ:** Deniz altında veya yakınlarındaki fay hattında meydana gelen şiddetli deprem sebebiyle veya kayma nedeniyle meydana gelen bir sarsıntının etkisiyle oluşan sismik okyanus akıntısına Tsunami denir.

→ **SEL:** Suyun doğal ya da yapay yatağından taşarak tehlikeye neden olması ile oluşan bir doğal afettir. Ani, büyük ve düzensiz su akıntılarına verilen isimdir. Su baskını, taşma, taşkın

→ **EROZYON:** Yeryüzünde bulunan toprağın akarsu, sel suları ve rüzgâr gibi etkiler nedeniyle aşınması ve bir yerden başka bir yere taşınması olayına erozyon denilmektedir.

→ **Heyelan:** Toprak örtüsü veya kayanın bir parçasının bulunduğu yerden koparak yamaç üzerinden harekete geçip daha aşağıda bir yerde birikmesidir.

→ **Çığ:** Yamaçlarda biriken karların çeşitli nedenlerle yerinden koparak aşağı doğru kayması veya yuvarlanması sonucu oluşur.

Paratoner: Yıldırımın etkilerinden korunmak için Bakır veya alüminyum iletken ile toprağa iletilerek yapılan korunma yöntemlerine denir.

★ Paratonerler binaların gökyüzüne yakın olan yerlerine konur.

DOĞAL ISI KAYNAKLARI; Güneş, yıldırım, volkan

Yakıcı Gazlar: Argon, karbondioksit, helyum, azot, oksijen.

Hidrojen, “**yanıcı**” bir gaz. Oksijen de “**yakıcı**” bir gazdır.

09

TEMEL İLK YARDIM

Özel Güvenlik Eğitim Notları

112'nin Aranması sırasında nelere dikkat edilmelidir;

- Sakin olunmalı ya da sakin olan bir kişinin araması sağlanmalı.
- 112 merkezi tarafından sorulan sorulara net bir şekilde cevap verilmeli
- Kesin yer ve adres bilgileri verilirken olayın olduğu yere yakın bir cadde ya da çok bilinen bir yerin adı verilmeli
- Kimin hangi numaradan aradığı bildirilmeli
- Hasta/yaralıların adı ve olayın tanımı yapılmalı
- Hasta/yaralı sayısı ve durumu bildirilmeli
- Eğer herhangi bir ilk yardım uygulaması yapıldıysa nasıl bir yardım verildiği belirtilmeli
- 112 hattında bilgi alan kişi gerekli tüm bilgileri aldığını söyleyinceye kadar telefon kapatılmamalıdır.

İLK YARDIM: Olay yerinde tıbbi araç- gereç aranmaksızın mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalardır.

ACİL TEDAVİ: Doktor ve sağlık personeli tarafından yapılan tıbbi müdahalelerdir.

İLK YARDIMIN ÖNCELİKLİ AMAÇLARI

- Hayati tehlikeyi ortadan kaldırmak, çevre güvenliğinin sağlanması,
- Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak,
- Hasta/yaralının durumun kötüleşmesini önlemek,
- İyileştirmeyi kolaylaştırmak.

İlk Yardımcı: Tıbbi araç gereç aranmaksızın mevcut araç ve gereçlerle ilaçsız ilk yardım yapan, eğitim almış kişidir.

İLK YARDIMCININ ÖZELLİKLERİ

- Sakin, kendine güvenli, pratik ve kararlı olmalı,

- İnsan vücudu ile ilgili temel bilgilere sahip olmalı,
- Önce kendi can güvenliğini korumalı,
- Eldeki olanakları değerlendirebilmeli,
- Olayı zamanında ve doğru olarak 112'ye haber vermeli,
- Çevredeki kişileri organize edebilmelidir.

İLK YARDIMDA A - B - C' NİN ANLAMI

A: Hava yolu açıklığının değerlendirilmesi (Airway),

B: Solunumun değerlendirilmesi (Bak - Dinle – Hisset) (Breathing) ,

C: Dolaşımın değerlendirilmesi (Şah damarından 5 saniye nabız alınır) (Circulation).

İlk yardımın Temel Uygulamaları: Koruma, Bildirme, Kurtarma (KBK) olarak ifade edilir.

Hayat Kurtarma Zinciri: Dört halkadan oluşur. Son iki halka ileri yaşam desteğine aittir ve ilkyardımcının görevi değildir.

- 1. Halka** - Sağlık kuruluşuna haber verme
- 2.Halka** - Olay yerinde yapılan Temel Yaşam Desteği (TYD)
- 3.Halka** - Ambulans ekiplerince yapılan müdahaleler
- 4.Halka** - Hastane acil servisleridir.

Hava Yolu Tıkanıklığı: Hava yolunun, solunumu gerçekleştirmek için gerekli havanın geçişine engel olacak şekilde tıkanmasıdır.

TAM TIKANMA BELİRTİLERİ

Nefes alamaz.

- Acı çeker, ellerini boynuna götürür.
- Konuşamaz.
- Rengi morarır. Bu durumda **Heimlich** manevrası (karına bası uygulama) yapılır.

KİSMİ TIKANMA BELİRTİLERİ

- Öksürür.
- Nefes alabilir.
- Konuşabilir.

TRİYAJ RENK KODLARININ DERECELERİ VE ANLAMLARI

BİRİNCİ DERECE-KIRMIZI (İvedi-Acil): Yaşamını ya da uzvunu kurtarmak için acil müdahaleye ihtiyacı var

İKİNCİ DERECE-SARI (Geciktirilebilir): Hastanın acil bakıma ihtiyacı var ama hayati tehlike yok

ÜÇÜNCÜ DERECE-YEŞİL (Bekleyebilir): Kişilerin yaralanmaları çok hafif, kendileri gidebilirler.

DÖRDÜNCÜ DERECE – SİYAH (ÖLMÜŞ VEYA KAYIP VAKA): Hastalar yapılacak her türlü müdahaleye rağmen hayatını kaybedecek ya da yaşamsal bulguları alınamıyordur (ÖLÜDÜR).

İlk Yardımcının İnsan Vücudu ile ilgili Bilmesi gerekenler İnsan vücudunu oluşturan sistemler;

1-SİNİR SİSTEMİ (Beyin, beyincik, omurilik, Omurilik soğanı)

2-SİNDİRİM SİSTEMİ(Dil, dişler, yemek borusu, mide, bağırsak, pankreas)

3-SOLUNUM SİSTEMİ (Solunum yolları, akciğer)

4-HAREKET SİSTEMİ (Kemik, kas, eklem)

5-DOLAŞIM SİSTEMİ (Kalp, damar, kan)

6-BOŞALTIM SİSTEMİ (Böbrek, idrar kanalı, borusu, kesesinden oluşur.)

Yaşam bulguları:

- Bilinci
- Solunumu
- Dolaşımı
- Vücut Isısı kan basıncından söz edilmektedir.

1.Derece Bilinç Kaybı-Sözlü ve gürültülü uyarılara cevap verir.

2.Derece Bilinç Kaybı-Ağrılı uyarılara cevap verir

3.Derece Bilinç Kaybı-Tüm uyarılara karşı tepkisizdir. Cevap vermez.

Solunumun Değerlendirilmesi

- Hasta yaralının solunumu değerlendirilirken
- Solunumun sıklığına
- Solunum aralıklarının sıklığına
- Solunum derinliğine bakılır

Kişinin 1 Dk. İçin de nefes alma ve verme solunum sıklığıdır.

1. Sağlıklı bir kişide dakikada solunum sayısı **12-20**
2. Çocuklarda **16-22**
3. Bebeklerde **18-24'** tür

Nabız Değerlendirmesi

Kanın sol karıncıktan büyük atardamarlara pompalanması sırasında, uç noktadaki atardamarlarda oluşturduğu dalgalanmadır. Kalp atımlarının Atardamar duvarına yaptığı basıncın damar duvarında parmak uçlarıyla hissedilmesine **NABİZ** denir.

-Yetişkin bir kişide normal Nabız sayısı dakikada **60-100**

-Çocuklarda **100-120**

-Bebeklerde **100-140**'dır

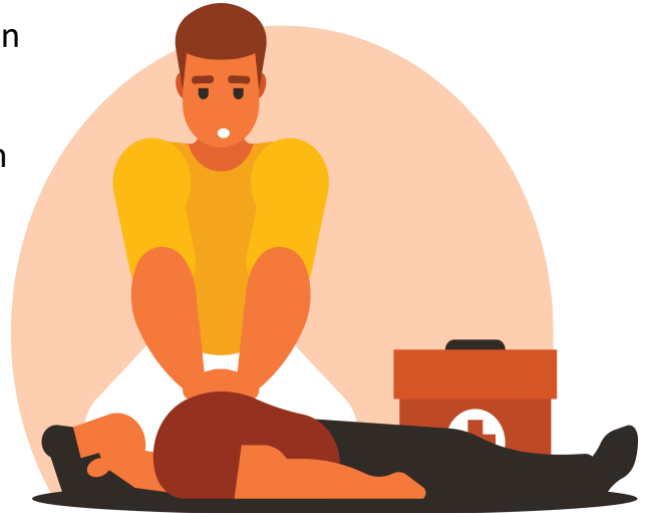
Solunum değerlendirilmesi

Bak-Dinle-Hisset yöntemi ile Solunum yapıp yapmadığını **10 saniye** süre ile değerlendirir.

Yetişkinlerde Dış Kalp masajı ve Yapay solunumun birlikte uygulanması

- 1-Kendisinin ve hasta/yaralının güvenliğinden emin olunur
- 2-Hasta/yaralının omuzlarına dokunup 'iyi misiniz?' diye sorularak bilinci kontrol edilir; eğer bilinci yok ise;
- 3-Çevreden yüksek sesle yardım çağırılır; 112 aratılır.
- 4-Hasta/yaralı sert bir zemin üzerinde sırt üstü yatırılır
- 5-Hasta/yaralının yanına diz çökülür
- 6-Hasta/yaralının boynunu ve göğsünü saran giysiler açılır.
- 7-Hasta/yaralının ağız içi kontrol edilir; görünen yabancı cisim var ise çıkartılır.
- 8-Hava yolunu açmak için bir el hasta/yaralının alnına, diğer elin iki parmağı çene kemiğinin üzerine yerleştirilir
- 9-Çene kemiğinin uzun kenarı yere dik gelecek şekilde alnına bastırılıp, çeneden kaldırılarak baş geriye doğru itilir; hastaya **baş geri çene yukarı pozisyonu verilir.**
- 10-Hasta/yaralının solunum yapmadığı **bak-dinle-hisset** yöntemiyle **10 saniye** süre ile kontrol edilir
- 11-Hasta/yaralının solunumu yok ise,
- 12-Çevrede başka kimse yok ve ilkyardımcı yalnız ise, kendisi 112'yi arar,
- 13-Kalp basası uygulamak için göğüs kemiğinin alt ve üst ucu tespit edilerek alt yarısına bir elin topuğu yerleştirilir

14-Diğer el bu elin üzerine yerleştirilir

15-Her iki elinin parmakları birbirine kenetlenir

16-Ellerin parmakları göğüs kafesiyle temas ettirilmeden, dirsekler bükülmeden, göğüs kemiği üzerine vücuda dik olacak şekilde tutulur

17-Göğüs kemiği 5 cm aşağı inecek şekilde (yandan bakıldığında göğüs yüksekliğinin 1/3'ü kadar) 30 kalp basısı uygulanır, bu işlemin dakikada 100 bası olacak şekilde ayarlanır.

18-Baş geri çene yukarı pozisyonu tekrar verilerek hava yolu açıklığı sağlanır.

19-Alnın üzerine konulan elin baş ve işaret parmağını kullanarak hasta/yaralının burnu kapatılır.

20-Normal bir soluk alınır, baş geri çene yukarı pozisyonunda iken hasta/yaralının ağzını içine alacak şekilde ağız yerleştirilir.

21-Hasta/yaralının göğsünü yükseltmeye yarayacak kadar her biri 1 saniye süren 2 kurtarıcı nefes verilir. Havanın geriye çıkması için zaman verilir.

22-hasta/yaralıya 30 kalp masajından 2 solunum yaptırılır.

23-Temel yaşam desteğine hasta/yaralının yaşamsal refleksleri veya tıbbi yardım gelene kadar kesintisiz devam edilir.

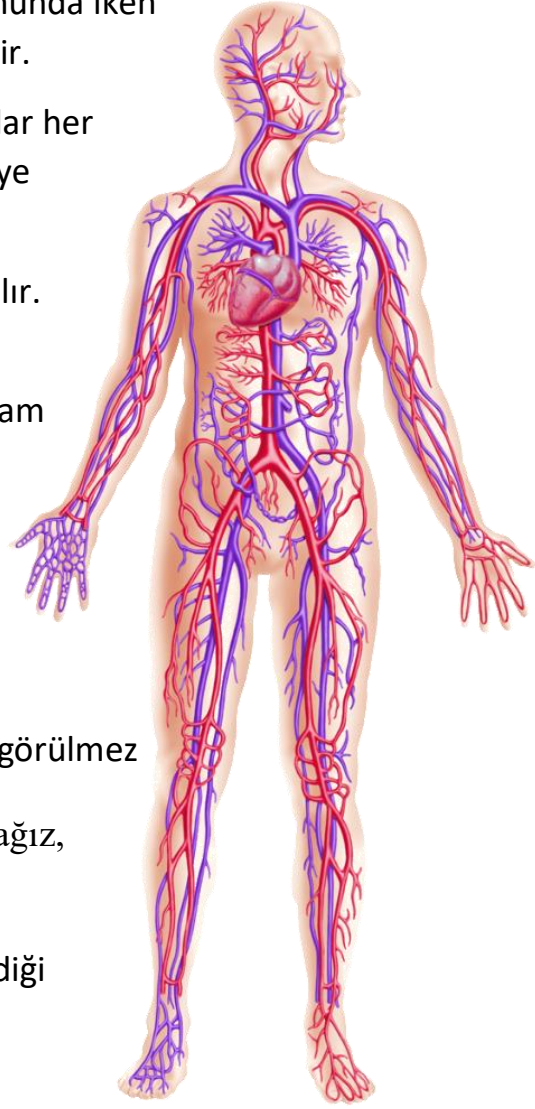
Kanama Çeşitleri

1-Dış Kanamalar -Kanama yaradan vücut dışına doğru akar

2-İç Kanamalar –Kanama vücut içine olduğu için gözle görülmez

3-Doğal Deliklerden olan kanamalar- Kulak, burun, ağız, Anüs üreme organlarından olan kanamalardır.

-Damar tipine göre ise; Kanamalar meydana geldiği damarın özelliğine göre üçe ayrılır,

1-Atardamar (arter) kanaması: Atardamarlarda meydana gelen kanama açık parlak ve kırmızıdır. Kalp atımları ile uyumlu olarak fıskırır tarzda kesik kesik akar. Bu kanamanın durdurulması zordur.

2-Toplardamar (ven) kanaması: Toplardamarlarda meydana gelen kanamalar. Koyu renklidir. Fıskırma yoktur. Sürekli akar.

3-Kılcal Damar (kapiler) kanaması: Kılcal damarlarda olan kanama devamlı ve sızıntı şeklinde ve küçük kabarcıklar oluşur. Kanamanın değerlendirilmesinde şok belirtilerinin izlenmesi çok önemlidir.

Kanın Durdurulması için vücutta bası noktaları:

- Şakak bölgesi
- Şah damarı (boyun atardamarı)
- Köprücük kemiği üzeri
- Koltuk altı
- Kolun üst bölümü
- Kasık bölgesi

ŞOK: Dolaşım sisteminin yetersizliği ile oluşur.

Şoku oluşturan en önemli nedenler:

- Aşırı kan kaybı
- Geniş ve derin yanıklar
- Sıvı kaybı
- Aşırı kusma ve ishal
- Aşırı terleme

Şokta İlk yardım

- Öncelikle ABC değerlendirilir ve devamlılığı sağlanır. 112 aranır.
- Sıkı giysiler gevşetilir.
- Şok Pozisyonu verilir: bacaklar 25-30 cm yükseğe (kalp seviyesine) kaldırılır.
- Kanama durdurulur, kırıklar desteklenir, yaraların pansumanı yapılır.
- Isı kaybına karşı hastanın üstü örtülür.
- Hastanın nabızı, solunumu düzenli aralıklarla kontrol edilir.
- Yiyecek ve içecek kesinlikle verilmez.

YARALANMALARDA İLK YARDIM

Yara nedir?

Bir travma sonucu deri yada mukozanın bütünlüğünün bozulmasıdır.

Yara Çeşitleri;

- Kesik yaralar
- Ezici yaralar
- Delici yaralar
- Parçalı yaralar
- Kirli (Enfekte) Yaralar

Delici göğüs yaralanmalarında ilk yardım nasıl olmalıdır

- Hasta/yaralının bilinç kontrolü yapılır.
- Hasta/yaralının yaşam bulguları değerlendirilir(ABC)
- Yara üzerine plastik poşet naylon vb. sarılmış bir bezle kapatılır, nefes alma sırasında yaraya hava girmesini engellemek, nefes verme sırasında havanın dışarı çıkmasını sağlamak için yara üzerine konan bezin bir ucu açık bırakılır,
- Hasta/yaralı bilinci açık ise yarı oturur pozisyonda oturtulur.
- Ağızdan hiçbir şey verilmez.
- Yaşam bulguları sık sık kontrol edilir.
- Açık Pnömotoraksta şok ihtimali çok yüksektir.
- Bu nedenle şok önlemleri alınmalıdır.
- Delici karın yaralanmalarında ne gibi sorunlar olabilir.
- Karın bölgesindeki organlar zarar görebilir.
- İç ve dış kanama ve buna bağlı şok oluşabilir.
- Karın tahta gibi sert ve çok ağrılı ise durum ciddidir.
- Bağırsaklar dışarı çıkabilir.

Delici karın yaralanmalarında ilk yardım

- Hasta veya yaralının bilinci kontrol edilir
- Hasta ve yaralının yaşam bulguları kontrol edilir (ABC)
- Hemen tıbbi yardım 112 istenir
- Açık yara, vücut eksenine paralel ise hasta veya yaralının bacakları uzatılarak sırt üstü yatırılır. Yara, vücut eksenine dik ise dizlerinin altı desteklenerek yaralı bacaklar bükülmüş olarak yatırılır.
- Dışarı çıkan organlar içeri sokulmaya çalışılmaz
- Dışarı çıkan organların üzeri, ılık su ile ıslatılmış temiz bir bez ile örtülür.

- ➔ Islak bezin üzeri temiz, hava geçirmeyen özellikle naylon poşet, alüminyum folyo vb. malzeme ile kapatılarak hava ile temas etmeyecek şekilde dörtkenarı bantla sabitlenir. Böylece organların ve ıslak bezin kuruması önlenmiş olur
- ➔ Karına saplanmış bir cisim varsa cisim kesinlikle çıkartılmaz Cismin ileri ya da geri hareketini engellemek için etrafı temiz bezlerle desteklenerek sabitlenir.
- ➔ Ağızdan yiyecek veya içecek verilmez.
- ➔ Tıbbi yardım gelinceye kadar yaşam bulguları izlenir.

Kafatası ve Omurga yaralanmalarında belirtiler nelerdir

- ➔ Bilinç düzeyinde değişimler hafıza değişiklikleri ya da hafıza kaybı
- ➔ Başta boyunda ve sırtta ağrı
- ➔ Elde ve parmaklarda karıncalanma ya da his kaybı
- ➔ Vücudun herhangi bir yerinde tam ya da kısmi hareket kaybı
- ➔ Baş ya da bel kemiğinde şekil bozukluğu
- ➔ Burun ve kulaktan beyin omurilik sıvısı ve kan gelmesi
- ➔ Baş, boyun ve sırtta dış kanama
- ➔ Sarsıntı, denge kaybı, kulak ve göz çevresinde morluk

Kafatası ve Omurga yaralanmalarında ilk yardım;

- ➔ Bilinç kontrolü yapılır
- ➔ Yaşam bulguları değerlendirilir
- ➔ Hemen tıbbi yardım istenir (112)
- ➔ Bilinci açıksa hareket etmemesi sağlanır
- ➔ Herhangi bir tehlike söz konusu ise düz pozisyonda sürüklenir
- ➔ Baş-Boyun-Gövde eksenini bozulmamalıdır.
- ➔ Yardım geldiğinde sedyeye Baş-Boyun-Gövde eksenini bozulmadan alınmalıdır.
- ➔ Taşıma ve sevk sırasında sarsıntıya maruz kalmaması gerekir.
- ➔ Tüm yapılanlar ve hasta/yaralı hakkındaki bilgiler kaydedilmeli ve gelen ekibe bildirilmelidir.
- ➔ Hasta/yaralı asla yalnız bırakılmamalıdır.

Bayılma (Senkop): Kısa süreli yüzeysel ve geçici bilinç kaybıdır. Beyne giden kan akışının azalması sonucu oluşur.

Koma: Yutkunma ve öksürük gibi reflekslerin ve dışarıdan gelen uyarılara karşı tepkinin azalması ya da yok olması ile ortaya çıkan uzun süreli bilinç kaybıdır.

Havale: Sinir sisteminin merkezindeki bir tahriş (İrritasyon) yüzünden beyinde meydana gelen elektriksel boşalmalar sonucu oluşur. Vücudun adale yapısında kontrol edilemeyen kasılmalar olur.

Havale nedenleri?

1. Kafa travmasına bağlı beyin yaralanmaları
2. Beyin enfeksiyonları
3. Yüksek ateş, Bazı hastalıklar

HATIRLATMA

- ❖ Başa alınan darbe sonucu kulak veya burundan kan geliyorsa kazazedenin kan akan bölgesi, altına kalacak şekilde yan yatırılır ve kanama engellenmez
- ❖ Suni solunum; solunumu durmuş olan kimseye dışarıdan hava takviye etmektir
- ❖ Çok sayıda yaralının olduğu kaza ve felaketlerde en son; hayatını kaybetmiş olanlar taşınır.
- ❖ Şok pozisyonunda; hasta yere sırt üstü yatırılır, ayakları 20-30 derece kaldırılır, üstü örtülerek sıcak tutulur.
- ❖ Küçük dolaşım; kanın kalpten akciğerlere ulaşmasıdır.
- ❖ Nabız; Kalbin her kasılmasında, atardamarlar içine atılan kanın atardamarları genişletip boşaltması sonucu duyulan ritmik vuruşlara denir.
- ❖ Burun kanamasında; kişi oturur pozisyona getirilerek başı öne eğilir, burun kanatları sıkıştırılır.
- ❖ Kanamayı geçici ve doğru durdurma yöntemi; kanayan bölgeye temiz bir bez ile basınç uygulanmalıdır.

Sara (epilepsi) krizi geçiren kişinin; kendine zarar vermesi engellenir, kriz kendi sürecini tamamlamaya bırakılır.

10

ETKİLİ İLETİŞİM

Özel Güvenlik Eğitim Notları

İLETİŞİM NEDİR?

Akla gelebilecek her türlü yolla insanların duygu düşünce ve bilgilerini birbirleri ile paylaşmasıdır.

İLETİŞİMİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

- ✓ Bilinçli ya da bilinçsiz olarak gerçekleşebilir.
- ✓ Sözcüklerle ve beden diliyle gerçekleşir.
- ✓ Sözel olmayan iletişim duyu organlarıyla algılanabilir.
- ✓ Geri bildirim gereksinim duyan çift yönlü eylemdir.
- ✓ Meydana geldiği ortamdan etkilenir.

NEDEN İLETİŞİM KURARIZ?

- Var olmak için,
- Haberleşmek için,
- Paylaşmak için,
- Umursanmak için,
- Kabul görmek için,
- Değerli olmak için,
- Etkilemek ve yönlendirmek için,
- Eğlenmek ve mutlu olmak için iletişim kurarız

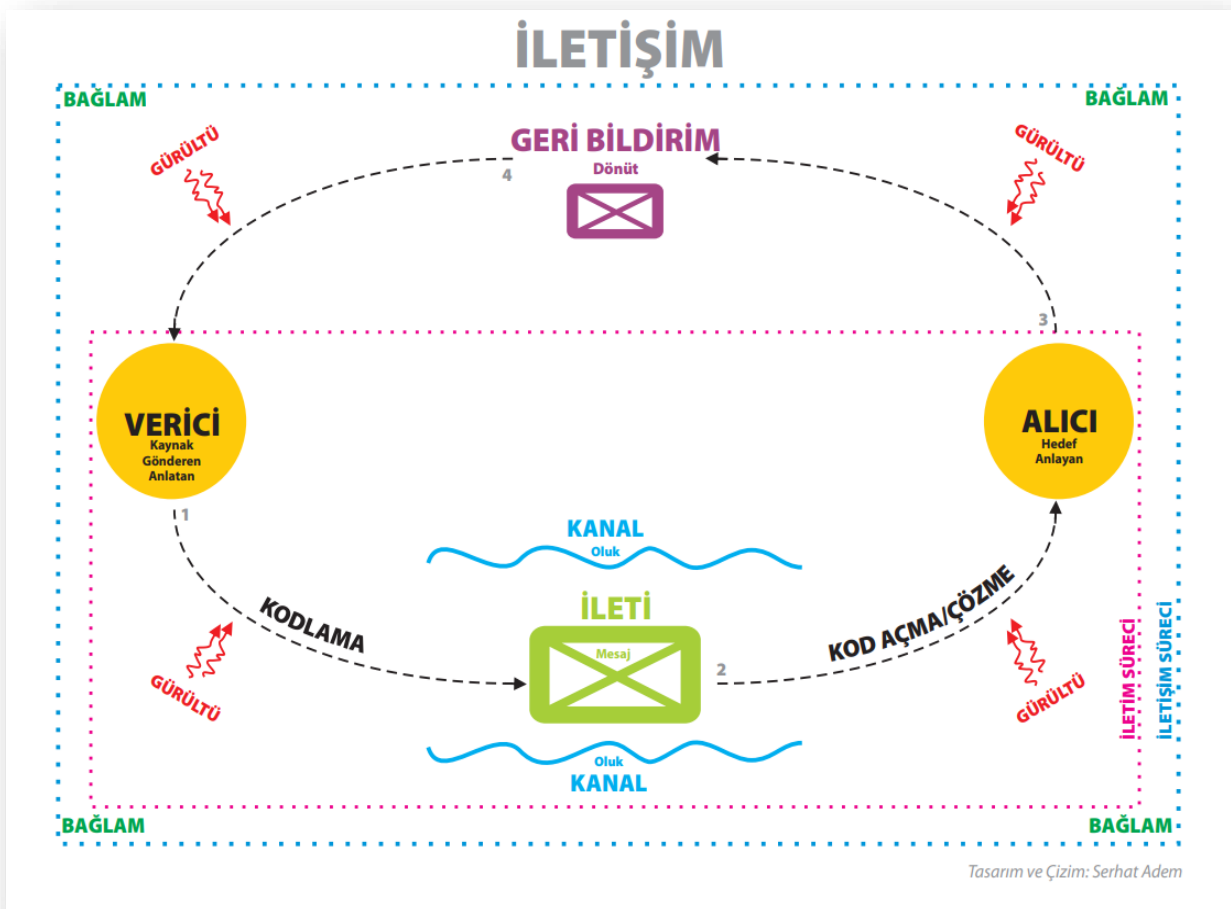
Kavramlar;

- ➔ **MOTİVASYON;** belirli bir hedefe ulaşmak için kişiyi belirli bir şekilde çalışmaya iten enerji ve coşku durumu olarak tanımlanabilir.
- ➔ **ENTEGRASYON;** kişilerin birbirlerini tanınması, anlaması ve uyum sağlaması olarak tanımlanabilir.
- ➔ **KANAAT ÖNDERİ;** İletişimde en önemli grup üyelerinden biridir. saygı duyulan bir önder, dolayısıyla güvenilir bir kaynak olarak etkiye bulunur.

→ **İMAJ**; Bir kişi ve kurumun diğer kişi ve kurumların zihinlerinde isteyerek ya da istemeyerek bırakmış olduğu fikirler, anlayış ve değerlerdir.

→ **KAMUOYU**; toplumu ilgilendiren bir konu hakkında halkın genel kanaat ve düşünceleridir.

İLETİŞİM SÜRECİ

Kaynak (Verici/Gönderen/Anlatan) nedir?

Bilgi, duygu ve düşüncelerini aktarma girişiminde bulunan kişi ya da kurumdur. Bir başka deyişle iletişimi başlatandır.

Kaynağın Özellikleri

- ✓ Kodlama özelliğine sahip olmak
- ✓ Düzlem ve rolüne uygun davranmak
- ✓ Tanınmak
- ✓ İnandırıcı olmak
- ✓ Saygın olmak
- ✓ Güvenilirlik

Alıcı mesajları kaynağın özelliğine göre değerlendirir.

Tanınmayan veya olumsuz tanınan kaynağın mesajları alıcı üzerinde etki yapmaz.

Alıcı (Hedef/Anlayan) nedir?

Mesajın ulaşması istenilen kişi, kurum ya da topluluklardır.

Alıcıdan, kaynağın kodladığı anlamı alıp çözmesi ve değerlendirmesi beklenir.

Alıcının Özellikleri

- ✓ Etkin sessizlik içinde olmalı,
- ✓ Dinlerken her türlü önyargı ve genellemelerden kendini uzak tutmalı,
- ✓ Göndericiye karşı empati göstermeli,
- ✓ Sabırlı olmalı ve konuşmacının sözünü kesmemeli,
- ✓ Geri-besleme sistemine sahip olmalı,
- ✓ Kaynak olma özelliği taşımalıdır.

İletişimi engelleyen alıcı özellikleri

- Başka şeylerle uğraşma
- Yanındakilerin müdahalesi
- Kaynağı sevmeme
- Aşırı korku ve rahatlık

Mesaj (ileti)

Kaynak tarafından harf, rakam, ses, ses tonu, yüz, her çeşit görsel, işitsel anlatımlar, dokunma ile kaynağın alıcıya gönderdiği duygu, düşünce ve davranışların kodlanmış halidir.

Mesajlar Dört Temel Öğeden Oluşur.

- Gözlemler
- Düşünceler
- Duygular
- İhtiyaçlar

MESAJIN GENEL ÖZELLİKLERİ

Mesaj anlaşılır olmalı.

Mesaj açık olmalı.

Mesaj doğru zamanda iletilmelidir.

Mesaj uygun kanal iletilmelidir.

Mesaj kaynak ve alıcı arasında kalmalıdır.

5N 1 K SORULARI

- ✓ KİM?
- ✓ NEREDE?
- ✓ NASIL?
- ✓ NEDEN?
- ✓ NE ZAMAN?

KANAL nedir?

Mesajı iletmek için seçilen fiziksel araçlardır. Sözlü iletişimde kanal "hava"dır, telefon görüşmelerinde telefon hatları, Radyo ve televizyon iletişimde ise kanal frekanslardır. İnsanlar işitsel, görsel ve duygusal zekâya sahiptir.

GERİ BİLDİRİM (Yansımada-Dönüt-Feedback)

Kaynak ve alıcı arasındaki geriye bilgi akışıdır, geri bildirim sayesinde kaynak mesajın anlaşılıp anlaşılmadığını öğrenir. Geribildirim olduğu iletişim, "çift yönlü iletişimdir.

Geribildirim birkaç şekilde olabilir.

- ✓ BAKIŞ ŞEKLİ
- ✓ BEDEN HAREKETLERİ
- ✓ SÖZLÜ İLETİŞİM
- ✓ SESSİZ KALMAK

İletim

Geri bildirim olmadığı takdirde iletişimden bahsedilemez. İletişim çift taraflı, iletim ise tek taraflıdır.

GÜRÜLTÜ

İletişim sürecinin her aşamasında ortaya çıkabilen ve bu süreci sekteye uğratan her türlü dış etkenlerdir.

- **Fiziksel Gürültü:** Televizyonun cızırtılı olması, Telefon parazitleri, makine sesleri
- **Nöro-Fizyolojik Gürültü:** İşitme, duyma, görme, konuşma bozuklukları
- **Psikolojik Gürültü:** Heyecan, sevinç, korku, ön yargı

- **Toplumsal – Kültürel Gürültü:** Tarafların bilgi düzeyleri, Jargon (Mesleki Dil), Çevre farklılığı

SÖZLÜ İLETİŞİM:

Genelde yüz-yüze veya telefonla gerçekleştirilen iletişim biçimidir. İletişim sürecinde kaynak, ulaştırmak istediği bilgi, fikir ve duygularını, kelimeler ve diğer sözlü sembolleri kullanarak hedefe iletir. Sözlü iletişimin temel ögesi dildir. Dille iletişimde kişilerin ‘ne söyledikleri’ önemliyken, dil ötesi iletişimde ‘nasıl söyledikleri’ önemlidir. Sözler kadar nasıl söylendikleri de dikkate alındığından konuşma dili, ses tonu ve geribildirim sözlü iletişimde önemli rol oynar.

Dil-ötesi iletişim, sesin niteliği ile ilgilidir; ses tonu, sesin hızı, şiddeti, hangi kelimelerin vurgulandığı, duraklamalar ve benzeri özellikler, dil ötesi iletişim sayılır.

Sözsüz iletişim sözcüklerle değil, hareket ve davranışlarla gerçekleşen bir iletişim sürecidir. İnsanlar, tüm bedenleriyle iletişim kurarlar. Bakış, yüz ifadesi, baş, eller, kollar, parmaklar, bacakların kullanılışı, oturma şekli, duruş mesafesi, bedensel temas ve kıyafet yoluyla da mesajlar yollarız. Beden dili, jest ve mimikler sözsüz iletişimin en önemli unsurlarıdır.

Yüz ve Beden: Sözsüz iletişimde jest beden hareketleri, mimikler ise yüz hareketleri anlamına gelir. Yüz ile neşe, hüzn, kırgınlık, kızgınlık, şaşkınlık, hoşnutluk, hoşnutsuzluk gibi birçok anlatım gerçekleştirilebilmektedir. Göz teması, iletişimin etkisini arttırmaktadır. Baş evet hayır anlamında sallamak, kaşları kaldırarak hayır, dudakları bükerek belki demek ya da omuzları kaldırarak umursamazlık belirtmek sözsüz ifadelere örnektir.

İLETİŞİM TÜRLERİ

- Kişi içi iletişim
- Kişilerarası iletişim
- Grup iletişimi
- Örgüt içi iletişim
- Kitle iletişimi

Kişi içi iletişim; Bir insanın düşünmesi, duygulanması, ihtiyaçlarının farkına varmasına kişi içi iletişim denir.

Kişilerarası iletişim; Kişilerarası iletişim iki kişi arasında ve genellikle yüz yüze gerçekleşen iletişimdir. Geri bildirim vardır. Taraflar karşılıklı olarak gönderici ve alıcı konumuna geçer.

Grup içi iletişim

Grup, ortak bir amaç için birbirini etkileyen ve birbiriyle etkileşim halinde olan en az iki kişiden oluşur. Grubu oluşturan bireylerin kendi aralarında kurduğu iletişimdir. Grup içerisinde olabilecek kutuplaşma ve fikir ayrılıkları grup iletişimde çatışmalara neden olmaktadır.

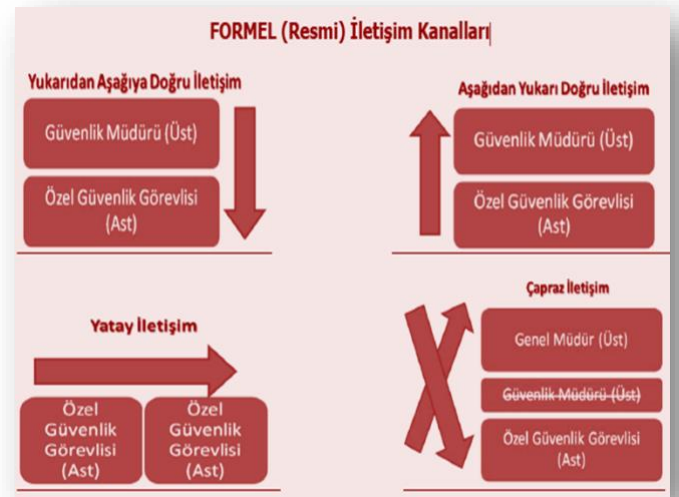

Örgüt içi iletişim

Örgüt; iş ve işlev bölümü yaparak, bir otorite hiyerarşisi içinde, ortak bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelmiş insanlar topluluğudur. En çok rastlanan çatışmalar, rol çatışmaları ve ast – üst ilişkilerinden doğan çatışmalardır.

ROL

Mühendislik, doktorluk birer mesleki roldür. Ana-baba, çocuk, komşu, turist gibi kavramlar ise toplumsal rollerdir.

Kitle iletişimi

Bir takım bilgilerin üretilmesi ve bir takım hedefler tarafından geniş insan topluluklarına iletilmesi, bu insanlar tarafından yorumlanması sürecine “ kitle iletişimi “ adı verilir. Kitle iletişiminde kaynak ile hedef arasındaki kanallara ise “kitle iletişim araçları “ adı verilir. Bunlar genellikle radio, televizyon, gazete, dergi ve benzeri yayınlardır.

KİŞİLERARASI İLETİŞİMDE MESAFE

- **GENEL ALAN:** '2 metre...) Topluma açık olan ve tanımadığımız kişiler ile kullanılan mesafedir. Mesafe yaklaşık 10 m. geçmesi halinde karşılıklı iletişim ve ilişki güçleşir. PAZAR, SİNEMA, ALIŞVERİŞ MERKEZİ örnek verilebilir.

- **SOSYAL ALAN:** (80 cm.-2 m.) Ast-üst, satıcı müşteri ve iş arkadaşlarının kullandığı mesafedir. Her şeyin rahatça konuşulduğu ve resmi işlerin yürütüldüğü alandır. El sıkışma dışında fiziksel bir yakınlığı gerektirmeyen mesafedir.
- **KİŞİSEL ALAN:** (40-80 cm.) Birbirlerini tanıyan ve rahat konuşan kişilerin kullandığı mesafedir. Samimiyeti ve yakınlığı ifade eder. Genellikle yakın dostların ve arkadaşların kullandığı alanlardır.
- **MAHREM ALAN:** (Cilt teması- 0, 35 cm. mesafe) Anne, baba, eş ve çocuklar gibi duygusal yakın kişilerin kullandığı mesafedir. Bu kimselerin dışında herhangi bir kişinin bu mesafeyi aşması bizde rahatsızlık yaratır.

ETKİN BİR İLETİŞİMİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

- ✓ ÖN KABUL
- ✓ KORKU
- ✓ DUYARSIZLIK
- ✓ LAKAP TAKMAK
- ✓ ALINGANLIK
- ✓ BENCİLLİK
- ✓ KARARSIZLIK

ÖNKABUL; Yerleşmiş fikir ve inançlardır. Bireyin sahip olduğu genellikle olumsuz düşüncelerdir.

KORKU (FOBİ); Sosyal Fobi, utanç verici bir duruma düşmekten, eleştirilmekten, beğenilmemekten duyulan korkudur.

DUYARSIZLIK; Çoğu zaman başkalarının duygu ve düşüncelerini dikkate almayı ihmal etmekteyiz. Bu gibi yapmış olduğumuz umursamaz hareketlere duyarsızlık denir.

KARARSIZLIK; Kendisinden emin olmayan kişi düşüncelerini ifade etmekte zorlanır ve anlatmak istediklerini de anlatamaz.

LAKAP TAKMAK; Kişiyi takılan özellikle kötü anlam ifade eden isimler, lakaplar kişilerin kendilerini bulundukları ortamdan soyutlamalarına sebep olabilir.

ALINGANLIK; Alingan kişi sürekli olarak, iletişim kurduğu kişi tarafından kendisine yönelik bir olumsuzluk arar ve bulduğunu düşünür.

BENCİLLİK- EGOİZM; Her konuda kendini öne çıkarma, sürekli kendinden bahsetme, hep kendisi hakkında konuşma ve öteki insanlardan daha önemli ve değerli olduğunu ön plana çıkarma haline ben merkezilik denir.

DİNLEME TÜRLERİ

- ✓ GÖRÜNÜŞTE DİNLEME
- ✓ SEÇEREK DİNLEME
- ✓ SAPLANTILI DİNLEME
- ✓ SAVUNUCU DİNLEME
- ✓ TUZAK KURUCU DİNLEME
- ✓ YÜZEYSEL DİNLEME
- ✓ EDİLGİN DİNLEME
- ✓ ETKİN DİNLEME

★ **Görünüşte Dinleme:** Dinlememek sadece dinliyormuş gibi yapmaktır.

Seçerek Dinleme: Bu dinleme türü bir anlamda algıda seçicilikle ilgilidir.

Saplantılı Dinleme: Dinleyicinin siz ne dersiniz deyin kendi duymak istediğini duyar, bu tür dinleyicilerle ortak paydaya gelmek zordur.

Savunucu Dinleme: Duyduğu her şeyi kendisine yönelik bir saldırı ve eleştiri olarak algılar ve savunmaya geçer.

Tuzak Kurucu Dinleme: Kişi kendisine anlatılanları ses çıkarmadan dinler ve aldığı bilgileri karşısındakini güç durumda bırakmak için kullanır.

Yüzeysel Dinleme: Kişi dinlediği kelimelerin yüzeyinde kalarak, altta yatan gerçek anlama ulaşamaz.

Edilgin Dinleme: Dinleyici söylenen her şeyi dinlemesi ama tamamen pasifte kalmasıdır.

Etkin (Katılımlı) Dinleme: Dinleyicinin ve konuşmacının konuyu ilgi ve alakalı bir şekilde dinlemesidir.

DİNLEMENİN KURALLARI

- ✓ Göz teması sağlayın.
- ✓ Yargılayıcı olmayın.
- ✓ Empatik dinleme yapın.

- ✓ Olumlu kafa sallamalar ve uygun yüz ifadeleri sergileyin.
- ✓ Dikkat dağıtıcı faaliyetlerden ve el-kol hareketlerinden kaçının.
- ✓ Soru sorun.
- ✓ Konuşanın sözünü kesmemeye çalışın.

KENDİMİZİ TANIMAK İÇİN

- ✓ Kişiliğimizi
- ✓ Güçlü Yönlerimizi
- ✓ Tepkilerimizi
- ✓ Niyetimizi
- ✓ Duygularımızı ifade biçimimizi
- ✓ Kendimizle iletişimimizi
- ✓ Empati yeteneğimizi

SEN DİLİ

- ❖ Suçlayıcıdır
- ❖ Davranıştan çok kişiliğe yöneliktir
- ❖ Kişiye anlaşılmadığını hissettirir
- ❖ Yeniden konuşma isteğini engelleyicidir
- ❖ Neye kızıldığının anlaşılmamasına neden olur
- ❖ Kişiyi incitir-kırar
- ❖ Kişiyi savunmaya iter

BEN DİLİ

- ❖ Savunmaya itmez
- ❖ Suçluluk hissettirmez
- ❖ Duygunun nedeni anlaşıldığı için iletişim sağlıklı olur
- ❖ Ben iletisi alan kişi başkalarını Düşünmeyi de öğrenir
- ❖ Yakınlaşmayı sağlar
- ❖ Anlaşmazlıkları azaltır-Konuşan kişiyi rahatlatır

➔ İnsanların yüz yüze kurdukları ilişkide kelimeler %10 ses tonu %30 Beden dili %60 önem taşır.

İLETİŞİMİN PÜF NOKTALARI

- ✓ GÖZ TEMASI
- ✓ MİMİK (YÜZ HAREKETLERİ)

- ✓ BAŞ HAREKETLERİ
- ✓ JESTLER (BEDEN HAREKETLERİ)
- ✓ BEDEN DURUŞU
- ✓ MESAFE
- ✓ DIŞ GÖRÜNÜŞ
- ✓ SORU SORMAK VE CEVAP VERMEK
- ✓ ELEŞTİRMEK
- ✓ HAYIR DİYEBİLMEK

JEST (BEDEN HAREKETLERİ)

MİMİK (YÜZ HAREKETLERİ)

★ **EMPATİ;** Kişinin karşıdaki kişinin yerine kendisini koyarak onun düşünce ve duygularını doğru anlamasına Empati denir.

“Bir insanı yargılamadan önce, gün doğumundan batımına değin onun ayakkabılarıyla dolaşın.”

★ **SEMPATİ;** "Bir insanın bir başkasına karşı duyduğu sevgi ve yakınlık"

Karşıdaki kişinin duygu ve düşüncelerine katılma, kendimizi ona benzetmeye çalışmadır. Karşısındaki kişi üzüldüğü, ağladığı veya sevindiği zaman ona **yandaş** olması, onunla aynı şeyleri hissetmesi, ağlayanla ağlaması, sevinenle sevinmesi demektir.

Antipati; Karşı tarafın duygu, düşünce ve davranışlarına aksi tavır sergilemektir. Onun hissettiğinin zıddını hissetmek, itiraz etmek veya muhalefet etmektir.

Telepati; iki zihin veya ruh arasında imaj, fikir, sembol tarzında ortaya çıkan etki alış verişidir. Her türden düşünce ve duygunun zihinden zihine gönderilip, alınmasıyla yapılan bir haberleşmedir.

Stres kaynakları nelerdir?

- ✓ Rol belirsizliği
- ✓ Dürtüler
- ✓ Acelecilik
- ✓ Kişiler arası çatışma
- ✓ Çok çalışmak
- ✓ Aşırı sorumluluk yüklemesi
- ✓ Yoğun iş gücü
- ✓ Mükemmelliyetçilik
- ✓ İnsanları memnun etmek
- ✓ Yaşlanma
- ✓ Her zaman güçlü olma isteği

Stresin Psikolojik belirtiler

- ✓ Saldırganlık veya kaygısızlık
- ✓ Sıkıntı gerilim hali
- ✓ Sinirlilik
- ✓ Sessizleşme
- ✓ Durgunlaşma
- ✓ Çökkünlük hali

STRESLE BAŞA ÇIKMA

- ✓ Düşünce tarzınızı değiştirmelisiniz
- ✓ İyi vakit geçirmeyi bilmelisiniz

- ✓ Etrafınızdaki kişiler ile konuşmalısınız
- ✓ Arkadaşlarınıza gülümsemelisiniz
- ✓ Ağlamaktan çekinmemelisiniz
- ✓ Etrafınızdaki güzel şeyleri görmelisiniz

★ MOBBİNG

Psikolojik şiddet, baskı, kuşatma, taciz, rahatsız etme veya sıkıntı vermek güç ve zorlama olgusuna Mobbing denir. Mobbing güçlünün altta kalanlara psikolojik yollardan baskı yapmasıdır.

11

SİLAH BİLGİSİ VE ATIŞ EĞİTİMİ

Özel Güvenlik Eğitim Notları

SİLAH: Yakın ve uzak mesafeden çeşitli şekillerde kullanılarak canlıları yaralayan veya öldüren, cansızları tahrip veya imha eden veya niteliğini bozarak kullanılmaz hale getiren, kullananı da çeşitli tesirlerden koruyan alet ve malzemelerdir.

6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkındaki Kanun çerçevesinde **21 yaşını doldurmuş olan şahıslar 5 yıl süre ile taşıma ya da bulundurma silah ruhsatı alabilirler.** Ruhsatı olmayan kimse silah taşıyamaz ve bulunduramaz.

SİLAHLAR

ATEŞLİ- ATEŞSİZ-BİYOLOJİK KİMYASAL SİLAHLAR ve NÜKLEER SİLAHLAR OLMAK ÜZERE 5 ANA BAŞLIK ALTINDA SINIFLANDIRILIR.

1-ATEŞLİ SİLAHLAR: Mermi adı verilen özel şekilde ve nitelikteki maddeleri barut gazının basıncı ile uzak mesafelere atabilen silahlara ateşli silahlar denir. Ateşli silahlar kendi aralarında 2'ye ayrılır:

A-Ağır Ateşli Silahlar: Birkaç kişinin yardımıyla veya başka vasıtalar yardımıyla kullanılabilen tahrip gücü yüksek, uzun menzilli ağır silahlardır. (Top, Obüs, Ağır Havan vb.)

B-Hafif Ateşli Silahlar: Bir kişi tarafından kullanılabilen, isabet oranının yüksek, menzilin ve tahrip gücü az olan silahlardır. Tabanca, makinalılar, Hafif ateşli silahlar da kendi arasında 2'ye ayrılır bunlar:

Uzun Namlulu Hafif Ateşli Silahlar (Harp (savaş) Tüfekleri, Av Tüfekleri)

Kısa Namlulu Hafif Ateşli Silahlar (Tek atışlı tabancalar, toplu tabancalar, makinalı tabancalar, havalı tabancalar, işaret tabancaları, gaz tabancaları, otomatik tabancalar (kendi arasında tam otomatik ve yarı otomatik olarak 2'ye ayrılır.))

2-ATEŞSİZ SİLAHLAR: 6136 Sayılı kanunun 4. mad. Ateşsiz silahlar; **kama, hançer, şişli baston, sustalı çakı, kılıç, kasatura, sivri ve oluklu bıçak, boğma teli, muştadır.** Kendi arasında 3'e ayrılır.

➔ **Delici Silahlar,** Şiş, süngü

➔ **Kesici Silahlar;** Bıçak, kama, hançer, saldırma, sustalı çakı, şişli baston

➔ **Ezici Silahlar;** Gürz, topuz, çekiç, muşta, boğma teli ve zinciri

3- BİYOLOJİK SİLAHLAR; Genel olarak askeri amaçlı kullanılan mikrop ve virüslerin yayılmasıyla, kullanıldığı bölgede hastalıkların bulaşmasına yol açan kalıcı arızalara, toplu ölümlere sebep olabilen silahlara biyolojik silahlar denir.

4-KİMYASAL SİLAHLAR; Kimyasal özelliği nedeni ile öldürücü, yaralayıcı ve tahrip edici etkiler gösteren, sis ve yangın meydana getiren, insan, hayvan, bitkiler ve metaller üzerinde etkili olan katı, sıvı, gaz haldeki maddelere kimyasal silah denir.

5- NÜKLEER SİLAHLAR; Bir atomun parçalanması (fizyon) ya da iki atomun birleştirilmesi (füzyon) halinde açığa çıkan enerjiden yararlanılarak yapılan silahlara denir.

GENEL EMNİYET KURALLARI

- Silah boş olsa bile daima ölü noktaya doğru tutun.
- Elinize aldığınız her silahın önce boş olduğundan emin olun.
- Silahı emniyetli kullanmayı öğrenin.
- Tabancaya her zaman doluymuş ve tetik çekildiğinde ateş etmeye hazırmış gibi davranın.
- Ateş etmeye hazır olana kadar tetik parmağını tetikten uzak tutun.
- Namlu ağzından içeriye doğru asla bakmayın ve namluyu vücudunuza doğru asla yöneltmeyin. Silah elinize iken her türlü şakadan kaçının.
- Ateş etmeye karar vermedikçe, silahı asla hiçbir canlıya yöneltmeyin.
- Hedefinizin ne veya kim olduğunu tespit veya teşhis etmeden kesinlikle ateş etmeyin.
- Silahı asla dolu durumda saklamayın
- Silahınızı her zaman çocuklardan ve yetkili olmayan kişilerden uzak tutun.
- Ateş etmeden önce veya atış sırasında asla ilaç ve alkol kullanmayın.
- Silahınızı boş taşıyın.
- Silahı başkalarının ulaşabileceği yerlere bırakmayın

SİLAHLA GİRİLEMAYECEK YERLER

- ➔ Duruşmalarda Mahkeme Salonlarında(Adliye)
- ➔ Hastanelerin Psikiyatri bölümlerinde, Akıl Hastaneleri
- ➔ Ceza ve Tutukevleri ile her türlü ıslah ve infaz kurumlarında veya bunların eklentilerinde.
- ➔ Öğrencilerin toplu olarak oturdukları yurtlarında,

- Eğitim ve öğretim kurumlarında
- Siyasi partilerin açık hava ve kapalı yer toplantılarında.
- İzinli veya izinsiz yapılan toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde.
- Sendikalarda ve derneklerde ve bunların eklentilerinde.
- Her türlü spor ve spor karşılaşması ve yarışmalarında.
- Kanuna uygun veya uygun olmayan Grev ve Lokavtlarda
- TBMM lise ana bina ve Meclis başkanınca belirlenen yerlerde.
- Oy verme günü görevli kolluk kuvvetlerinden başka kimse silah taşıyamaz.

TABANCANIN PARÇALARI

- 1. Çerçeve (Gövde)**
- 2. Sürgü (Kapak)**
- 3. Namlu**
- 4. Şarjör**
- 5. İcra Yayı ve İcra mili (Yerine getiren yay ve mili),**

1-ÇERÇEVE (Gövde): Silahın söküldükten sonra en büyük parçasını oluşturan çerçeve takımı içerisinde tetik manivelası, tetik, tetik korkuluğu, horoz, horoz düşürme parçası, kabza, çıkarıcı ve şarjör mandalı bulunmaktadır.

a) Tetik manivelası Tetik ile horozun arasındaki irtibatı sağlayan parçaya denir.

b) Tetik Geriye doğru çekilmesiyle tetik manivelası sayesinde horozun kurulmasını ve düşmesini sağlayan parçaya denir. Tek hareketli silahlarda horozun sadece düşmesini sağlar

c) Tetik korkuluğu Çerçeve üzerinde tetiği muhafaza altına alan metale denir.

d) Horoz Kurulu vaziyetten kurtulup iğneye veya direk kapsüle çarpmasıyla ateşlemeyi gerçekleştiren parçaya denir.

e) Horoz düşürme parçası Tetik çekilmesi ve tetik manivelasının horoz düşürme parçasına baskı yapması sonucu horozun düşmesini sağlayan parçadır.

f) Kabza Silahı düzgün olarak tutabilmek için elin yapısına uygun olarak üretilmiş çerçevenin aşağıya doğru uzanmış parçasıdır.

g) Çıkarıcı Ateşlemeden sonra, sürgü, sürgü kovani ile birlikte geriye doğru gelirken kovanın çarparak kovan atma boşluğundan dışarıya atılmasını sağlayan parçaya Çıkarıcı denir. **TOPLU TABANCALARDA TIRNAK, ÇIKARICI YOKTUR.**

h) Şarjör Mandalı Şarjörü silahta tutmaya yarayan mandala denir.

2-SÜRGÜ TAKIMI Ateşleme esnasında silahın hareketli parçasıdır. Sürgü takımı içerisinde gez, arpacık, kovan atma boşluğu, tırnak, emniyet mandalı, iğne ve yayı bulunmaktadır.

➔ **Gez - Arpacık** sürgünün üzerinde yer alan gez ve arpacık ateşleme esnasında atıcının daha rahat nişan almasını sağlar.

➔ **Kovan atma boşluğu** boş kovanın atıldığı yerdir. Genellikle silahların sağ taraflarında bulunmalarına karşılık bazı silahlarda, Ruger marka silahlarda olduğu gibi, sağa yakın üst kısımda bulunur.

➔ **Tırnak** Silahın sağ tarafında bulunur. Kovan dip tablasına takılarak atıştan sonra kovanın sürgü ile beraber geriye gelmesini sağlar

➔ **Emniyet mandalı** Silahın ana emniyetlerinden en güvenilir olanıdır. Sürgü üzerinde çift taraflı ve tek taraflı olabileceği gibi çerçeve üzerinde de bulunan silahlar vardır.

➔ **İğne ve yayı** Sürgünün gerisinde ve iç tarafında bulunur. Horozun değmesiyle kovan dip tablasına çarparak fişğin ateşlemesini gerçekleştirir. İğne yayı ise horozun çarpması ile ileriye doğru giden iğnenin geri gelmesini sağlar.

➔ **İcra yayı ve mili** Barut gazının basıncıyla geriye giden sürgünün tekrar yerine gelmesini sağlar. İcra yayının içerisinde bulunan pim ise sürgünün geri gelmesi esnasında sıkışan yayın sağa ve sola esneme yapmadan aynı hat üzerinde sıkışmasını sağlar.

3-NAMLU Namlu Ateşleme esnasında çekirdeğe yön ve istikamet vermeye yarayan metal boruya Namlu denir.

- ★ **Rampa:** Fişğin şarjörden fişek yatağına geçerken tırmandığı yerdir.
- ★ **Çap:** Karşılıklı iki set arasındaki mesafeye Çap denir.
- ★ **Yiv ve Setler:** Yiv ve setler namlu içerisinde en geriden en uca doğru dönerek ilerleyen girinti ve çıkıntılardır. Yiv; "namlunun iç kısmındaki helezon şeklinde açılan girintilere" denir.
- ★ **Set;** "yivlere karşı namlunun iç kısmında bulunan çıkıntılara" denir.
- ★ **Rayyür;** Yiv ve setin mermi çekirdeği üzerinde bıraktığı iz denir.
- ★ **Hatve;** Mermi çekirdeğinin kendi etrafında bir tur dönünceye kadar namluda aldığı yola denir.

➔ **Dirsekli kurs(çene, bilezik);**

Hareketli namlulu silahlarda bulunurlar. Silaha yüksek güç kazandırmak amacı ile konulmuştur.

➔ **Fişek yatağı;** Namlunun en gerisinde bulunan biraz daha geniş ve atışa hazır fişğin işgal ettiği yerdir.

★ **İlk hız:** Fişek çekirdeğinin namluyu terke ettiği andaki hızdır. Bu m/sn. olarak belirtilir

➔ **Hazne;** Atış sırası bekleyen fişeklerin işgal ettiği yere denir.

4-ŞARJÖR: Silaha fişek takviyesi yapan parçaya Şarjör denir. Şarjörün parçaları şunlardır.

Şarjör türü (gövdesi); Fişegin içine yerleştiği metal kısımdır.

Gerdel yayı; Gerdeli yukarı iterek her fişegin fişek yatağına rahatça geçişini sağlar

Gerdel; Şarjör yayının üst kısmında bulunur ve fişekler üzerine yerleştirilir.

Şarjör kapağı; Şarjör tüpünün ve yayının alt tarafında bulunan ve fişeklerin şarjör içerisinde muhafazasını sağlayan parçadır.

Şarjör kapak kilidi; Şarjör tüpü, şarjör yayı ve şarjör kapağını bir arada tutan, şarjörün sökölmesini ve parçaların birbirine kilitlenmesini sağlayan en küçük parçadır. Kapağın kazaktan çıkmasını önler.

5-İCRA YAYI ve MİLİ: Atış sonrası barut gazının basıncıyla geriye giden sürgünün tekrar yerine gelmesini sağlar. İcra mili İcra yayının içerisinde bulunan pim ise sürgünün geriye gelmesi esnasında sıkışan yayın sağa ve sola esneme yapmadan aynı hat üzerinde sıkışmasını sağlar.

TABANCA LARDA Kİ TERTİBATLAR

1. Nişan Tertibatı
2. Ateşleme Tertibatı
3. Kovan Atma Tertibatı
4. Emniyet Tertibatı

1-NİŞAN TERTİBATI: Silahla atış yaparken hedefi sağlıklı vurmaya yarayan tertibata Nişan Tertibatı denir. Silah üzerinde nişan tertibatını oluşturan elemanlar gez ve arpacık ile sınırlıdır.

Nişan Hattı: Göz, gezin üst kenar orta noktasından, arpacığın silme üst tepesinden hedefte vurulmak istenen noktadan geçen hatta nişan hattı denir.

Nişan hattı en doğru olarak **Göz-Gez-Arpacık-Hedef** ile ifade edilir.

Gez: Namlunun geri kısmında, fişek yatağına isabet eden bölgesi üzerinde veya sürgünün bu bölgeye yakın yerin üzerinde bulunan ve arpacıkla birlikte göz ile hedef arasında aynı doğru üzerine getirilen kertikli kısımdır. Arpacık: Namlunun en ileri bölümünde, namlu ağzına yakın, sürgü veya namlu üzerinde bulunan ve nişan alırken gezle beraber göz ile hedef arasında aynı çizgi üzerine getirilen küçük çıkıntıdır.

★ DOĞRU NİŞAN HATTI: GÖZ, GEZ, ARPACIK, HEDEFTEN OLUŞUR

★ DOĞRU NİŞANDA ARPACIK NET, HEDEF BULANIK GÖRÜLMELİDİR.

2-ATEŞLEME TERTİBATI Silahta fişegin ateşlemesini sağlayan tertibata Ateşleme Tertibatı denir. Silahlarda ateşleme tertibatının elemanlarını ise şu şekilde sıralayabiliriz.

Tetik

Horoz iğne

iğne yayı

Horozlu sistem; Bu özellikteki tabancalarda ateşleme iğnesi ve yayı bulunmamaktadır. Kapsüle horozun ucundaki pim ile baskı yapılarak ateşleme gerçekleşmektedir.

İğneli Sistem; Bu silahlarda silahın ateşlemesi için horoz bulunmamaktadır. Bu özellikteki silahlarda iğne yayı daima sıkışmış ve iğne geride atışa hazır halde beklemektedir.

Horozlu İğneli Sistem; Ateşlemeyi gerçekleştiren hem horoz hem de iğne vardır. Tetiğin çekilmesiyle, tetik manivelası sayesinde kurulu vaziyetten kurtulan horozun iğneye, iğnenin de kapsüle darbe yapması sonucu ateşleme gerçekleşmiş olur.

2-KOVAN ATMA TERTİBATI Ateşleme gerçekleştikten sonra kovanın dışarıya atılmasını sağlayan tertibata Kovan atma tertibatı denir.

3-EMNİYET TERTİBATLARI:

A. Ana Emniyetler

Ana emniyetler 3 grupta ele alınmaktadır.

1) Mandal(parmak) Emniyeti: Sürgünün üzerinde bulunan emniyet mandalları ve çerçevenin üzerinde bulunan emniyet mandallarıdır.

2) Şarjör Emniyeti: Bu emniyet sisteminde temel amaç şarjör takılmadığı sürece ateşleme süresinin çalışmamasıdır.

3) Kabza Emniyeti: Uzun namlulu silahlarda bulunmayan kabza emniyeti, bazı otomatik tabancalarda mandal emniyetine ilave olarak konulmuştur.

B. Yardımcı emniyetler

1)Horoz Emniyeti: Horozun altında iki çentik bulunur. Horozu kurarken horozun takıldığı ilk çentik horoz emniyet çentiği ve ikinci çentik ise kurma çentiğidir.

2)İğne Emniyeti: İğne emniyeti iki parçadan oluşmaktadır. Birincisi iğne emniyeti tulumbası, ikincisi ise iğne emniyet kanadıdır. İğne emniyet tulumbasının görevi iğneyi kilitleyerek iğne ucunun iğne yuvasından dışarı çıkmasını engellemektir.

3) Tetik Emniyeti: Tetik çekirdekli kurma parçası mandalı yukarıya doğru yükselir ve çıkıntısı, horozdaki girintinin tam olarak karşısına denk

geldiğinden horoz ileriye doğru tam gider ve ateşleme gerçekleşir. 4) İkaz **Pim Emniyeti:** Sürgünün hemen gerisinde bir işaret pimi bulunmaktadır. Tabanca boş iken bu pim kendi yayı vasıtasıyla içeriye doğru itildiğinden, dışarıdan bakıldığında küçük bir çıkıntısı görülür. Ancak fişek yatağında fişek varken, fişğin dip tablasının ikaz pimini itmesi ile pim kolayca hissedilecek şekilde dışarıya doğru çıkar.

FİŞEKLER

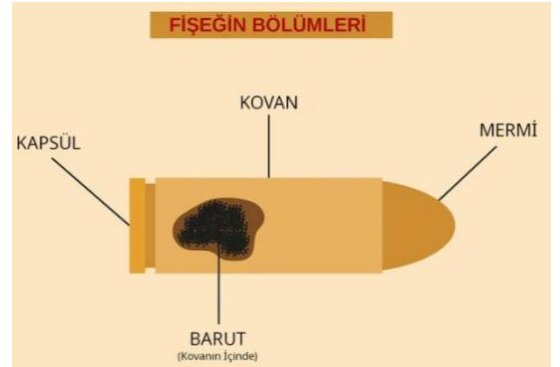
Fişğin Tanımı; Ateşli silahlarda canlı ve cansız hedefler üzerinde tahrip yapmak maksadıyla kullanılan çekirdek, barut, kapsül ve kovandan oluşan parçaların tümüne Fişek denir.

FİŞEK Çekirdek, barut, kapsül ve kovan olarak 4 parçadan oluşur

9x19 fişğin açılımı **Mermi çapı 9mm, Kovan boyu 19mm**

BALİSTİK: Fişğin ateşlenmesiyle fişek çekirdeğinin namludan çıkıp hedefi vurmasına kadarki **hareketlerini**, hedef üzerindeki **tahribatı** ve fişğin hareketlerini etkileyen faktörlerin incelenmesidir. Başka bir ifade ile **Fişek ve çekirdeklerin hareketlerini ve bu hareketleri inceleyen bilim dalıdır.**

TABANCANIN SÖKÜLMESİ

1. Şarjör yerinden çıkarılır
2. Namluyu emniyetli bölgeye çevir ve namlunun dolu olup olmadığı kontrol edilir
3. Kapak takımı çıkarılır
4. Namlu ileri ve aşağıya doğru çekilerek kapaktan çıkartılır.

TABANCANIN TAKILMASI

Sökme işleminin tersine uygulanarak parçalar sırasıyla takılır.

Silah bakım türleri **basit bakım**, **kapsamlı bakım**, **yıllık ve periyodik bakım**, **değişik iklim şartlarında bakım** Silah bakım zamanları **günlük bakım**,

haftalık bakım, atış öncesi bakım, atış sonrası bakım ve yıllık bakımdır.

Yıllık bakım silahın sökülebilir tüm parçalarının sökülerek ve gerekirse temizleme ve gerekli görülen parçalarının değiştirildiği bakımdır, bu bakım bizzat silah uzmanları tarafından yapılması gereken bakımdır.

SİLAH TEMİZLİĞİNDE GEREKLİ MALZEMELER

Harbi: Ucuna bez veya fırça takılabilen namlu içinin yiv ve set aralarının temizliğinde kullanılan ince demir veya plastik çubuktur.

Temizleyici yağ; Kurşun çözücü yağ, pas çözücü (solvent) yağ, namlu temizleyici yağ, vazelin

Koruyucu yağ; Özel silah yağlarıdır, namlu için özel yağ, Gres yağı silahların uzun süre kullanılmayacağı durumlarda kullanılır.

Temizlik bezi, Kıl fırça, bakır fırça, silahın elle ulaşılamayacağı yerleri temizlemek için **ince bir çubuk, Tornavida** (kabza kapaklarını sökmek vs. için)

TEMEL ATIŞ TEKNİKLERİ

1. Duruş, Pozisyon
2. Kabza kavrama
3. Nişan alma (göz gez arpacık ve hedefin hizalanması)
4. Konsantrasyon (arpacığa odaklanma ve arpacığı net görme)
5. Nefes kontrolü (tetik boşluğu alındıktan sonra nefes tutulur)
6. Tetiğin ezilmesi (hızlı olmayacak şekilde)
7. Horozun düşürülmesi
8. Patlama anında pozisyonun bozulmaması
9. Dinlenme pozisyonuna geçme (yere doğru 45 derece açı ile tutulur silah)

TABANCALARDAKİ ARIZALAR VE SEBEP/SONUÇLARI

Namluya fişek sürülememesi, silahın ateş almaması, boş kovanın dışarıya atılamaması silahta tutukluluk ortaya çıkarır.

- ★ **NAMLUYA FİŞEK SÜRÜLEMİYOR İSE** şarjör yerine oturmamıştır, şarjör veya yayı hasarlıdır, fişek hasarlıdır, fişek yatağı kirlidir, yerine getiren yay esnekliğini kaybetmiştir, toz, kum gibi maddeler mekanizmanın hareketini engellemektedir.

- ★ **TETİK ÇEKİLDİĞİ HALDE SİLAH ATEŞ ALMIYOR İSE** iğne veya iğne yayı kırıktır, iğne kısa veya iğne yayı esnekliğini kaybetmiştir, iğne kapsüle çarptığı halde ateş almıyor ise fişek bozuktur
- ★ **ATEŞTEN SONRA BOŞ KOVAN DIŞARI ATILMIYOR İSE** Fişek yatağı kirlidir, tırnak veya tırnak yayı hasarlıdır.

TOPLU TABANCA

Genellikle toplu tabancalar **6 adet fişek** aldığından halk arasında bu silaha **Altıpatlar** denilir. Toplu tabancaların genellikle **emniyet kilidi yoktur** tetik çekildiği anda ateş alır. Toplu tabanca tek hareketli ve çift hareketli kullanım olanağı sunan mekanizmaya sahiptir. Tek hareketli yani fişegin ateşlenmesi için **horozun elle kurulması** ve horoz kurulduktan **sonra tetiğe baskı yapılması gerekir** ve **çift hareketli yani tetiğe baskı ile horoz kurulumu** (birinci hareket) ve tetiğe yapılan baskı sonucu horoz kurulu durumdan kurtulur ve fişege doğru düşer (ikinci hareket)

- ★ **Toplu tabancalarda (Revolverlerde) tırnak vazifesini YILDIZ ÇIKARICI görür.**

ATIŞ POLİGONUNDA UYULMASI GEREKEN KURALLAR

- Poligona alkollü olarak girmek ve atış yapmak yasaktır.
- Atışı idare eden görevli emir verinceye kadar, atıcı cephane dağıtma yerinden cephane alamaz ve cephane ile ilgili görevli de cephane veremez.
- Silahlar, sadece atış hattında doldurulur ve boşaltılır.
- Silahlar, sadece atışı idare eden görevlinin komutu üzerine doldurulur.
- Atışı idare eden görevli atış yolunun emniyette bulunduğunu görüp **"DOLDUR"** ve **"ATIŞ SERBEST"** Komutunu verinceye kadar herhangi bir atış noktasından atış yapılamaz.
- Atış görevlisi tarafından kontrol ve muayeneden geçip, boş ve emniyetli durumda olduğuna kanaat getirilmeyen hiçbir silah atış hattı dışına çıkarılamaz.

- Emniyette olsun veya olmasın, silah, atış hattında bir yerden başka bir yere dolu olarak taşınamaz.
- Sıcak namlulu bir silahın namlusunda fişek bırakılamaz.
- Atış hattının gerisinde silah kurulamaz ve doldurulamaz.
- Atış yapılacak veya atış yapılan silahların basit onarım ve temizleme işleri, atış hattı dışında ayrı bir bölmede gerçekleştirilir. Bu bölüme, görevlilerden başkası giremez